

St.prp. nr. 75

(2003–2004)

Supplering av Verneplan for vassdrag

Innhold

Del I	Den generelle del	7	8.3	Den samlede Verneplan for vassdrag	28
1	Innledning og sammendrag	9	9	De enkelte objekter	31
2	Verneplan for vassdrag	10	9.1	Hedmark	31
3	Bakgrunnen for verneplansutviklingen og organiseringen av arbeidet ..	11	9.1.1	Imsa	31
3.1	Bakgrunnen for verneplansutviklingen	11	9.1.2	Sølna	32
3.2	Organiseringen av arbeidet	11	9.1.3	Tunna	32
4	Utvelgelsen av vassdrag for vurdering	12	9.2	Oppland	33
4.1	Grunnlaget for utvelgelsen av vassdrag for vurdering	12	9.2.1	Vismunda	33
4.2	Innkomne forslag til vurdering for vern	12	9.2.2	Vassdragene i Øvre Otta	34
4.3	Forslagene fra styringsgruppen og NVE	12	9.2.2.1	Tora	34
4.4	Departementshøringen	13	9.2.2.2	Glitra	34
5	Forholdet til Samlet plan og nasjonale laksevassdrag	18	9.2.2.3	Mosagrovi	35
5.1	Forholdet til Samlet plan	18	9.2.2.4	Måråi	35
5.2	Forholdet til andre runde av nasjonale laksevassdrag	18	9.2.2.5	Åfåtgrovi	35
6	Verneplanens virkninger	20	9.2.3	Jora	36
6.1	Verneplanens rettslige status	20	9.2.4	Vinda	37
6.2	Forholdet til vannkraftutbygging ..	20	9.3	Buskerud	38
6.3	Mikro- og minikraftverk i vernede vassdrag	20	9.3.1	Nedalselva	38
6.4	Forholdet til andre tiltak i vassdragene	21	9.3.2	Dagali (Godfarfoss)	39
7	Økonomiske og administrative konsekvenser av verneplansutviklingen	23	9.4	Vestfold	40
Del II	Den spesielle del	25	9.4.1	Dalelva	40
8	Olje- og energidepartementets forslag til supplering av Verneplan for vassdrag	27	9.5	Telemark	41
8.1	Generelle opplysninger	27	9.5.1	Kåla	41
8.2	Omfanget av departementets forslag	27	9.5.2	Digeråi	41
			9.5.3	Rauda	42
			9.5.4	Skoevassdraget	43
			9.6	Aust-Agder	44
			9.6.1	Tovdalsvassdraget ovenfor Herefossfjorden	44
			9.7	Vest-Agder	45
			9.7.1	Høyeåna	45
			9.7.2	Kosåna	45
			9.7.3	Litleåna	46
			9.8	Rogaland	47
			9.8.1	Sokndalsvassdraget unntatt Barstadgreina	47
			9.8.2	Bjerkreimsvassdraget	48
			9.9	Hordaland	49
			9.9.1	Guddalselva	49
			9.9.2	Alsåkerelvi	50
			9.9.3	Rylandsvassdraget	51
			9.9.4	Lonelvi	52
			9.9.5	Øvstedalsvassdraget	52
			9.9.6	Hesjedalsvassdraget	53
			9.10	Sogn og Fjordane	54
			9.10.1	Nærøydalselvi	54
			9.10.2	Erdalselvi	54

9.10.3	Indre Offerdalselvi	55	9.14.6	Indre Stelåga	77
9.10.4	Ytre Offerdalselvi	56	9.14.7	Ytre Stelåga	78
9.10.5	Sørebøelva i Guddalsvassdraget	56	9.14.8	Nattmoråga	78
9.10.6	Nausta	57	9.14.9	Tespa	79
9.10.7	Gjengedalsvassdraget	58	9.14.10	Bjøllåga	79
9.10.8	Storelva (Skjerdalen)	59	9.14.11	Beiarelva u/Arstadåga	80
9.11	Møre og Romsdal	60	9.14.12	Lakselva, Misvær	81
9.11.1	Velledalselva	60	9.14.13	Laksåga, Rago	82
9.11.2	Måna	61	9.14.14	Forsaelva	83
9.11.3	Skorgeelva	61	9.14.15	Østervikelva	84
9.11.4	Farstadelva	62	9.14.16	Sneiselva	84
9.12	Sør-Trøndelag	63	9.14.17	Nykvågvassdraget	85
9.12.1	Svorka	63	9.15	Troms	86
9.12.2	Garbergselva	64	9.15.1	Straumselva	86
9.12.3	Hena	65	9.16	Finnmark	86
9.12.4	Homla	65	9.16.1	Sør-Tverrfjordvassdraget	86
9.12.5	Nordelva	66	9.16.2	Skillefjordelva	87
9.12.6	Håvikvassdraget	67	9.16.3	Vassdrag til Vesterbotn i Kobbefjorden	88
9.13	Nord-Trøndelag	68	9.17	Vassdrag tatt ut av Sauda- utbyggingen	89
9.13.1	Verdalsvassdraget	68	9.18	Justering av tidligere vernede vassdrag	89
9.13.2	Jørstadelva	69	9.18.1	Mjølnerødfoss i Enningdalselva	89
9.13.3	Nesåa	70	9.18.2	Lifjellområdet	89
9.13.4	Kvistaelva	70	9.18.3	Området mellom Seljordvatn og Flåvatn	90
9.13.5	Kongsmoelva m/Nordfolda	71	9.18.4	Bamble-Solum-Drangedal	90
9.14	Nordland	72	9.18.5	Rørholtfjorden	91
9.14.1	Urdvollelva	72			
9.14.2	Eidevassdraget	73			
9.14.3	Vefsna	74			
9.14.4	Glomåga (Glomdalselva)	76			
9.14.5	Storelva	77			

St.prp. nr. 75

(2003–2004)

Supplering av Verneplan for vassdrag

*Tilråding fra Olje- og energidepartementet av 11. juni 2004,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Bondevik II)*

Del I
Den generelle del

1 Innledning og sammendrag

Olje- og energidepartementet legger med dette fram forslag om supplering av Verneplan for vassdrag. Verneplan I ble vedtatt av Stortinget i 1973, og med Verneplan IV som ble vedtatt av Stortinget i 1993, kom det som skulle være den siste delen av landsplanen for vern av vassdrag mot kraftutbygging. Våren 2001 vedtok Stortinget at Verneplan for vassdrag skulle suppleres, jf. St.meld. nr. 37 (2000–2001) og Innst.S.nr. 263 (2000–2001).

Verneplanen er et av rammevilkårene i vannressursforvaltningen. Innholdet i verneplanen bærer preg av at det er en nasjonal plan som skal inneholde vassdrag med nasjonale verdier eller andre vesentlige verneverdier. Også andre vassdrag har kvaliteter som må ivaretas, og dette kan skje gjennom forvaltning etter vassdragslovgivningen og andre lovverk. EUs rammedirektiv for vannressursene vil være et viktig grunnlag for vannressursforvaltningen i framtiden. Direktivet legger opp til en helhetlig forvaltning av landets vassdrag gjennom vassdragsplaner/forvaltningsplaner for hvert nedbørfeltdistrikt.

81 vassdrag eller objekter har vært vurdert under denne suppleringen. For noen objekter dreier det seg om en justering av omfanget av vernet.

Det er i prinsippet opplysninger om de samme verneverdier og brukerinteresser som ligger til grunn for vurderingen nå som i de foregående verneplanene, men strukturen i inndelingen er omarbeidet. I tillegg er det denne gang gjennomført mer systematiske utredninger av samiske interesser. Det er fremskaffet dokumentasjon og gjort grunnlagsarbeid innenfor den tidsrammen som har vært til rådighet. Det foreligger bedre generell kunnskap om vassdragene enn tidligere.

I proposisjonens kapittel 2 gir departementet en kort oversikt over Verneplan for vassdrag. I kapittel 3 gis en gjennomgang av bakgrunnen for suppleringen av verneplanen og organiseringen av arbeidet med suppleringen. I kapittel 4 beskrives prosessen med utvelgelsen av vassdrag til vurdering for vern og forslagene fra styringsgruppen og NVE, samt at det gis en gjennomgang av departementshøringen. Stortinget forutsatte at suppleringen av verneplanen skulle samordnes med en omlegging av Samlet plan for vassdrag og andre runde av nasjonale laksevassdrag, men proposisjonen om verneplansuppleringen legges nå frem først. I kapittel 5 gjennomgås forholdet mellom verneplansuppleringen, Samlet plan og nasjonale laksevassdrag. Proposisjonens kap. 6 tar for seg virkningene av et vern etter Verneplan for vassdrag. Den primære betydningen av et vernevedtak er at det ikke er adgang til å gi konsesjoner til kraftutbygging i vernede vassdrag, men det følger av vannressursloven at det skal legges vesentlig vekt på verneverdiene også når det gjelder andre tiltak i vassdraget. I tillegg følger det av Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag at kommunene skal legge vekt på vernevedtaket i sin planlegging etter plan- og bygningsloven. Olje- og energidepartementet mener det er gode grunner til å likestille bygging av mikro- og minikraftverk i vernede vassdrag med andre tiltak i vassdraget som kan få konsesjon, og tilrår at det åpnes for konsesjonsbehandling av mikro- og minikraftverk (installert effekt opp til 1 MW) i vernede vassdrag. Kapittel 9 inneholder en fylkesvis gjennomgang av de enkelte vassdragene, hvor det i tillegg til departementets anbefaling fremgår hva styringsgruppen og NVE innstilte på.

2 Verneplan for vassdrag

Stortinget tok allerede i 1960 opp spørsmålet om å utarbeide en landsplan for vern av vassdrag mot kraftutbygging. Bakgrunnen var et ønske om å få en samlet vurdering av et antall vassdrag som var helt eller delvis uberørt av kraftutbygging. En antok at en landsplan ville lette avveiningen mellom utbyggings- og verneinteressene i de forskjellige delene av landet. Behovet for en verneplan var særlig aktuelt på dette tidspunktet fordi en var midt inne i en periode med intensiv kraftutbygging.

Verneplan for vassdrag er vedtatt i fire etapper, med Verneplan I som ble vedtatt av Stortinget i 1973, Verneplan II ble vedtatt i 1980 og Verneplan III i 1986. Ved Stortingets behandling av Verneplan IV i 1993, jf. St.prp. nr. 118 (1991–92) og Innst. S. nr. 116 (1992–93), ble det fastslått at mer enn 30 års arbeid med verneplanen for vassdrag var avsluttet. Gjennom Stortingets behandling av Verneplan I – IV for vassdrag er 341 vassdrag varig vernet mot kraftutbygging. Kraftpotensialet i disse vassdragene er på om lag 36,5 TWh.

3 Bakgrunnen for verneplansuppleringen og organiseringen av arbeidet

3.1 Bakgrunnen for verneplansuppleringen

Våren 2001 vedtok Stortinget at verneplanen for vassdrag skulle suppleres, jf. St.meld. nr. 37 (2000–2001) og Innst.S.nr. 263 (2000–2001). Det ble forutsatt at verneplansuppleringen skulle samordnes med en omlegging av Samlet plan for vassdrag og andre runde av opprettelsen av nasjonale laksevasdrag. Stortinget påpeker spesielt at dagens system for vurdering av utbyggingsprosjekter i Samlet plan ikke er tilfredsstillende, og begrunner behovet for en supplering av verneplanen også i dette forholdet.

3.2 Organiseringen av arbeidet

Det er Olje- og energidepartementet som har forvaltningsansvaret for Verneplan for vassdrag. I samråd med Miljøverndepartementet har Olje- og energidepartementet forutsatt at arbeidet med verneplansuppleringen skal skje i regi av Norges vass-

drags- og energidirektorat (NVE) i nært samarbeid med miljøvernmyndighetene. Det ble nedsatt en styringsgruppe bestående av avdelingsdirektør Are Mobæk (NVE) og avdelingsdirektør Ola Skauge (Direktoratet for naturforvaltning (DN)). Styringsgruppen hadde et sekretariat med representanter fra NVE og DN, og det ble etablert en rådgivende gruppe for suppleringsprosjektet bestående av representanter fra kommuner, fylkeskommuner, statlige etater og bransje- og interesseorganisasjoner.

NVE sendte styringsgruppens forslag på en bred høring. Lokale og regionale myndigheter, statlige og regionale forvaltningsetater, utbyggere, interesseorganisasjoner og grunneier- og næringsorganisasjoner ga til kjenne sine synspunkter. På bakgrunn av styringsgruppens forslag og de innkomne uttalelsene, utarbeidet NVE sin innstilling til Olje- og energidepartementet som ble oversendt i brev av 28. januar 2003.

Olje- og energidepartementet sendte NVEs innstilling på en bred høring.

4 Utvelgelsen av vassdrag for vurdering

4.1 Grunnlaget for utvelgelsen av vassdrag for vurdering

I mandatet for arbeidet med suppleringsplan for vassdrag, er det ikke gitt konkrete føringer med hensyn til hvilke vassdrag som skal vurderes. Utvelgelsen er basert på de generelle prinsipper som fremgår av St.meld.nr. 37 (2000–2001) og behandlingen av meldingen i Stortinget.

I prosjektbeskrivelsen for prosjektet er følgende lagt til grunn for valg av hvilke vassdrag som er aktuelle for vurdering:

Saltfjell-/Svartisenområdet

I «st.meld. nr. 37 (2000–2001) Om vasskrafta og kraftbalansen» stopper regjeringen utbyggingen av tre vannkraftprosjekter i Saltfjell-/Svartisenområdet: Beiarnutbyggingen, Bjellåga og Melfjord. I arbeidet med suppleringsplan vil vern av de vassdragene som inngikk i utbyggingsplanene bli vurdert.

Samlet plan for vassdrag

Regjeringen forutsetter at suppleringsplanen skal samordnes med en omlegging av Samlet plan for vassdrag. Samtidig med suppleringsplanen, anser regjeringen at det er nødvendig med en vesentlig omlegging av Samlet plan.

Verneplanen for vassdrag skal suppleres med de vassdragene fra Samlet plan der ulempene og de negative konsekvensene er størst. Det er derfor behov for en gjennomgang av vassdrag i Samlet plan for å fastslå hvilke som skal vurderes nærmere for suppleringsplanen. Dette bør skje etter nærmere fastsatte kriterier.

Nasjonale laksevassdrag

I forbindelse med suppleringsplan og omleggingen av Samlet plan, skal en også vurdere vassdrag som skal inngå i 2. pulje av Nasjonale laksevassdrag.

Andre vassdrag

Det kan være aktuelt å supplere verneplanen også med andre vassdrag. Også for denne gruppen bør utvelgelsen av vassdrag, som skal vurderes, skje etter nærmere fastsatte kriterier.

4.2 Innkomne forslag til vurdering for vern

Sommeren 2001 ble det åpnet for å foreslå vassdrag til vurdering for vern, og det kom inn nærmere 350 forslag til vassdrag eller -objekter. Det kom inn forslag fra ca. 70 instanser. Forslagsstillerne er i hovedsak fylkesmennene, noen fylkeskommuner og kommuner, samt frivillige organisasjoner. Samarbeidsrådet for naturvernsaker (SRN), Norsk Ornitologisk Forening (NOF), Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF), Fortidsminneforeningen, Samarbeidsrådet for biologisk mangfold (SABIMA) står alene for forslag på ca. 150 vassdrag. I tillegg er det kommet forslag fra universiteter, museer, statlige myndigheter og grunneierorganisasjoner.

Styringsgruppen valgte ut 81 vassdrag/objekter for vurdering av vern, hvorav det for 5 objekter er tidligere vernede vassdrag hvor vernegrensene vurderes justert. Utvelgelsen av vassdrag for nærmere vurdering bygger på at Verneplan for vassdrag inneholder og fortsatt skal inneholde vassdrag med vesentlige verneverdier og et representativt utvalg av norsk vassdragsnatur.

4.3 Forslagene fra styringsgruppen og NVE

I styringsgruppens forslag er det for det enkelte vassdrag lagt vekt på en helhetlig vurdering av verneverdier og brukerinteresser. Det er primært lagt samlet vekt på verdivurderingene av de ulike fagområdene og brukerinteressene. Urørthet gjenspeiles ikke i verdivurderingene av de ulike fagområdene, men er vurdert for seg. Det er i den forbindelse både lagt vekt på hvorvidt vassdragene er hydrologisk intakt, men det er også tatt hensyn til

hvor stor andel av nedbørfeltene som er inngrepsfrie.

Av de 81 vassdragene anbefaler styringsgruppen at 64 vernes. For 8 vassdrag er anbefalingen ikke vern og for 4 vassdrag konkluderes det ikke. Vernegrensene anbefales justert for de 5 objektene hvor det var aktuelt. SGs forslag innebærer at et utbyggingspotensial på ca. 9,4 TWh vernes.

NVE legger til grunn at suppleringen av verneplanen innebærer en begrenset utvidelse i forhold til tidligere vernevedtak. Det er også satt av begrenset tid til arbeidet. Samtidig skal suppleringen fange opp vassdrag med vesentlig miljøverdier med utgangspunkt i Samlet plan, i tråd med Stortingets mandat. Styringsgruppens forslag er etter NVEs vurdering omfattende i forhold til både antall vassdrag som er vernet i de foregående verneplanene, og i forhold til gjenværende utbyggingspotensial.

NVE har i sin innstilling anbefalt vern av 38 vassdrag. Ytterligere 2 vassdrag foreslås vernet etter naturvernloven gjennom en justering av grensene for Saltfjellet nasjonalpark. For 6 vassdrag mener NVE hensynet til verneverdier og urørthet i tilstrekkelig grad ivaretas gjennom eksisterende eller planlagte verneområder etter naturvernloven. For 30 anbefales ikke vern, mens en justering av vernegrensene anbefales for 4 av 5 vassdrag. Forslaget innebærer at et utbyggingspotensial på ca. 6 TWh vernes.

NVEs innstilling er omfattende og følger derfor denne proposisjonen som uttrykt vedlegg.

Styringsgruppens og NVEs vurderinger og forslag er for øvrig gjengitt under omtalen av de enkelte vassdragene, jf. kapittel 9.

4.4 Departementshøringen

Olje- og energidepartementet sendte den 18.03.03 NVEs innstilling på høring til berørte departementer, kommuner og fylkeskommuner samt interesseorganisasjoner. Miljøverndepartementet og Olje- og energidepartementet har opprettet en arbeidsgruppe som ser på forholdet mellom verneplansuppleringen, Samlet plan og andre runde av nasjonale laksevassdrag, og på denne bakgrunn har ikke Miljøverndepartementet avgitt noen høringsuttalelse.

I dette punktet gjennomgås de generelle synspunktene som kom inn i høringsrunden.

Høringsuttalelsene som gir uttrykk for synspunkter angående vernespørsmålet for det enkelte vassdrag er gjengitt i omtalen av det enkelte vassdrag. Høringsuttalelsen fra Samarbeidsrådet for Naturvernsaker (SRN) kom inn så sent i prosessen

at det ikke har vært mulig å gjengi de deler av uttalelsen som angår enkeltvassdrag.

Fiskeridepartementet slutter seg til merknader fra Kystverket og Fiskeridirektoratet. Kystverket har ingen merknader til vassdragene som NVE anbefaler vernet, men påpeker at vassdragsvernet ikke må være til hinder for verken etablering og vedlikehold av navigasjonsinstallasjoner, ferdsel på innenlands transportårer eller opprettholdelse av farleder sommer og vinter. Vernevedtaket bør heller ikke være til hinder for beredskap og aktive tiltak mot utslipp til elv og sjø. Fiskeridirektoratet krever at oppdrettsnæringen ikke blir rammet av verneplansuppleringen. Det er uakseptabelt om eksisterende oppdrettsvirksomhet må innstille sin virksomhet.

Kommunal og regionaldepartementet støtter NVEs innstilling.

Landbruksdepartementet er positiv til at Verneplan for vassdrag suppleres, men etterlyser en nærmere redegjørelse om rekkevidden av vernet. Departementet mener den mangelfulle kartleggingen av vassdragene kan få negative konsekvenser spesielt for utnytting av de mest produktive arealene langs vassdragene. Landbruksdepartementet forstår NVEs innstilling slik at vern av de foreslåtte vassdrag innebærer vern mot tiltak i vassdraget. Dersom vernevedtaket skal ha virkning i nedbørsfeltet, må det bestemmes positivt at en går ut over vannressurslovens virkeområde.

Landbruksdepartementet forutsetter at det i de vassdrag som nå vernes mot kraftutbygging fortsatt skal kunne tillates bygging av mikro- og minikraftverk, når disse ikke kommer i konflikt med allmenne hensyn og viktige naturverninteresser.

Departementet forutsetter videre at vernet ikke medfører restriksjoner på utnyttelse av ressursene langs vassdrag og i nedbørfelt til jordbruks-, skogbruks- eller turistformål utover det som eksisterende forvaltning innebærer i dag. Dersom vernet skal ha virkning i nedbørsfeltet, må dette bestemmes positivt og synliggjøres.

Vedtak om etablering av vegetasjonssoner forutsettes fattet for hvert enkelt vassdrag.

Sametinget er i det vesentlige fornøyd med NVEs innstilling, men påpeker at følgende vassdrag ikke er anbefalt vernet til tross for at det er dokumentert viktige samiske interesser: Vefsna, Jørstadelva, Håkvikvassdraget, Eidevassdraget, Storvasselva i Rødøy og Rana, Indre og Ytre Stelåga og Nattmoråga i Rødøy og Neselva, Vesterelva og Austerelva i Måsøy.

Det påpekes at det for vassdragene i det sørsamiske området foreligger utilfredsstillende dokumentasjon på historisk bruk av området. Sametin-

get understreker at dette ikke må utelukke fremtidig samisk forvaltning av vassdragene, fordi de samerettslige forhold utenom Finnmark er under avklaring. Sametinget er svært kritisk til at de samiske interessene som er dokumentert i vassdragene i det sørsamiske området ikke er tatt med i innstillingen.

Sametinget mener at de samiske interessene må tillegges meget stor vekt ved vurderingene av hvilke vassdrag som skal gis varig vern.

Det understrekes at forvaltningen av ikke-vernede vassdrag er like viktig som forvaltningen av de vernede. Fremtidig forvaltning må skje på grunnlag av og i forhold til ny Samlet plan, som tas sikte på å bli en kunnskapsbasert ressursbase – forutsatt at denne basen har tilstrekkelig samisk-relatert kunnskap.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) påpeker at antallet vassdrag som foreslås vernet er sterkt redusert i forhold til forslaget fra styringsgruppen. DN er av ulike årsaker ikke enig i NVEs begrunnelse for ikke å verne de fleste vassdragene som er tatt ut. Enkelte vassdrag er kommentert spesielt. DN mener NVEs begrunnelser ikke i tilstrekkelig grad vektlegger de primære kriteriene som er gitt fra Stortinget. Utvelgelsen av vassdrag må primært bygges på forholdet til verneverdier og urørt natur. Behandlingen av suppleringsforslaget og en del inkonsistens mellom argumentasjon og faktisk tilrådning, avdekker vesentlige logiske svakheter ved NVEs innstilling.

DN er kritisk til at NVE for enkelte vassdrag har brukt som argument mot vern at vassdraget ikke har utbyggingspotensial i Samlet plan. DN understreker at Samlet plan ikke inneholder en uttømmende oversikt over mulige kraftutbyggingsprosjekter.

DN er sterkt uenig i NVEs vurdering om at verneverdiene for en del vassdrag blir tilstrekkelig ivaretatt gjennom vern etter naturvernloven. Videre mener DN at NVE i for stor grad overser klare nasjonale verneinteresser og går mot vern på grunnlag av lokal motstand.

DN mener NVEs innstilling ikke i tilstrekkelig grad vektlegger kulturminne- og de samiske interessene.

Forutsatt at det er hensynet til verneverdiene som er i fokus, er DN positiv til forslaget om å kunne sette vilkår til små kraftverk i vernede vassdrag. DN er imidlertid opptatt av at tillatelsen til å bygge små kraftverk i vernede vassdrag må skje etter en to-trinns vurdering og ikke ordinær konsekssjonsbehandling.

Riksantikvaren ønsker primært det utvalget vassdrag vernet som ble foreslått av styringsgrup-

pen. Følgende fem vassdrag er fremhevet som spesielt viktige når det gjelder kulturminneinteressene: Vefsna, Bjerkreimsvassdraget, Nedalselva, Vinda og Indre Offerdalselvi. Riksantikvaren er videre kritisk til NVEs anbefaling om å verne åtte vassdrag etter naturvernloven og er fornøyd med styringsgruppens vurderinger.

Samarbeidsrådet for Naturvernsaker (SRN) skriver at de er skuffet over omfanget av NVEs innstilling som de mener ikke er i samsvar med Stortingets signaler. Det påpekes at det ikke er noe underskudd på kraft og at utfordringen ligger i å gjøre Norge mindre avhengig av vannkraften fremover.

Det understrekes at verneplanen er vårt viktigste verktøy for å sikre den unike vassdragsnaturen, og at vernet derfor i langt større grad enn i dag må hindre både kraftutbygging og andre inngrep. Dette bør skje gjennom en revisjon av vannressursloven, som må slå fast at en rekke tiltak ikke er tillatt i vernede vassdrag.

SRN kan akseptere at det åpnes for konsesjonsbehandling av mikro- og minikraftverk i vernede vassdrag, men påpeker at denne størrelsesgrensen må være absolutt. Videre vil SRN ha en styrking og konkretisering av Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag.

SRN støtter NVEs anbefaling der NVE har gått inn for vern, men vil i tillegg ha med minst 23 (helst 29) vassdrag til av de som har vært vurdert. Følgende vassdrag trekkes frem: Vismunda, Måråi, Vinda, Nedalselva, Dagali (Godfarfoss), Raua, Sko-evassdraget, hele Tovdalsvassdraget, Høyeåna, Sokndalselva minus Barstadgreina, Bjerkreimsvassdraget, Guddalselva, Alsåkerelvi, hele Erdalselvi, Nausta, Gjengedalsvassdraget, Indre og Ytre Offerdalselvi, Storelva (Skjerdalen), Garbergelva, Håvikvassdraget, Jørstadelva, Kvistaelva, Kongsmoelva med Nordfolda, Vefsna, Stor-elva, Indre Stelåga og hele Lakselva i Misvær. SRN støtter også styringsgruppas forslag til justering av vernegrensen for Enningdalselva med Mjølnerredfoss.

I tillegg vil SRN ha inn 38 nye vassdrag, som ikke er blant dem styringsgruppen og NVE har vurdert. SRN vil også ha inn vassdrag hvor konsekssjonssøknad er blitt avslått av regjering eller storting. Det vises her til Måråi i øvre Otta, vassdragene tilknyttet Sauda-utbyggingen (Åbøelva, Dalelva og Vaulaelva), Erdalselvi og Storelva (Saltfjellet).

Det påpekes at de mest verneverdige vassdragene ikke er foreslått vernet av NVE, og at NVE har lagt avgjørende vekt på eventuell lokal motstand mot vern. SRN er kritisk til NVEs tilrådning

om at verneverdiene i visse vassdrag blir tilstrekkelig ivarettatt gjennom vern etter naturvernloven. Det påpekes at det bare er de øvre delene av vassdragene som faller inn under vernet etter naturvernloven, og at det er svært sannsynlig at det da blir bygd kraftverk i de nedre delene.

Småkraftverkforeningen påpeker at det både fra styringsgruppen og NVE understrekes at man har arbeidet under et sterkt tidspress og at dette har påvirket hvor grundig prosessene kunne gjennomføres. Småkraftforeningen mener det er under enhver kritikk at man ved gjennomføring av så omfattende verneprosesser ikke setter av tilstrekkelig med tid og midler til å gjennomføre prosessen på en kvalitativ best mulig måte, både med tanke på miljøverdier og forholdet til grunneiere/fallrettighetshavere.

Småkraftverkforeningen stiller seg positive til NVEs forslag om å åpne for konsesjonsbehandling av mikro- og minikraftverk i vernede vassdrag. Småkraftforeningen mener likevel at grensen for konsesjonsbehandling i vernede vassdrag primært bør settes til 10 MW slik at den omfatter det som kan defineres som småkraftverk og dermed faller overens med EUs definisjon på «grønn» energi.

Det påpekes at det fysiske omfanget av installasjonene, og konsekvensene for vassdraget ikke nødvendigvis er større for et småkraftverk enn for et minikraftverk. Skal man i nasjonal målestokk kunne utløse nok energi til å gi et viktig bidrag til energiforsyningen bør konsesjonsgrensen settes til 10 MW. Alternativt bør grensa settes til 5 MW.

Videre påpekes at fylkesmannen ofte oppleves som flaskehalsen ved etablering av små vannkraftverk, og da særlig miljøvernavdelingen.

Foreningen støtter NVEs forslag om en gjennomgang av hele verneplanen, og er enig i at en slik gjennomgang vil heve verneplanens status og verdi i nasjonal sammenheng. Dette forutsetter at en slik gjennomgang gjennomføres på en måte som balanserer verne- og næringskonsekvensene på en god måte.

Et eksempel som kan illustrere behovet for en gjennomgang av Verneplanen er Imsa-vassdraget i Hedmark. Vassdraget er vernet i forhold til en planlagt utbygging av hele vassdraget på 250 GWh. Grunneierne i området har nå organisert seg med tanke på en alternativ utnyttelse med små kraftverk på til sammen inntil 92 GWh. En slik utbygging vil være uten skade for verneformålet, og hverken kommunen eller grunneierne i området ønsker en stor utbygging i Imsa.

Statkraft SF har i denne høringsrunden fokusert på Vefsna, men viser til de generelle merkningene gitt i forbindelse med NVEs høringsrunde.

Her påpekte Statkraft at vern av vassdrag vil ha innvirkning på kraftbalansen, og vern av ytterligere 10 TWh vil øke Norges avhengighet av kraftimport. Reduksjon av verneforslaget vil ikke alene løse de fundamentale utfordringer som Norge står overfor på lang sikt, men hensynet til kraftbalansen bør tillegges vekt. Lokaliseringen av produksjon er av stor betydning for utbyggingen av sentralnettet. Verneforslaget for Nordlands del vil isolert sett være gunstig for overføringsnettet som her er anstrengt. I Rogaland vil verneforslaget kunne påskynde utbyggingen av sentralnettet. Hensynet til sentralnettet vurderes imidlertid ikke å være et vesentlig hensyn i vernespørsmålet.

Landssamanslutninga av vasskraftkommunar (LVK) finner grunn til å beklage at kommunene ikke har vært invitert som en selvfølgelig deltager i selve prosjektorganisasjonen, men kun har vært representert i den rådgivende gruppen, sammen med ulike sektor- og spesialinteresser. Kommunene har i sin arealforvaltning i likhet med de statlige sektormyndighetene, ansvar for å samordne og avklare ulike interesser og behov til et samfunnsmessig beste, og har et overordnet ansvar på tvers av sektorinteressene. Inntrykket i kommunene er til en viss grad at verneplanprosjektet kommer som et pålegg ovenfra, med begrenset forankring i lokalnivået, og dette har betydning for forvaltningen av vassdragsvernet.

Kommunene ble heller ikke i tilfredsstillende grad involvert i prosessen med å komme med forslag til verneobjekter. På grunn av manglende informasjon til kommunene, oppsto det mye usikkerhet med hensyn til hva slags prosess som var satt i verk, og hvilke virkninger suppleringsprosjektet kunne få for primærkommunene.

Med hensyn til verneplansuppleringens omfang, blir det understreket at det dreier seg om en *supplering* av verneplan for vassdrag, og ikke en ny verneplanprosess slik man kjenner det fra de tidligere verneplanvedtakene. Vern av vassdrag mot kraftutbygging har langt mer vidtrekkende konsekvenser enn at vassdraget ikke lenger kan utnyttes til kraftutbygging. Vernevedtaket legger sterke føringer på kommunens arealplanlegging, i tillegg til at kommunen kan bli pålagt ressurskrevende arbeid med forvaltningsplaner og -systemer.

LVK er derfor tilfreds med at NVE i sin innstilling har begrenset prosjektets omfang betydelig, sammenlignet med hva man kunne få inntrykk av ved oppstarten av prosjektet sommeren 2001.

Det må være et grunnleggende kriterium for bruk av vassdragsvernet at vassdraget har et utbyggingspotensial. Vern mot andre inngrep enn kraftutbygging bør skje ved hjelp av andre virke-

midler, som vern etter naturvernloven eller restriksjoner med hjemmel i plan- og bygningsloven.

I flere vassdrag er verneverdiene for dårlig dokumenterte, et forhold som særlig gjelder vassdrag som ikke er vurdert for vern i forbindelse med de tidligere verneplanene, og slike vassdrag må ikke tas inn i verneplanen.

Flere av verneforslagene omfatter store utbyggingsprosjekter, og det er en mangel ved arbeidet at det ikke er foretatt beregninger av alternativkostnaden ved å frembringe disse energimengdene på annen måte enn ved de aktuelle utbyggingsprosjektene. Det bør gjennomføres en samfunnsøkonomisk analyse av betydningen av vassdragsvernet for den fremtidige dekningen av landets energibehov.

Kommunens syn på verneforslaget må tillegges avgjørende betydning for om et foreslått vassdrag skal inngå i suppleringsforslaget eller ikke.

Vassdrag der det foreligger søknad om konsesjon for kraftutbygging må tas ut av forlaget til suppleringsplan. Vassdraget kan eventuelt tas inn i verneplanen dersom konsesjonssøknaden blir avslått.

God og bred informasjon til kommunene om grunnlaget og innholdet av vassdragsvernet, informasjon om differensiert forvaltning og kartlegging av verneverdiene vil bidra til en konkretisering av vassdragsvernet og en mer formålstjenlig forvaltning. Forvaltnings- og informasjonsopplegget burde utarbeides som et ledd i suppleringsprosessen, og ikke etterpå, slik det blir signalisert i høringsdokumentet.

Det er forutsatt at hensynet til vassdragsvernet også skal tillegges vekt ved forvaltning etter annet lovverk enn vannressursloven. En forbedret kartlegging og presisering av verneverdiene, vil forenkle arbeidet med å hensynta disse verdiene i kommunenes planlegging, slik at man på best mulig måte kan kombinere bruk og vern av vassdraget.

LVK støtter NVEs forslag om å tillate konsesjonsbehandling av mikro- og minikraftverk i vernede vassdrag. LVK støtter også styringsgruppens forslag om å tillate å gi konsesjon for opprustning av tiltak i vernede vassdrag med konsesjon etter vassdragsreguleringsloven.

LVK viser til kompensasjonsordningen som ble opprettet i forbindelse med de tidligere verneplanene. Kommunene hadde etter denne ordningen ikke noe rettskrav på kompensasjon, og kompensasjon ble ytet som et begrenset, skjønnsmessig engangstilskudd. LVK går inn for at det i forbindelse med suppleringsplanen etableres en tilsvarende kompensasjonsordning.

LVK påpeker at medlemskommunene i mange tilfeller støtter NVEs verneforslag, men at det av praktiske hensyn bare blir kommentert de vassdragene hvor kommunene er uenige i NVEs innstilling. Det påpekes at det derfor ikke må foretas en utvidelse av verneplanen i strid med NVEs innstilling uten at kommunene får uttale seg på nytt. LVK mener følgende vassdrag må tas ut av verneforslaget: Digeråi og Kåla i Telemark, Tovdalsvassdraget i Aust-Agder, Litleåna i Vest-Agder og Glomåga og Beiarelva med sidevassdragene Store Gjeddåga, Tollåga og Tverråga i Nordland.

Energibedriftenes landsforening (EBL) mener Verneplan mot vannkraftutbygging er en anakronisme. Alternativene til vannkraft er nå langt flere både teknologisk og økonomisk enn tidligere, og sammen med periodevis lave priser har dette ført til at presset på vassdragsressursene er langt mer begrenset enn for 30–40 år siden da kravet om verneplanene og Samlet plan vokste frem. I dette perspektivet mener EBL at behovet for en suppleringsplan av verneplanen ensidig mot vannkraftutbygging ikke lenger er til stede.

EBL er enig i at myndighetene har et ansvar og behov for å sikre ulike type- og referansevassdrag gjennom en verneplan. Da må en imidlertid ta sikte på å verne de ulike naturkvalitetene mot alle typer inngrep som kan redusere verneverdien, og ikke spesielt mot en teknologi slik som nå.

Med den omfattende konsesjonsbehandling som alle prosjekter nå må gjennomgå, og den modernisering i tråd med økte miljøkrav som vassdragslovgivningen har gjennomgått, har myndighetene alle muligheter til å stoppe kontroversielle prosjekter underveis. Også i dette perspektivet påpeker EBL at behovet for en suppleringsplan av verneplan mot videre vannkraftutbygging ikke virker helt i takt med tiden. I denne sammenheng påpekes også at moderne vannkraftutbygging foregår på en helt annen måte enn for 30 år siden. Dagens prosjekter kan utformes på en måte som gir svært begrensede negative virkninger på naturen.

EBL viser til at klimaproblemet globalt sett er den største miljøutfordringen vi står overfor. På den bakgrunn vil det være uheldig både av miljøhensyn og av hensyn til fremtidig kraftforsynings-sikkerhet at det gjennom en verneplan mot vannkraftutbygging nå ensidig legges ytterligere begrensninger på mulighetene til fremtidig utnyttelse av en fornybar og miljøvennlig kraftressurs.

EBL registrerer at det fremstår som et ambisiøst mål å øke bruken av andre fornybare energiresurser enn vannkraft med 7 TWh frem til 2010 slik det fremgår av St.meld. nr. 29 (1988–1999). Kraftbalansen er anstrengt og miljøutfordringene store.

Det er derfor overraskende at vannkraftpotensialet for fremtiden båndlegges så vidt sterkt som foreslått i innstillingen fra NVE.

Norges Bondelag er imot store utbyggingsprosjekter i urørte vassdrag, men for opprusting av eksisterende anlegg. Bondelaget mener også det må være åpent for bygging av mikro- og minikraftverk i urørte og/eller vernede vassdrag, så lenge effekten av slike inngrep på natur- og verneverdiene i vassdraget ikke blir for store.

Bondelaget stiller seg kritisk til at NVE ikke har anbefalt vern av store og viktige vassdrag, men stiller seg positivt til at verneplansuppleringen sees i sammenheng med andre runde av nasjonale laksevassdrag.

Bondelaget finner det naturlig å ikke la verneplanen omfatte vassdrag uten utbyggingspotensial. Videre påpekes at vannkraftutbygging ikke er den eneste trusselen mot naturkvaliteten i vassdragene, og viser som eksempel til den utstrakte veibyggingen.

Norges Bondelag mener at vassdrag med spesielle naturverdier kan sikres gjennom en egen forvaltningsplan som utformes av den lokale forvaltningen bestående av kommune og rettighetshavere.

Norges Bondelag mener det må lages prosesser og brukes tilstrekkelig tid til at alle lokale interesser blir hørt og får delta i utformingen av den lokale vassdragsforvaltningen. Bare på denne måten kan en få en samfunnsmessig og lokalt forsvarelig differensiert vassdragsforvaltning.

Norskog er svært kritiske til at man ved gjennomføringen av verneprosessen ikke har satt av tilstrekkelig med tid og midler til å gjennomføre prosessen på en kvalitativ best mulig måte.

Norskog stiller seg positivt til å åpne for konsesjonsbehandling av mikro- og minikraftverk i vernede vassdrag, men mener grensen primært bør settes til 10 MW installert effekt. Alternativt bør grensen settes til 5 MW. Det påpekes at konsesjonsbehandlingen sikrer at en heving av grensen for hva som kan konsesjonsbehandles ikke automatisk fører til større press på verneverdiene. Norskog ser det som ønskelig at det etableres et prøveprosjekt med etablering av småskala vannkraft i et vernet vassdrag.

Samtidig med at det åpnes for konsesjonsbehandling i vernede vassdrag, ser Norskog behov for at det utarbeides nærmere retningslinjer for hvordan denne typen saker skal behandles hos fylkesmannen – som ofte oppleves som flaskehalsen.

Norskog stiller seg positivt til NVEs forslag om å gjennomgå hele verneplanen for å vurdere om alle vassdragene som er inne fortjener sin plass. Det forutsettes at gjennomgangen balanserer verne- og næringskonsekvensene på en god måte.

Friluftslivet Fellesorganisasjon konstaterer at NVE har foreslått å redusere betydelig antallet vassdrag som omfattes av verneplansuppleringen. Det understrekes at den generelle samfunnsutviklingen fører til et stadig sterkere press på naturen, og derfor er det svært viktig å ta vare på de verneverdiene som fortsatt finnes.

5 Forholdet til Samlet plan og nasjonale laksevassdrag

5.1 Forholdet til Samlet plan

Samlet plan har sammen med Verneplan for vassdrag lagt rammene for hvilke vannkraftprosjekter som kan konsesjonsbehandles. Samlet plan for vassdrag er en nasjonal plan hvor gjenstående utbyggingsprosjekter er plassert i kategorier. Kategoriinndelingen er gjort på bakgrunn av prosjektenes miljøkonflikter og økonomi. For at et vannkraftprosjekt skal kunne konsesjonsbehandles, må det i utgangspunktet være plassert i kategori I i Samlet plan eller være unntatt fra Samlet plan. Prosjekter plassert i kategori II må utstå inntil videre, eller de kan omarbeides slik at de oppfyller kriteriene for å bli plassert i kategori I. Vannkraftprosjekter med installert effekt opp til 1 MW, eller med en årsproduksjon på inntil 5 GWh, er ikke omfattet av kravet om behandling i Samlet plan.

Samlet plan som verktøy i forvaltningen er, med unntak for en del forenklinger i saksbehandlingsprosedyrene, lite endret siden den ble utformet på 1980-tallet. Mange av vannkraftprosjektene som er beskrevet i Samlet plan er nå vesentlig endret, og det har også skjedd endringer med hensyn til vurderinger knyttet til økonomi og miljø. På den bakgrunn fungerer ikke Samlet plan lenger tilfredsstillende, og det er satt i gang et arbeid med å legge om planen. Omleggingen vil i korthet innebære at den nåværende sortering og kategoriinndeling av vannkraftprosjekter erstattes med en sortering av vassdrag og vassdragsområder. Miljøverndepartementet har hovedansvaret for dette arbeidet.

Det var opprinnelig lagt til grunn at suppleringen av verneplanen skulle samordnes med omleggingen av Samlet plan. Arbeidet med Samlet plan er imidlertid noe utsatt i tid. Grunnen er at Miljøverndepartementet har funnet det nødvendig å se omleggingen i sammenheng med innføringen av EUs rammedirektiv for vann, og da særlig det pågående arbeidet med å karakterisere vannforekomstene. Denne karakteriseringen vil skaffe frem kunnskap av vesentlig betydning for å vurdere hvilke vassdrag og vassdragsavsnitt som er best egnet for fremtidig vannkraftutbygging. Karakteriseringsarbeidet skal ferdigstilles medio 2005 og

det tas det sikte på å legge frem et forslag til omlegging av Samlet plan i 2006.

Vannkraftprosjekter med installert effekt opp til 1 MW, eller med en årsproduksjon på inntil 5 GWh, er ikke omfattet av kravet om Samlet planbehandling. Siden det nå ikke blir noen felles fremleggelse av suppleringsplanen og omleggingen av Samlet plan, vil regjeringen allerede nå foreslå en endring av Samlet plan for å forenkle saksbehandlingen av vannkraftprosjekter. Det legges i den forbindelse også vekt på at verneplanen nå blir supplert med mange av vassdragene fra Samlet plan hvor de negative virkningene av en utbygging er størst.

Olje- og energidepartementet tilrår på denne bakgrunn at grensen for prosjekter som skal behandles i Samlet planbehandling heves fra 1 MW til 10 MW installert effekt eller en årsproduksjon på inntil 50 GWh. Endringen vil omfatte både tradisjonelle småkraftverk som behandles etter vannressursloven samt reguleringer og overføringer som trenger tillatelse etter vassdragsreguleringsloven. En heving av grensen til 10 MW/50 GWh vil redusere virkeområdet til Samlet plan og gjøre det pågående omleggingsarbeidet med Samlet plan enklere. Samtidig vil saksbehandlingen knyttet til små vannkraftverk bli betydelig forenklet, noe som er i tråd med regjeringens politikk for en enklere saksbehandling av slike prosjekter.

Dersom den foreslåtte endringen skulle føre til at det blir fremmet prosjekter som er svært problematiske i forhold til miljøpolitiske mål, vil konsesjonsmyndighetene tidlig i prosessen gi informasjon om dette til tiltakshaver og gi råd om endringer av prosjektet.

5.2 Forholdet til andre runde av nasjonale laksevassdrag

St.prp.nr. 79 (2001–2002) Om opprettelse av nasjonale laksevassdrag og laksefjorder ble lagt fram for Stortinget i juni 2002. Proposisjonen ble behandlet av Stortinget den 23. februar 2003, og Stortinget opprettet 37 nasjonale laksevassdrag og 21 nasjonale laksefjorder, jf. Innst.S.nr. 134 (2001–2002).

Det ble samtidig lagt til grunn at ordningen skal suppleres og totalt omfatte om lag 50 vassdrag.

Stortinget understreket i likhet med regjeringen at ordningen totalt skal omfatte om lag 50 laksebestander. Dette betyr at ytterligere om lag 13 bestander skal inngå når ordningen er ferdigstilt. Av de vedtatte nasjonale laksevassdragene inngår de fleste i Verneplan for vassdrag.

I St.prp.nr. 79 ble det lagt til grunn at et forslag til supplering og ferdigstilling av nasjonale laksevassdrag skulle fremmes samtidig med forslagene om supplering av Verneplan for vassdrag og omleggingen av Samlet plan. I ettertid har dette imidlertid vist seg vanskelig. Grunnen er at utredningsarbeidet har vist seg å være mer omfattende enn forutsatt og at Miljøverndepartementet ønsket en noe lengre høringsperiode for å sikre god tid til lokal behandling av de enkelte forslagene.

Som ledd i arbeidet med å ferdigstille ordningen med nasjonale laksevassdrag og laksefjorder har DN utredet 27 vassdrag og 19 fjordområder som skal vurderes i det videre arbeidet. Det er foretatt en konkret vurdering av de enkelte laksebestandene og gitt en detaljert beskrivelse av hvert vassdrag og fjordområde og av de viktigste næringsinteressene knyttet til disse. Utredningen fra Direktoratet for naturforvaltning ble sendt på høring i mars 2004 med høringsfrist i oktober. Resultatene av høringsrunden skal oversendes

Miljøverndepartementet innen utgangen av 2004, og det tas sikte på å legge frem et forslag til ferdigstilling av ordningen i høstsesjonen 2005.

Ni av vassdragene i DN's utredning er også aktuelle i forbindelse med supplering av Verneplan for vassdrag: Bjerkreimsvassdraget, Nærøydalselvi, Nausta, Beiarelva, Vefsna, Tovdalselva, Verdalselva, Orkla og Namsen. Seks av disse vassdragene er vurdert i sin helhet i forbindelse med supplering av verneplanen (Bjerkreimsvassdraget, Nærøydalselvi, Nausta, Verdalselva, Beiarelva og Vefsna). Tovdalselva er i forbindelse med verneplanssuppleringen bare vurdert vernet ovenfor Herefossfjorden. Orkla og Namsen er også blant vassdragene som vurderes i forbindelse med andre runde av nasjonale laksevassdrag. Disse to vassdragene er ikke vurdert i i sin helhet i forbindelse med verneplanssuppleringen, men sidevassdragene Svorka (Orkla) og Nesåa (Namsen) er vurdert.

Formålet med opprettelsen av nasjonale laksevassdrag er at disse laksevassdragene skal gis en særskilt beskyttelse. I de nasjonale laksevassdragene vil det ikke være adgang til å sette i verk tiltak eller aktiviteter som kan skade villaksen. Det er med andre ord virkningene av det planlagte tiltaket som er avgjørende. Det er ikke et generelt forbud mot å gi konsesjoner til kraftutbygging i nasjonale laksevassdrag, men hensynet til villaksen vil være avgjørende i konsesjonsvurderingen.

6 Verneplanens virkninger

6.1 Verneplanens rettslige status

Verneplan for vassdrag er vedtatt av Stortinget i plenum. Av dette følger at planene ikke direkte pålegger private noen rettigheter eller plikter. For at Stortingets vedtak skal være bindende for private direkte, må pålegget vedtas i lov eller med hjemmel i lov. Vernevedtaket fungerer imidlertid som en bindende instruks overfor regjeringen.

Siden Verneplan IV ble vedtatt i 1993, er lov om vassdrag og grunnvann vedtatt (vannressursloven). Vannressursloven trådte i kraft 1. januar 2001. Gjennom vannressursloven har Verneplan for vassdrag blitt forankret i lovverket. Vannressursloven kap. 5 inneholder bestemmelser for vassdrag som er vernet etter Verneplan for vassdrag.

Med hjemmelsgrunnlaget i vannressursloven har vassdragsvernet fått en klarere rettslig forankring enn tidligere. Loven inneholder regler for tiltak i vassdragene og understreker blant annet at nye tiltak bare kan tillates dersom hensynet til verneverdiene ikke taler i mot. I tillegg til reglene om tiltak, viser loven til at vassdragsvernet særlig må følges opp av bindende planer etter plan- og bygningsloven, og etter bestemmelsene i naturvernloven. I sistnevnte vises det spesielt til § 11 a som ble vedtatt samtidig med vannressursloven og gir hjemmel for å sikre særlig viktige områder i vernede vassdrag. Bestemmelsen skal spesielt ivareta verdiene i referansevassdrag.

De nye bestemmelsene i vannressursloven innebærer i praksis ingen vesentlig endring i forvaltningen av vernede vassdrag, men hjemler en allerede etablert praksis om at tiltak i vernede vassdrag skal vurderes mer restriktivt enn i andre vassdrag.

6.2 Forholdet til vannkraftutbygging

Verneplanvedtakenes primære betydning er at forvaltningen ikke kan gi konsesjoner til kraftutbygging i vernede vassdrag. Dette er nå lovfestet i vannressursloven § 34, som slår fast at det ikke kan foretas kraftutbygginger i strid med Stortingets vedtak. Dersom miljøvirkningene av en utbygging

er så små at det ikke kreves konsesjon, kan den på sin side gjennomføres. Alle planer om kraftutbygging i vernede vassdrag er meldepliktige, jf. vannressursloven § 34.

Dersom et planlagt kraftverk vil belaste den alminnelige lavvannføringen, følger det av vannressursloven § 10 at tiltaket er konsesjonspliktig. Utover denne bestemmelsen følger ikke konsesjonsplikten automatisk av en bestemt belastning av middelvannføringen i vassdraget – verken i vassdrag som ikke er vernet mot kraftutbygging eller i vernede vassdrag. I den generelle konsesjonspliktbestemmelsen i vannressursloven § 8 er det tiltakets virkninger på allmenne interesser i vassdraget som er avgjørende for om konsesjonsplikten inntreffer, og når vassdraget er vernet skal det tas spesielt hensyn til verneinteressene i konsesjonsplikt vurderingen. Det innebærer at konsesjonsplikt vurderingen blir strengere i vernede vassdrag.

Det kan gis vassdragskonsesjon til opprusting av eksisterende kraftverk også i vernede vassdrag. Det kan videre gis tillatelse til mindre utvidelser i form av begrenset heving av overvann/senking av undervann og økning av slukevne. Det er imidlertid en forutsetning at hensynet til den samlede virkningen på verneverdiene i vassdraget ikke taler i mot.

Kraftutbygginger som krever tillatelse etter vassdragsreguleringsloven, er uaktuelle i vernede vassdrag. Det finnes imidlertid utbygginger i vernede vassdrag som har konsesjon etter vassdragsreguleringsloven fra før vernevedtaket ble fattet.

6.3 Mikro- og minikraftverk i vernede vassdrag

Det følger av Stortingets vernevedtak at det ikke er adgang til å gi konsesjoner til ny kraftutbygging i vernede vassdrag. Det innebærer som påpekt ovenfor at bare nye utbygginger som ikke utløser konsesjonsplikt er tillatte i vernede vassdrag.

Både SG og NVE har i sine innstillinger foreslått å åpne for konsesjonsbehandling av mikro- og minikraftverk (dvs. kraftverk med installert effekt opp til 1 MW) i vernede vassdrag. Høringsinstan-

sene har i hovedsak vært positive til dette forslaget. Det påpekes at mikro- og minikraftverk som oftes har små konsekvenser for miljøet, og at Stortinget har lagt føringer som tilsier at vassdragsvernet ikke skal være til hinder for utbygging av småskala vannkraft. Enkelte mener grensen på 1 MW er satt alt for lavt, og at grensen bør stemme overens med EUs definisjon på «grønn» energi og settes til 10 MW, eller eventuelt til 5 MW. Andre mener vassdragsvernet bør hindre all kraftutbygging. Enkelte har tatt til ordet for at konsesjonsbehandlingen i vernede vassdrag i så fall må underlegges andre krav enn dagens system.

Vannressursloven har ingen bestemmelser som knytter seg til størrelsen på kraftverket slik som i betegnelsene mikro-, mini- og småkraftverk. I ulike andre sammenhenger som for eksempel Samlet plan er det imidlertid et skille mellom mikro-/minikraftverk (<1 MW) på den ene siden og (små)kraftverk på den andre (1 MW til 10 MW). Mikro-/minikraftverk vil nok av mange sees på som et vassdragsinngrep med i hovedsak begrenset omfang og begrensede, lokale virkninger. Enkelte mindre småkraftverk (1–5 MW) vil kunne komme i samme kategori, men her vil en også i mange tilfeller få prosjekter som oppfattes som «tradisjonell» kraftutbygging.

NVE har vurdert om grensen for hva som kan konsesjonsbehandles bør settes ved 5 MW, som er sammenfallende med de utbyggingssaker NVE er konsesjonsmyndighet for, eller om det alternativt kan åpnes for å gjøres unntak for visse typer prosjekter. NVE mener det er nødvendig med en klar og forutsigbar grense, og at en derfor bør begrense en konsesjonsbehandling til å omfatte mikro- og minikraftverk (< 1 MW). En grense på 5 MW mener NVE vil kunne undergrave verneplanens betydning i forhold til kraftutbygging, og vil åpne for konsesjonsbehandling av tiltak som oppfattes som tradisjonell kraftutbygging. NVE anbefaler derfor at det kan åpnes for at mikro- og minikraftverk kan konsesjonsbehandles.

Olje- og energidepartementet mener det er gode grunner til å likestille mikro- og minikraftverk med andre typer tiltak som kan få konsesjon i vernede vassdrag, som for eksempel vannuttak til settefiskanlegg. En konsesjonsbehandling av mikro- og minikraftverk vil gi et bedre grunnlag for å vurdere miljøvirkningene av inngrepet og om verneverdiene blir påvirket, fordi tiltaket da blir underlagt en mer omfattende behandling enn ved en vurdering av om konsesjonsplikt foreligger. I tillegg vil det kunne settes vilkår som ivaretar hensynene til verneinteressene. Olje- og energidepartementet vil derfor tilrå at det åpnes for konsesjonsbehand-

ling av mikro- og minikraftverk i vernede vassdrag. En forutsetning for å gi konsesjon vil være at verneverdiene ikke svekkes.

6.4 Forholdet til andre tiltak i vassdragene

I mange høringsuttalelser gis det uttrykk for usikkerhet med hensyn til hva vassdragsvernet innebærer av konsekvenser for arealforvaltningen generelt og forvaltningen av 100-metersbeltet langs vassdragene spesielt. En rekke av de kommunene som har vassdrag som kan inngå i suppleringen her frykter at et vassdragsvern innebærer en overføring av myndighet fra kommune til stat, og at 100-metersbeltet langs vassdragene båndlegges. Det gis også uttrykk for bekymring for at det blir båndlagt arealer i nedbørfeltene med konsekvenser for tradisjonell jord- og skogbruksvirksomhet.

Andre uttalelser påpeker at konsekvensene av vern er for svake, og at forvaltningspraksis i forhold til tiltak i vassdragene og i 100-metersbeltet langs vassdrag må innskjerpes.

Det har i alle vedtakene av verneplanen blitt lagt vekt på at de verdiene som ligger til grunn for vassdragsvernet heller ikke må reduseres av andre typer inngrep. Først da vannressursloven trådte i kraft den 1. januar 2001 ble vassdragsvernet hjemlet i lov. Vannressursloven § 35 inneholder særregler for tiltak i vernede vassdrag. Nye tiltak i de vernede vassdragene kan bare tillates dersom verneverdiene ikke taler i mot.

Vannressurslovens virkeområde framgår av definisjonen av vassdrag, jf § 2. Tiltak som kun berører landarealer i nedbørfeltet reguleres ikke av vannressursloven, jf. Ot.prp. nr. 39 (1998–99) s. 350. Annet lovverk har relevans i forhold til verneverdiene i vassdrag og nedbørfelt. Plan- og bygningsloven er her sentral. Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag (RPRVV) skal legges til grunn for planlegging etter plan- og bygningsloven. Retningslinjenes virkeområde er i hovedsak innen et belte på inntil 100 meter langs vassdraget, men også andre deler av nedbørfeltet er omfattet dersom det er faglig dokumentert at områdene har betydning for verneverdiene. RPRVV retter seg først og fremst mot kommunene og fylkeskommunene i forhold til deres planlegging etter plan- og bygningsloven. Enkeltpersoner er ikke bundet av RPRVV.

Verneplan I-IV, og suppleringen her, berører til sammen store arealer. Av den grunn er det sentralt for departementet å gjøre det klart at vernet ikke

kan fortolkes så strengt at det legger vesentlige begrensninger på enhver type virksomhet i verneområdet. Vernet gjelder i utgangspunktet i forhold til kraftutbygging. RPRVV er begrunnet ut fra Stortingets syn om at verneverdiene heller ikke bør forringes eller ødelegges av andre typer tiltak. Hva som normalt kan tolereres i forhold til verneverdiene må sees i sammenheng med dette.

Tålegrensen for inngrep vil avhenge av begrunnelsen for vernet og hvor i vassdraget verneverdiene befinner seg. Dette tilsier en utstrakt differensiering i forvaltningen av de vernede vassdragene. Før den supplerende runden omfatter vassdragsvernet i alt 341 vassdrag/objekter. Det er stor variasjon i de ulike vassdragenes inngrepsstatus, fra vassdrag i sentrale bystrøk til tilnærmet uberørte vassdrag. Videre er det ofte betydelig variasjon av inngrepsstatus i ett og samme vassdrag fra kilde til utløp. I RPRVV pekes det på at differensiering av vassdragene må etterstrebese på bakgrunn av verneverdier og arealtilstand, og at arealplanleggingen særlig må legge vekt på å ivareta verdiene som er knyttet til vassdragenes nærområder. RPRVV angir tre ulike forvaltningsklasser som kommunene kan benytte i forbindelse med arealplanleggingen i vernede vassdrag. Disse omfatter i kort-het:

- klasse 1) vassdragsbelte i by/tettsted med betydning for friluftsliv,
- klasse 2) vassdragsbelte med moderate inngrep i utmarks og spredt bebyggede områder
- klasse 3) vassdragsbelte som er lite berørt av av moderne menneskelig aktivitet

For hver enkelt klasse er det lagt visse føringer for forvaltningen. Kommunen kan også definere andre klasser tilpasset lokale forhold. Vassdraget kan på den måten inndeles i kategorier etter grad av menneskelig påvirkning og verneverdier. Kommunene

klargjør hvilke hensyn som er sentrale i de ulike delene av vassdraget.

I oppfølgingen av kommunal planlegging legger NVE vekt på at vassdragsvernet kan og bør differensieres i tråd med de rikspolitiske retningslinjene med utgangspunkt i kunnskapen om verneverdiene i vassdragene. Der det ikke er registrert spesielle verneverdier vil det i utgangspunktet ikke bli lagt større begrensninger på bruken enn det som gjøres i ikke-vernede vassdrag. Dette er også i tråd med vannressurslovens bestemmelser om inngrep i vernede vassdrag. I avgjørelser som gjelder vernede vassdrag skal det legges vesentlig vekt på verneverdiene, jf. vannressursloven § 35 nr 8.

Det må legges stor vekt på en aktiv lokal medvirkning i forvaltningen av de vernede vassdragene. For å sikre kommunal innflytelse i forvaltningen, er det viktig med bidrag fra lokale myndigheter for å oppnå intensjonene med vernet. Gjennom en aktiv kommunal arealplanlegging vil statlige myndigheter ha et godt grunnlag for å kunne ta hensyn til det lokale engasjementet.

Relevante sektorlover må som nevnt ovenfor ivareta hensynet til vassdragsvernet. I forhold til landbruksinteressene, som særlig har uttrykt bekymring for virkningene av vernet, må dette skje gjennom praktiseringen av landbrukslovgivningen. Et eksempel på dette er at planer for skogsveibygging langs vassdragene skal legges fram for fylkesmannen for uttalelse. Konflikter vil ofte kunne løses med en alternativ lokalisering av aktuelle veier.

Skogbruket selv har innført miljøstandarder som i stor grad legger grunnlag for å ivareta de verdiene som er knyttet til vassdragsvernet.

Som det er redegjort for ovenfor, legger vassdragsvernet ingen direkte forpliktelser på den enkelte grunneier, men kan få konsekvenser for tiltak som er avhengig av tillatelse fra det offentlige.

7 Økonomiske og administrative konsekvenser av verneplanssuppleringen

Som nyttbar vannkraft regnes i dag et kraftpotensial på 187 TWh/år midlere årsproduksjon. Potensialet er innenfor en investeringsgrense på 4,0 kr/kWh.

Hensynet til natur- og miljøinteressene gjør at et økende kraftpotensial blir holdt utenfor utbygging, enten ved at vassdrag vernes mot kraftutbygging eller ved at en planlagt utbygging blir beskåret i forbindelse med konsesjonsbehandlingen

Hvilke direkte økonomiske konsekvenser det har å verne et vassdrag mot kraftutbygging, er vanskelig å angi. I noen av vassdragene som foreslås vernet finnes det utbyggingsprosjekter som er kontroversielle av hensyn til miljøet. Disse prosjektene ville trolig ikke blitt realisert uavhengig av Verneplan for vassdrag. Dreier det seg om rimelige utbyggingsprosjekter med god samfunnsøkonomisk lønnsomhet, kan kostnadene ved varig vern bli betydelige.

I St.prp. nr. 118 (1991–92) Verneplan IV for vassdrag ble det gitt en omfattende drøftelse av de økonomiske kostnadene ved vern av vassdrag. De generelle hensyn som da ble trukket fram gjelder fortsatt.

Det er imidlertid skjedd vesentlige endringer som gjør det vanskeligere å vurdere de økonomiske konsekvensene. Kraftpotensialet som er beskrevet for det enkelte vassdrag er hentet fra

Samlet plan. Samlet plan ble sist rullert i begynnelsen av 1990-tallet (samtidig ved Verneplan IV fremleggelsen), og mange av prosjektene er det i dag ikke realistisk å gjennomføre i sin opprinnelige form. Dette gjelder dels den tekniske utformingen, men særlig forholdet til dagens miljøkrav. Mange av utbyggingsprosjektene vil derfor sannsynligvis bli redusert i omfang. Erfaringene med prosjekter som har kommet til utføring viser også at disse er blitt mindre omfattende.

Et viktig poeng er at selv om et vassdrag ikke blir vernet er det langt fra sikkert at det vil bli gitt tillatelse til kraftutbygging i vassdraget. Føringerne i Sem-erklæringen om en restriktiv holdning til videre vasskraftutbygging understreker dette. Det er også et moment at vassdrag uten inngrep kan gi økonomisk avkastning gjennom annen næringsvirksomhet enn kraftutbygging, for eksempel gjennom sin betydning for friluftsliv og rekreasjon.

I denne proposisjonen foreslår Regjeringen å verne vassdrag med et mulig utbyggingspotensial på om lag 7,3 TWh. Regjeringen mener at verdien av å sikre disse vassdragenes verneverdier og urørthet er større enn den gevinsten disse vassdragene vil kunne ha ved kraftutbygging.

Departementets forslag til supplering av Verneplan for vassdrag innebærer ingen administrative konsekvenser.

Del II
Den spesielle del

8 Olje- og energidepartementets forslag til supplering av Verneplan for vassdrag

8.1 Generelle opplysninger

Når det gjelder bruk av navn på vassdragene, har Statens kartverks serie N50 vært lagt til grunn. Objektene nedbørfelt er angitt i km², og det er angitt hvilke fylker og kommuner de enkelte objektene berører. Det gis også opplysninger om kraftressursene i vassdraget for hvert objekt. Kraftpotensialet er oppgitt som midlere årsproduksjon. Dersom det ikke er angitt noe kraftpotensial, betyr det at vassdraget ikke har prosjekter i Samlet plan – hvilket betyr at det kan være potensial for mikro- og minikraftverk, da grensen for Samlet planbehandling er 1 MW installert effekt. I omtalen av det enkelte vassdrag, er det angitt hvor stor del av vassdragets nedbørfelt som ligger i inngrepsfrie naturområder. Det er her tatt utgangspunkt i DN's database over «Inngrepsfrie naturområder i Norge», INON. Selv om begrepet INON og innholdet i dette kan være diskutabelt, er det likevel verdifullt som en indikator på inngrepsstatus. Det er videre angitt om vassdraget er aktuelt i forbindelse med andre runde av nasjonale laksevassdrag.

For en del vassdrag har det vært gjennomført konsesjonsbehandling som har medført at realisering av utbyggingsprosjektene ikke er aktuelt. Ofte har det vært mindre omfattende planer som har vært konsesjonssøkt enn hva som er oppgitt i vassdragenes utbyggingspotensial. Dette vil framgå i omtalen av det enkelte vassdrag.

Der det er vassdrag med prosjekteralternativer både i Samlet plan kategori I og II, er dette oppgitt. For øvrig er det gitt en beskrivelse av alle kjente utbyggingsalternativer i de ulike vassdragene.

Store utbyggingsprosjekt kan alltid splittes opp i flere små prosjekter. Sumeffekten av flere små prosjekter er ofte vanskeligere å vurdere enn konsekvensene av et stort prosjekt, men erfaringer fra Samlet plan tilsier at det ikke nødvendigvis har store miljømessige fordeler med mange små prosjekt i forhold til et stort. I tillegg vil et stort ofte ha bedre reguleringsevne og dermed bety mer for kraftbalansen både med hensyn til effektilgang og sikring av forbruksvariasjoner over året og over flere år.

Det er kommet inn forslag på vassdrag som ikke er blant de 81 som er vurdert av SG og NVE. Departementet er i utgangspunktet ikke innstilt på å ta inn nye vassdrag utenom de som er vurdert av SG og NVE og vært gjenstand for høring.

De vassdragene som er vurdert i forbindelse med supplering av verneplanen, har et samlet utbyggingspotensial på ca. 10 TWh. Objektene berører Samlet plan kategori I med ca. 5,7 TWh, og kategori II med ca. 4,3 TWh.

8.2 Omfanget av departementets forslag

Høringsuttalelsene er naturlig nok ikke entydige med hensyn til hvor stort omfang verneplanssuppleringen må ha. En generell trend er at natur- og miljøorganisasjoner gir uttrykk for at NVEs forslag er for lite omfattende, mens utbyggere, grunneier- og næringsorganisasjoner gir uttrykk for at omfanget er for stort.

Olje- og energidepartementet legger til grunn at supplering av verneplanen innebærer en begrenset utvidelse i forhold til tidligere vernevedtak. Departementet er av den oppfatning at fortsatt vannkraftutbygging skal kunne gjennomføres innenfor forsvarlige miljømessige rammer. Det er derfor ikke aktuelt å verne alle gjenværende vassdrag med utbyggingspotensial. Dette ville også innebære at den omleggingen av Samlet plan Stortinget har forutsatt ikke var aktuell.

Av de 76 vassdragene som er vurdert i forbindelse med suppleringen, legger departementet frem et forslag som omfatter vern av 48 vassdrag. Fem av disse foreslås ikke vernet i sin helhet. I tillegg foreslås to vassdrag vernet etter naturvernloven gjennom en justering av grensene for Saltfjellet nasjonalpark. For tre vassdrag mener departementet at verneverdiene og hensynet til urørthet blir tilstrekkelig ivaretatt gjennom vern etter naturvernloven.

Departementet vil også tilrå vern av to vassdrag som ble tatt ut i forbindelse med konsesjonsbehandlingen av Sauda-utbyggingen. Vassdragene har riktignok ikke vært gjenstand for høring, men

de har vært gjenstand for en omfattende utredning nær i tid som tilsier at de tas inn i Verneplan for vassdrag. Departementet foreslår at Vaulo m/Langfossen, Saltåna og Åbødalsvassdraget tas inn i verneplanen. Vaulo m/Langfossen og Saltåna regnes her som ett vassdrag.

Departementet anbefaler en justering av vernegrensene for 4 av de 5 objektene som har vært vurdert.

Departementets forslag innebærer vern av vassdrag med et utbyggingspotensial på ca. 7,3 TWh/år.

Som det fremgår av kapittel 3.2 har både styringsgruppens og NVEs innstilling vært på bred høring. For å gi et mest mulig fullstendig inntrykk av høringen er høringsuttalelsene til styringsgruppens forslag gjengitt under omtalen av det enkelte vassdrag. NVEs innstilling ble sendt på høring til berørte departementer. I tillegg fikk kommuner, fylkeskommuner, fylkesmenn og landsomfattende interesseorganisasjoner saken på høring for andre

gang. I den grad høringsinstansene ga uttalelse til det enkelte vassdrag, så er det gjengitt. Departementet mottok også uttalelser fra en rekke regionale og lokale interesse- og vernegrupper, og disse er i all hovedsak gjengitt under omtalen av det enkelte vassdrag.

8.3 Den samlede Verneplan for vassdrag

Gjennom Stortingets behandling av Verneplan I – IV for vassdrag er 341 vassdrag vernet mot kraftutbygging. Kraftpotensialet i disse vassdragene er om lag 36,5 TWh. Med regjeringens forslag til supplering av Verneplan for vassdrag vil nye 50 vassdrag med et kraftpotensial på ca. 7,0 TWh/år vernes mot kraftutbygging. I tillegg tilrås et kraftpotensial på ca. 390 GWh/år vernet gjennom justering av grensene for Saltfjellet nasjonalpark.

Tabell 8.1 Tabell over objektene som er vurdert i verneplansuppleringen med Regjeringens forslag

Objekt	Fylke	Vassdrag	Areal (km ²)	GWh*	Regjeringens forslag
002/29	Hedmark	Imsa	502	191	Vern
002/30		Sølva	283	168	Vern ov. samløp med Finnbudalsbekken
002/31		Tunna	339	147	Vern av Magnilla og Lona
002/3	Oppland	Vismunda	203		Ikke vern
002/13		Tora	282	407	Vern
002/32		Glitra	60	270 ¹⁾	Vern
002/33		Mosagrovi	8		Ikke vern
002/34		Måråi	79	1)	Vern
002/35		Åfåtgrovi	5	1)	Vern
002/14		Jora	496	382	Vern
012/23		Vinda	292	114	Ikke vern
012/1	Buskerud	Nedalselva	64	20	Vern
015/9		Dagali (Godfarfoss)		82	Ikke vern
015/10	Vestfold	Dalelva	93	39	Vern
016/8	Telemark	Kåla	45	183 ²⁾	Vern
016/9		Rauda	148	25	Vern
016/11		Digeråi	64	2)	Vern
016/16		Skoevassdraget	145		Ikke vern
020/3	Aust-Agder	Tovdalsvassdraget ovenfor Herefossfjorden	651	189	Vern
022/2	Vest-Agder	Høyeåna	101	16	Ikke vern
022/5		Kosåna	220	103	Vern
025/1		Litleåna	230	131	Vern

Tabell 8.1 Tabell over objektene som er vurdert i verneplansuppleringen med Regjeringens forslag

Objekt	Fylke	Vassdrag	Areal (km ²)	GWh*	Regjeringens forslag
026/1	Rogaland	Sokndalsvassdraget unn- tatt Barstadgreina	199	31	Ikke vern
027/2		Bjerkreimsvassdraget	711	660	Vern
045/2	Hordaland	Guddalselva	36	32	Ikke vern ¹⁰⁾
047/2		Alsåkerelvi	21		Ikke vern
059/1		Rylandselva	25		Vern
060/1		Loneelvi	57	8	Vern
062/2		Øvstedalsvassdraget	75	97	Vern
063/1		Hesjedalsvassdraget	37	80	Vern
071/2	Sogn og Fjordane	Nærøydalselvi	291	220	Vern
073/1		Erdalselvi	80	313 ³⁾	Vern av øvre del
074/2		Indre Offerdalselvi	61	102	Ikke vern
074/3		Ytre Offerdalselvi	42	⁴⁾	Ikke vern
082/4		Sørebøelva i Guddals- vassdraget	24	55	Vern
084/1		Nausta	278	491	Vern
086/2		Gjengedalsvassdraget	171	226	Ikke vern ¹⁰⁾
086/3		Storelva (Skjerdalen)	30	121	Vern
097/3	Møre og Romsdal	Velledalselva	92	10	Ikke vern
103/1		Måna	109	101	Vern
103/4		Skorgeelva	43	61	Ikke vern
107/2		Farstadelva	25		Ikke vern
121/1	Sør-Trøndelag	Svorka	304	119	Vern
123/3		Garbergselva	158	73	Ikke vern ¹⁰⁾
123/5		Hena	93	156	Vern
123/2		Homla	157	39	Vern
133/1		Nordelva	214	175	Vern
136/2		Håvikvassdraget	15		Ikke vern
127/2	Nord-Trøndelag	Verdalsvassdraget	1470	680	Vern
128/2		Jørstadelva	269		Vern
139/7		Nesåa	273	189	Vern
141/1		Kvistaelva	41		Vern
142/1		Kongsmoelva m/Nord- folda	120	41/ 59 ⁵⁾	Vern
144/2	Nordland	Urdvollelva	63	19	Vern
145/3		Eidevassdraget	105	22	Ikke vern
151/2		Vefsna	3562	1791	Ikke vern
156/2		Glomdalselva	214	478	Vern
156/3		Tespa	143	390	Vern etter NL ⁷⁾
156/4		Bjøllåga	375	⁶⁾	Vern etter NL ⁷⁾
159/3		Storelva	53	17	Ikke vern
159/4		Indre Stelåga	15	70	Ikke vern
159/5		Ytre Stelåga	7	⁸⁾	Ikke vern
159/6		Nattmoråga	6	13	Ikke vern

Tabell 8.1 Tabell over objektene som er vurdert i verneplanssuppleringen med Regjeringens forslag

Objekt	Fylke	Vassdrag	Areal (km ²)	GWh*	Regjeringens forslag
161/1		Beiarelva	329	138/ 224 ⁹⁾	Vern av Store Gjeddåga, Tollåga og Tverråga
162/2		Lakselva (Misvær)	158	55	Vern unntatt Rognlielva
166/1		Laksåga (Rago)	10		Vern
171/1		Forsaelva	31	6	Vern
175/2		Østervikelva	95	31	Vern
177/4		Sneiselva	30	40	Vern
185/3		Nykvågvassdraget	10		Vern
197/2	Troms	Straumselva	44		Vern
211/3	Finnmark	Sør-Tverrfjordvassdraget	31		Vern
213/2		Skillefjordelva	94	90	Vern
220/3		Neselva	67	41	Ikke vern
220/4		Vesterelva	36		Ikke vern
220/5		Austerelva	40		Ikke vern

* Kraftpotensialet er oppgitt i samsvar med statistikken over nyttbar vannkraft.

1) Kraftpotensialet for Glitra, Måråi og Åfåtgrovi er oppgitt samlet under Glitra. Kraftpotensialet for de enkelte vassdragene alene er ikke kartlagt.

2) Kraftpotensialet for Kåla og Digeråi er oppgitt samlet under Kåla.

3) Kraftpotensialet for Erdalselvi er det totale utbyggingspotensialet for vassdraget.

4) Kraftpotensialet for Indre Offerdalselvi og Ytre Offerdalselvi er oppgitt samlet under Indre Offerdalselvi

5) Kraftpotensialet i Kongsmoelva er 41 GWh, mens Nordfolda og Kvernelva har et utbyggingspotensial på 59 GWh.

6) Kraftpotensialet for Tespa og Bjøllåga er oppgitt samlet under Tespa.

7) Tespa og Bjøllåga anbefales vernet etter naturvernloven gjennom justering av grensene for Saltfjellet nasjonalpark.

8) Kraftpotensialet for Indre Stelåga og Ytre Stelåga er oppgitt samlet under Indre Stelåga.

9) Utbyggingspotensialet i Store Gjeddåga, Tollåga og Tverråga er 138 GWh. Restpotensialet i Beiarvassdraget er 224 GWh.

10) For vassdragene Guddalselva, Gjengedalsvassdraget og Garbergselva mener Olje- og energidepartementet at vern etter naturvernloven vil kunne ivareta verneverdiene og hensynet til urørthet.

Tabell 8.2 Vassdrag som ble tatt ut av Sauda-utbyggingen

Fylke	Vassdrag	Areal (km ²)	GWh*	Regjeringens forslag
Rogaland	Åbødalsvassdraget	81,9	200	Vern
Hordaland	Vaulo m/Langfossen og Saltåna	36,4	1)	Vern

* Kraftpotensialet er oppgitt i samsvar med statistikken over nyttbar vannkraft.

1) Kraftpotensialet for Åbødalsvassdraget, Vaulo og Saltåna er oppgitt samlet under Åbødalsvassdraget.

9 De enkelte objekter

9.1 Hedmark

9.1.1 002/29 Imsa (V.nr. 002.KZ)

Kommune(r):	Stor-Elvdal, Ringeby, Øyer
Nedbørfelt:	502,5 km ²
Urørt natur:	46 %
SP-kategori/gruppe:	SP II
Nasjonale laksevassdrag:	–

Imsa er et vestlig sidevassdrag til Glåma i Østerdalen og munner ut i denne ca. 20 km sør for Kopang. Feltet strekker seg fra 1350 moh. til 253 moh., nesten halvparten ligger over tregrensen. Nordre og Søndre Imssjøen (ca. 600 moh.) er de største vannene. Imsa er typisk for Sør-Hedmarks paleiske landformer med vidde og avrundete fjell. Øvre del av dalen er preget av dødisformer, mens glasifluviale terrasser dominerer lenger ned. Ved utløpet i Østerdalen har Imsa bygget opp en stor elvevifte. Vegetasjonen har et klart kontinentalt preg der barskogsonen, subalpin sone og lavalpin sone er godt representert. Langs sideelva Eldåa ligger store myrdominerte områder. Blant de østlige karplantartene finnes en rekke sjeldne arter. Ørretbestanden er god og Imsa er viktig som gyteelv for langtvandrende storørret i Glåma. Elg har viktige sommer- og spesielt vinterbeiter nedenfor Imssjøene. Villrein bruker de øvre områdene. Elvesletta i nordenden av Nordre Imssjøen har høyt artsmangfold, særlig av spurvefuglarter. Naturreseptatet Åsdalstjønnna er et rikt våtmarksområde med spesielt god representasjon av ender og vadere. Flere av artene i dette området er rødlistet.

Det er fast bosetning langs de nedre 3 km av elva. Det går vei gjennom hoveddalføret. De vestligste 60 % av feltet er klassifisert som viktig friluftsområde. Jakt og fiske er vanlig. Kulturminnene er i stor grad knyttet til fangstgraver for rein og elg, fiskebuer, samt flere tømmerfløtingsanlegg.

Styringsgruppens vurdering: 46 % av feltet ligger mer enn 1 km fra inngrep. Vei gjennom hoveddalføret letter framkommeligheten, men innvirker på andel urørt natur. Høydegradienten på

ca. 1100 m gir stort biologisk mangfold. Et våtmarksområde er fredet som naturreservat. Imsa er typeområde for Sør-Hedmarks paleiske landformer med vidder og avrundete fjellhøyder. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Ringeby kommune og Oppland fylkeskommune er positive til vern. Fylkesmannen i Hedmark viser til faktaopplysninger som er formidlet tidligere. Glommens og Laagens Brukseierforening mener vern av Imsa ikke vil tilføre verneplanen noe nytt. Opplysningsvesenets Fond og NORSKOG mener området allerede er for sterkt belastet med vern og ønsker ingen ytterligere restriksjoner og viser også til utbyggingsmulighetene i sidevassdragene. Norges Jeger og Fiskerforbund Hedmark og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdraget.

NVE vil, i tillegg til momentene som framkommer av styringsgruppens forslag, bemerke at en utbygging av vassdraget med reguleringsmagasin slik som behandlet i Samlet plan, vil kunne ha en flomdempende effekt i Glomma nedstrøms samløpet med Imsa. Imidlertid vil en slik utbygging være dyr og svært konfliktfylt og ansees ikke som et realistisk utbyggingsalternativ.

Vassdraget vil ikke bedre verneplanens typeaspekt, men NVE legger vekt på vassdragets verneverdier og urørthet og anbefaler vern.

Departementshøringen og departementets tilråding

Norskog går mot vern av vassdraget.

Imsa Grendekraftlag ønsker mulighet til å bygge mikro-, mini-, og småkraftverk i vassdraget.

Fylkesmannen i Oppland viser til tidligere uttalelse til styringsgruppen, og går inn for at Imsa vernes.

Departementet tilrår at Imsa tas inn i verneplanen.

9.1.2 002/30 Sølva (V.nr. 002.MAZ)

Kommune(r): Alvdal, Stor-Elvdal,
Folldal
Nedbørfelt: 295,6 km²
Urørt natur: 43 %
SP-kategori/gruppe: II/10, II/6, I
Nasjonale laksevassdrag: –

Sølva drenerer store deler av Alvdals vestfjell. Vassdraget er delt i to hovedfelt, Sølva og Vesle-Sølva. Berggrunnsgeologisk ligger vassdraget i overgangen mellom sparagmitt og det mer næringsrike Trondheimsfeltet i nordøst. I nedre del av Sølndalen ligger naturreservatet Vardmoan, vernet på grunn av kvartærgeologiske forekomster. Flere ulike former finnes. Store terrasser av glasifluvialt materiale er avsatt i flere høydenivåer. De øverste korreleres til tidligere øvre og nedre Glåmsjø, kjent fra isavsmeltingsperioden. I nedre del renner elva i stryk gjennom lange canyonpartier, stedvis med store jettegryter. Det er bestander av ørret og røye i de fleste vannene. Vegetasjonen er for det meste fattig og ensartet, men er lokalt rik og variert. Den store diversiteten og de store kontrastene over relativt små avstander gjør feltet til et botanisk interessant område. Villreinen, som tilhører Sølneklettstammen, har beiteområder, kalvingsområder og trekkruter i hele feltet. Flere rødlistede fuglearter hekker.

Gårder og annen fast bosetting ligger langs nedre del av elva. Etter flommen 1995 ble det gjennomført flomsikringstiltak i dette området. Sølva ligger det attraktive turområdet Alvdal Vestfjell som er til dels godt tilrettelagt for tradisjonelt friluftsliv. Området har tilknytning til Rondane i vest og Femundstraktene i øst. Det er store kulturminneinteresser langs vassdraget. Her er rester etter tømmerfløting og broer samt gamle sager og kverner. Skogen langs vassdraget tilhører eiendommene i dalen. Det drives næringsmessig skogsdrift.

Styringsgruppens vurdering: Nedbørfeltet inngår som en del av store sammenhengende fjellområder, og er svært viktig for friluftslivet, bl.a. med aktiviteter knyttet til vassdraget. Feltet har stor verdi for kulturminner og geologisk mangfold. Deler av området er geologisk naturreservat. Sidevassdraget Veslesølva er allerede vernet. Styringsgruppen er klar over at det er bygd ut et fall i nedre del av vassdraget, og at denne delen også er berørt av andre inngrep, men foreslår ut fra en helhetlig vurdering at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Fylkesmannen i Hedmark viser til faktaopplysninger som er formidlet tidligere. Glommens og Laagens Brukseierforening viser til de inngrep som er gjort i vassdragets nedre del, og foreslår at vassdraget vernes ovenfor disse. Norges Jeger og Fiskerforbund Hedmark og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdraget.

NVE viser til at det i tillegg til flomsikringstiltak og kraftutbygging i nedre del av vassdraget, tidligere er gitt konsesjon til en utbygging ovenfor det eksisterende kraftverket. NVE anbefaler at vassdraget vernes ovenfor samløpet mellom hovedvassdraget og Finnbudalsbekken, slik at vernet også omfatter Finnbudalsbekken.

Departementshøringen og departementets tilråding

Det har ikke kommet uttalelser til NVEs innstilling.

Departementet tilrår at Sølva og Finnbudalsbekken, overfor samløpet mellom dem, tas inn i verneplanen.

9.1.3 002/31 Tunna (V.nr. 002.NZ)

Kommune(r): Tynset, Tolga, Folldal,
Os
Nedbørfelt: 663,4 km²
Urørt natur: 40 %
SP-kategori/gruppe: II, II, I/5, II
Nasjonale laksevassdrag: –

Tunna er et vestlig sidevassdrag til Glomma, med utløp umiddelbart vest for Tynset. Magnilla og Lona er nordlige sidevassdrag. Landskapsformene er i hovedsak rolige. I nord ligger flere fjellpartier over 1100 moh. I vest grenser feltet til fjellområdet Høggila som når opp i 1623 moh. Feltet har ingen store vann, størst er Gjersjøen på 800 daa. Vannene Koversjøen og Bjønntjønnan ble demt opp i 1969 og 1975 for å bedre fiskeproduksjonen. Langs Tunna ligger store terrasserte og gjennomskårte breelavsetninger. Disse er til dels sterkt ravinerte, og danner et særpreget og fint landskap. Plantelivet er artsrikt og variert. I Londalen har elvestrendene langs Lona vegetasjonselementer og arter som er til dels meget sjeldne. Ørret finnes i vassdraget. Stedvis finnes viktige områder for våtmarksfugler. Flere rødlistede arter er påvist. Kongeørn hekker. Den viktigste viltressursen er For-

ollhognareinen. Elg og rådyr er vanlig. Flere rovdyr påtreffes jevnlig.

Det ligger aktive gårdsbruk langs hele Tunnas hovedløp. 20 % av nedbørfeltet ligger i Forellhogna nasjonalpark, mens 30 % ligger innenfor de to landskapsvernområdene Magnilldalen-Busjødalen og Londalen-Ørvilldalen. Kulturminneinteressene er store. Fra gammelt av har regionen vært et hovedområde for seterbruk. De gamle stølene som fortsatt er i bruk, er sjeldne. Langs elva finnes kulturminner knyttet til tømmerfløting.

Styringsgruppens vurdering: 50 % av feltet ligger i nasjonalpark eller landskapsvernområder. Friluftinteressene er knyttet til urørthet. Store verdier er knyttet til kulturminner og biologisk mangfold, blant annet elvekantvegetasjon, våtmarksfugl og villrein. Store verneverdier er ivare tatt gjennom vern etter naturvernloven. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen ut fra at dette vil bidra til å ivareta helheten i vassdraget.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Fylkesmannen i Hedmark viser til faktaopplysninger som er formidlet tidligere. Glommens og Laagens Brukseierforening viser til at de vesentligste verdiene er ivare tatt gjennom vern etter naturvernloven. Norges Jeger og Fiskerforbund Hedmark og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdraget.

NVE vil bemerke at en overføring av vassdraget til Savalen vil kunne ha en flomdempende effekt i Glomma nedstrøms samløpet med Tunna.

Magnilla og Lona peker seg ut som de delene av vassdraget med de største verneverdiene. Disse er også minst berørt av inngrep. En relativt stor andel av disse sidevassdragenes nedbørfelt er ivare tatt gjennom vern etter naturvernloven. NVE er likevel av den oppfatning at vern av disse sidevassdragene vil ivareta dem i sin helhet og anbefaler vern av Magnilla og Lona.

Departementshøringen og departementets tilråding

Det har ikke kommet uttalelser til NVEs innstilling.

Departementet tilrår at Magnilla og Lona tas inn i verneplanen.

9.2 Oppland

9.2.1 002/3 Vismunda (V.nr. 002.DD4Z)

Kommune:	Gjøvik, Lillehammer, Nordre Land
Nedbørfelt:	203,3 km ²
Urørt natur:	2 %
SP-kategori/gruppe:	–
Nasjonale laksevassdrag:	–

Vismunda kommer fra Fåberg vestfjell og renner gjennom Biri før utløp i Mjøsa. Bortsett fra Skjellbreidfjellet, 1072 moh., ligger feltet under tregrensen. Høydegradienten er stor, hele 949 m. De nederste km av dalen er bratt og trang, ellers omgis hovedelva av slake dalsider. Et delta er lagt opp ved utløpet i Mjøsa. De øvre delene har rikmyrer og alpine vegetasjonstyper, og i de lavereliggende edellauvskogene inngår en rekke varme- og næringskrevende arter. Våtmarksfaunaen er typisk for Østlandet, flere rødlistede arter antas å hekke. Mjøsørreten kan gå 4 km opp i vassdraget. Svennesvollene, men også områder utenfor dette, er viktige hekkeplasser for sjøfugl. Setergrender med tilhørende kulturlandskap er et fremtredende karaktertrekk. Flere av dem er fremdeles i drift. Kulturminneinteressene er store. Fra nyere tid viser kulturminnene et variert næringsliv med blant annet tidlig industri, til dels basert på vannkraft. Vismunda var fløtningselv fra 1700-tallet og flere gamle dammer finnes.

Øvre deler er generelt lite berørt av tekniske inngrep. Storlondammen og restene etter Godåsdammen er inngrep i nedre del. Ved utløpet i Mjøsa er elva kanalisert. Svennesvollene ved utløpet er naturreservat for edellauvskog og våtmark. Området er mye brukt til tradisjonelt friluftsliv. Småviltjakt og fiske er vanlig. Et stort hyttefelt ligger i området og det er planer om ytterligere hyttebygging.

Styringsgruppens vurdering: Vassdraget er typisk for området. Stor høydegradient gir stort biologisk mangfold knyttet til vegetasjon og våtmarksfugl. Feltet er mye brukt i friluftssammenheng. Flere kulturminner skriver seg fra fløtningsdrift og vannkraft. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Gjøvik kommune går mot vern av vassdraget og mener de verdiene som finnes kan ivaretas innenfor gjeldende lovverk. Lillehammer kommunes for-

mannskap går i sin innstilling til kommunestyret imot vern av vassdraget. Oppland fylkeskommune går imot vern, og fylkesmannen i Oppland kan ikke slutte seg til verneforslaget før konsekvensene for landbruk og andre berørte interesser er avklart. Glommens og Laagens Brukseierforening stiller spørsmålsteget ved nødvendigheten av vern. Forum for natur og friluftsliv Oppland, Naturvernforbundet i Oppland og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdraget. Norges Skogeierforbund går mot vern av vassdraget og peker på at en rekke forhold ikke er tilfredsstillende belyst, at det ikke er utbyggingspotensial og at skogbruksinteressene er betydelige. Vegdirektoratet viser til planer for utbedringer av veinett og på sikt utvidelse av E6.

NVE viser til at vassdraget ikke ble vernet i Verneplan IV på grunn av at vern av Etna ville ivareta verneplanens representativitet i dette området. NVE mener at vassdraget særlig har verdi som typevassdrag, men at dette aspektet er ivare tatt gjennom tidligere vern av vassdrag i området. NVE legger avgjørende vekt på dette forholdet sammen med at det ikke er utbyggingspotensial i Samlet plan og anbefaler ikke vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Naturvernforbundet i Oppland går inn for vern av vassdraget.

Lillehammer kommune går mot vern av vassdraget.

Departementet tilrår at Vismunda ikke tas med i verneplanen.

9.2.2 Vassdragene i Øvre Otta

9.2.2.1 002/13 Tora (V.nr. 002.DHGZ)

Kommune: Skjåk, Lesja, Rauma
Nedbørfelt: 262 km²
Urørt natur: 79 %
SP-kategori/gruppe: II/12
Nasjonale laksevassdrag: –

Tora ligger i den øvre delen av Ottadalføret med utløp ved Billingen. Vassdraget grenser til vannskillet mot Vestlandet og inngår som en del av Reinheimen. Nedbørfeltet er et høyfjellsvassdrag med store landskapsmessige kontraster fra dal til høyfjell og topper, samt elver med fosser og stryk. Landskapet domineres av avrundete fjell og grunne bassenger. Ved møtet mellom elvene Tora og Føysa, har elva skåret seg ned i skarpe gjel og renner som fosser over steiltstående lagdelte

gneisbergarter på tvers av elva. Fossesprøytnoner er utviklet og området fremstår som et særpreget landskapselement. Ørret er eneste fiskeslag i Ottavassdraget oppstrøms Dønfoss. Fiskeproduksjonen i de høyereliggende vannene er god i forhold til beliggenheten og Tora er den elva i øvre del av Ottadalen som gir best livsgrunnlag for elvefisk. Det meste av feltet har fattig heivegetasjon, men kravfulle arter finnes flere steder. Det finnes gammel furuskog med bl.a. ulvelav i nedre del. Fuglefaunaen er fattig, men sjeldne og uvanlige vadearter finnes. Torsdalen og elvejuvet til Føysa er blant de viktigste hekkeområdene for klippehekkende rovfugler i Reinheimen. Feltet er kalvingsområde og viktig sommerbeite for villrein. Torsvatnet utgjør en naturlig sperre for reintrekket og er et sentralt fangststed. Flere kulturminner er knyttet til denne aktiviteten. Setermiljøet på Billingen representerer store kulturhistoriske verdier.

Feltet har ingen fast bosetting og ingen veier. Enkelte setre finnes. Det urørte preget gjør området svært opplevelsesrikt. Området er attraktivt og mye brukt til tradisjonelt friluftsliv. Feltet utgjør en sentral innfallsport til Reinheimen.

9.2.2.2 002/32 Glitra (V.nr. 002.DHGZ)

Kommune: Skjåk
Nedbørfelt: 60,4 km²
Urørt natur: 82 %
SP-kategori/gruppe: –
Nasjonale laksevassdrag: –

Glitra er en del av Øvre Ottas nedbørfelt. Sidevassdraget har utløp ved Pollfoss og grenser til Åfåtgrovi i vest. Øvre del er et typisk høyfjellsvassdrag og drenerer blant annet breer i Skridulaupmassivet, 2000 moh. De lavere delene er frodige med skog og beitemark. Nedre del av Glitra er lite påvirket av bretilsig, noe som medfører stor artsrikdom sammenliknet med nærliggende områder. Den skogkledte delen har fattig bjørkeskog og furuskog. Deler av furuskogen har urskogkarakter, blant annet med forekomst av rødlistet ulvelav. Nedbørfeltet inngår i et større villreinområde og de høyeste delene er viktige som vinterbeite. Området er også viktig for elg. Det er mange kulturminner langs vassdraget, i hovedsak knyttet til reinfangst og skogs- og seterdrift. Setergrenda Botn er lokalisert ved samløpet mellom elveløpene Blankåi og Glitra.

For friluftslivet har området betydning som bindeledd mellom Reinheimen i nord og Breheimen/Jotunheimen i sør, og mellom noen av Østlandets og Vestlandets naturattraksjoner og reisemål. De

store fjellområdene er vurdert å ha nasjonal verdi knyttet til landskapsopplevelse, ikke minst på grunn av det urørte preget. Elva utgjør viktig del av landskapsbildet.

9.2.2.3 002/33 Mosagrovi (V.nr. 002.DHJ3Z)

Kommune: Skjåk
Nedbørfelt: 8,8 km²
Urørt natur: 90 %
SP-kategori/gruppe: –
Nasjonale laksevassdrag: –

Mosagrovi ligger på nordsiden av Otta og drenerer til denne i Stuttgongen vest for Vuluvatnet. Nedbørfeltet, som ligger nær vannskillet mot vest, er lite og med en smal og avlang utstrekning. I øvre deler er landskapet viddeformet med rolige fjellformer. Elva renner vesentlig over bart fjell eller tynt usammenhengende morenedekke og faller bratt ned til Ottadalen. Helt nede ved utløpet i Otta er det glissen furuskog, ellers er området dominert av alpine naturtyper. Vassdraget ligger i et område som danner et bindeledd mellom Reinheimen i nord og Breheimen/Jotunheimen i sør og mellom noen av Østlandets og Vestlandets attraksjoner og reisemål. Nedbørfeltet inngår i Nord-Ottadalen villreinområde og benyttes som helårsbeite for denne stammen.

9.2.2.4 002/34 Måråi (V.nr. 002.DHJZ)

Kommune: Skjåk, Stryn
Nedbørfelt: 79,1 km²
Urørthet: 77 %
SP-kategori/gruppe: –
Nasjonale laksevassdrag: –

Måråi renner ut i Otta i vestenden av Grotlivatnet. Vassdraget grenser til vannskillet mot Vestlandet. Måråi ligger vest for Glitra og grenser til dette i sørøst. Øvre deler av feltet ligger i høyfjellet inn mot fjellmassivet Skridulaupen. De høyeste fjellpartiene har botner og tendens til alpint landskap. Flere breer, blant annet Mårådalsbreene, drenerer til vannet innerst i Mårådalen og elva renner videre mot nordøst. Elva renner gjennom den relativt flate Mårådalen med Heillstuguvatnet og videre forbi myrområder ned til Grotlivatnet. Ved innløpet i vannene er det lagt opp grusvifter. Raudeggbreens vifte inn mot Vassvendtjørnin er avsatt slik at den delen av vannet som velger vestlig løp på vifta drenerer til Stryn, mens vannet som tar østlig løp, drenerer til Måråi. Dette er et særpreg for området og godt kjent i turistsammenheng. I nedre deler vok-

ser fjellbjørkeskog, men nedbørfeltet for øvrig er dominert av alpine heiområder som veksler med mindre myrpartier. Generelt betegnes Øvre Ottadalen med Glitra, Måråi og Vulu som et klassisk botanisk område av høy verdi. Villrein har viktige kalvingsområder og det går reintrekk på tvers av Mårådalen. Det er potensiale for å finne spesielle fuglearter, blant annet klippehekkende rovfugler. Verdien er knyttet til landskapsopplevelse der urørtheten inngår som et viktig element.

Urørthet inngår som et viktig element i landskapsbildet. Langs elva nedstrøms Heillstuguvatnet nederst i vassdraget ligger imidlertid rester etter en betongdam, rørgate og et kraftverk som var i bruk til 1970-tallet. I dette området brytes det urørte preget.

9.2.2.5 002/35 Åfåtgrovi (V.nr. 002.DHJ6Z)

Kommune: Skjåk
Nedbørfelt: 5,8 km²
Urørt natur: 85 %
SP-kategori/gruppe: –
Nasjonale laksevassdrag: –

Åfåtgrovi er sidevassdrag til Øvre Otta. Nedbørfeltet som ligger mellom Glitra og Måråi, binder disse sammen til en helhet som mot vest grenser til Stryn, drenerer til Otta i Heimdalsvatnet. Elva faller forholdsvis bratt ned mot Ottas dalbunn. Den nederste kilometeren går gjennom myrområder. Berggrunnen består hovedsakelig av ulike typer næringsfattige gneiser. Ved innløpet i Heimdalsvatnet er det lagt opp en vifte. Nedre del har fattig myr og fjellbjørkeskog, mens øvre del er dominert av alpine naturtyper. Feltet er del av et viktig vinterbeiteområde for en villreinstamme som holder til i området.

De store fjellområdene som feltet er en del av, er vurdert å ha nasjonal verdi. Verdien er knyttet til landskapsopplevelse og preget av urørt natur.

Styringsgruppens vurdering for vassdragene i Øvre Otta: Vassdragene er blant de få gjenværende urørte vassdrag i vannskilleområdet mellom Østlandet og Vestlandet. Mesteparten av nedbørfeltene ligger mer enn 1 km fra nærmeste inngrep. De store fjellområdene er vurdert å ha nasjonal verdi knyttet til urørt natur og landskapsopplevelse. I kulturhistorisk sammenheng vurderes vassdragene til Øvre Otta som en helhet og gis høyeste verneverdi.

Med unntak av Mosagrovi, foreslår styringsgruppen at alle de urørte vassdragene knyttet til Øvre Otta tas inn i verneplanen. Tora har store verdier som tilsier at vassdraget bør vernes. Glitra,

Åfåtgrovi og Måråi foreslås også vernet, ut fra at de utgjør en helhet som innehar store biologiske verdier og er en del av et viktig regionalt friluftsområde. Mosagrovi er et svært lite vassdrag som blant annet på grunn av dets frittliggende lokalisering og fordi det ikke er påvist spesielt store verneverdier utover urørthet, ikke har en naturlig plass i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling av vassdragene i Øvre Otta

Skjåk kommune går inn for vern av Tora, men går imot vern av de øvrige vassdragene fordi grunnlagsmaterialet er mangelfullt og at verneforslaget er fremmet på sviktende grunnlag. Oppland fylkeskommune og fylkesmannen i Oppland går inn for vern av Tora, Glitra, Måråi og Åfåtgrovi. Bygdalista i Skjåk går inn for vern av alle vassdragene med unntak av nedre del av Måråi. Glommens og Laagens Brukseierforening går imot vern av Tora og Måråi fordi vassdragene allerede er påvirket av utbygging, og viser til at mange vassdrag allerede er vernet i dette området, og at en ytterligere utbygging har betydelig flomdempingspotensial. Forum for natur og friluftsliv Oppland, Naturvernforbundet i Oppland og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdragene. Opplandskraft går imot vern av vassdragene og mener det må legges vekt på utbyggingsmulighetene og hensynet til flomdemping. Fiskeridirektoratet viser til at det er settefiskinteresser knyttet til Glitra.

Vassdragene inngikk i Opplandskrafts utbyggingsplaner for Øvre Otta, og ble av Stortinget holdt utenfor i forbindelse med konsesjonsbehandlingen av utbyggingen. NVE omtaler på dette grunnlag vassdragene samlet.

NVE mener som styringsgruppen at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig for å avgjøre vernespørsmålet for vassdragene i Øvre Otta. I vernespørsmålet anser NVE det som vesentlig at Stortinget la vekt på verdiene i vassdragene i forbindelse med konsesjonsbehandlingen av Øvre Otta-utbyggingen. Forholdet til flomdemping var også kjent på dette tidspunktet, og NVE mener det er vesentlig at dette ikke ble tillagt avgjørende vekt av Stortinget.

Tora skiller seg ut som et helhetlig sidevassdrag og var også vurdert i Verneplan IV. Det ble ikke vernet, men det ble forutsatt at verneverdiene ville bli ivarettatt gjennom konsesjonsbehandling. Et mindre felt er overført i forbindelse med Tafjord-utbyggingen, men av hensyn til verneverdiene og

området urørthet for øvrig anbefaler NVE vern av vassdraget.

Det er i høringsuttalelsene påpekt at det blant annet allerede eksisterer kraftverksinngrep i nedre del av Måråi. NVE anser dette som et moment av vesentlig betydning i forhold til vassdragets verdi som et helhetlig sidevassdrag i Øvre Otta og anbefaler ikke vern av vassdraget.

Glitra utgjør et helhetlig sidevassdrag med et vesentlig urørt preg, og NVE anbefaler vern av vassdraget.

Når det gjelder Åfåtgrovi og Mosagrovi er dette svært små vassdrag sammenlignet med andre vassdrag i dette området, og NVE mener det ikke er vesentlige verneverdier som er knyttet til disse vassdragene isolert sett, og anbefaler derfor ikke vern av disse.

Departementshøringen og departementets tilråding

Naturvernforbundet i Oppland går inn for vern av Tora, Glitra, Måråi, Åfåtgrovi og Mosagrovi.

Fylkesmannen i Oppland viser til tidligere uttalelse gitt til styringsgruppen, og går inn for at Tora, Glitra, Måråi og Åfåtgrovi vernes.

Departementet tilrår at Tora, Glitra, Måråi og Åfåtgrovi tas inn i verneplanen.

9.2.3 002/14 Jora (V.nr. 002.DJZ)

Kommune:	Dovre, Lesja
Nedbørfelt:	496,7 km ²
Urørt natur:	75 %
SP-kategori/gruppe:	II/8 (7)
Nasjonale laksevassdrag:	–

Jora omfatter de sørlige og sentrale delene av Dovrefjell og drenerer til Lågen vest for Dombås. Nesten hele feltet er vernet gjennom Dovrefjell-Sunddalsfjella nasjonalpark samt Dalsida, Jora og Fokstugu landskapsvernområder. Den delen av vassdraget som ikke er vernet etter naturvernloven, omfatter nærområdet omkring Sjongsvatnet og strekningen fra møtet mellom Jora og Grøna, ned til og med utløpet i Lågen. Feltet drenerer et stort høyfjellsmassiv med flere små og mellomstore vann. Forhold knyttet til dreneringen under isavsmeltingen resulterte bl.a. i dannelse av spesielle moreneformer og bresjøer med opplagring av sedimenter. Sideelva Grøna arbeider aktivt i materialet som ble avsatt, og området har stor formrikdom. Elva har meanderende løp. Over Joras vifte ved utløpet går elva i flere løp. Vassdraget viser stor variasjon i vegetasjonstyper. Det totale artsan-

tallet er relativt høyt og omfatter en rekke sjeldne og krevende fjellplanter. Grøndalen har store og intakte våtmarker, av en type som er sjelden ellers i området. Fiskefaunaen er typisk for regionen. Forekomsten av våtmarks- og spurvefugler er meget rik. Flere rødlistede fuglearter er registrert. Flere setermiljøer ligger i nedre del av feltet, med aktiv drift ved noen av dem. Kulturminneinteressene er svært store. Mange av dem er knyttet til elver og vann.

Det er gravd i deltaområdet mot Lågen for å hindre flomskader. Jora er viktig for opprettholdelse av vannføring i Lågen. Feltet inngår som en sentral del av et stort sammenhengende friluftsområde av nasjonal bruksverdi. Området er godt tilrettelagt for tradisjonelt friluftsliv som turvirksomhet, padling, jakt og fiske. Reinsjakten er attraktiv.

Styringsgruppens vurdering: Dovrefjell – Sunndalsfjella nasjonalpark ble etablert 3. mai 2002 og innebærer en vesentlig utvidelse av Dovrefjell nasjonalpark. Det er også opprettet et landskapsvernområde som omfatter deler av Joras felt. Verneområdene omfatter det meste av vassdraget. Verdien knyttet til geologisk og biologisk mangfold gir videre store verdier for både landskap og friluftsliv. Feltet har vært ressursmessig utnyttet over lang tid og har meget store verdier knyttet til kulturminner. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen ut fra at dette vil bidra til å ivareta vassdragets urørthet og helhet.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Både Dovre og Lesja kommune går inn for vern av Jora. Oppland fylkeskommune og fylkesmannen i Oppland støtter forslaget om vern. Glommens og Laagens Brukseierforening går imot vern og mener verdien er ivaretatt gjennom vern etter naturvernloven, og viser til at en utbygging vil ha en flomdempende effekt. Forum for natur og friluftsliv Oppland, Naturvernforbundet i Oppland og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdraget. Vegdirektoratet viser til at det kan bli aktuelt å bygge ny bru over elva.

Jora ble vurdert for vern også i Verneplan III og IV. Vassdraget ble da ikke vernet av hensyn til utbyggingsmulighetene, men det ble forutsatt at en utbygging måtte skje uten etablering av magasiner i nedbørfeltet. Siden Verneplan IV er Dovrefjell nasjonalpark vesentlig utvidet og omfatter nå sammen med landskapsvernområder det meste av Joras nedbørfelt.

Selv om det meste av verdien i vassdraget allerede er sikret gjennom vern etter naturvernloven,

er NVE av den oppfatning at det fortsatt er vesentlige verdier i vassdraget som kan ivaretas gjennom vassdragsvern og som særlig er knyttet til et relativt urørt vannsystem helt til utløpet i Lågen. NVE legger vekt på at vassdraget må vurderes som en helhet sammen med nasjonalparken. NVE legger også vekt på at det lokalt og regionalt, med unntak av utbyggingsinteressene, er ønske om vern, og anbefaler derfor vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Naturvernforbundet i Oppland går inn for vern. Fylkesmannen i Oppland viser til tidligere uttalelse gitt til styringsgruppen, og går inn for vern av Jora.

Departementet tilrår at Jora tas inn i verneplanen.

9.2.4 012/23 Vinda (V.nr. 012.LBZ)

Kommune:	Øystre Slidre
Nedbørfelt:	292,3 km ²
Urørthet:	25 %
SP-kategori/gruppe:	I/3, II/10, II/9
Nasjonale laksevassdrag:	–

Vinda ligger nord i Valdres, opp mot fjellområdene sør for Vinstervatn, og med utløp i sørenden av Heggefjorden. De lavereliggende områdene har avrundete høyder og åser, med skogsterreng og høyfjell, vierkleddede flater og åpne myrarealer. Feltet avgrenses i nord av en karakteristisk lavfjellkjede. Vassdraget har flere store og middelstore vann med holmer og skjær. Elvene markerer et vekslende småskalalandskap som er særlig karakteristisk i de sørlige delene. Mangfoldet av vegetasjonstyper er stor og det er godt med fisk. Alle grupper av våtmarksfugler er representert, særlig er forekomsten av vadefugler stor. Flere rødlistede arter hekker. I nord er setermiljøet særlig intakt med et tradisjonsrikt kulturlandskap med velholdte setergrender og beiteland. Vassdraget er rikt på kulturminner knyttet til utmarksbruk, særlig jernutvinning og stølsdrift. Stølene er i stor grad lokalisert langs elver og vann.

Omfattende hyttebygging og nærheten til Beitostølen gjør at bruken av området har økt betydelig de senere årene. Området er godt tilrettelagt for tradisjonelt friluftsliv både sommer og vinter. Hele nedbørfeltet inngår som en vestlig del av et større friluftsområde som også omfatter Jotunheimen og Gausdal vestfjell.

Styringsgruppens vurdering: Verdien ligger i et variert landskap med vannsystemet som et viktig

element. Feltet er svært mye brukt i friluftssammenheng og har store kulturminneinteresser. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Øystre Slidre kommune går imot vern av vassdraget og viser til at typeaspektet er ivaretatt gjennom vern av Etna. Oppland fylkeskommune går imot vern av vassdraget, og fylkesmannen i Oppland kan ikke slutte seg til vern av vassdraget før konsekvensene for landbruk og andre berørte interesser er avklart. Opplysningsvesenets fond går mot vern, og viser i tillegg til at vassdraget ikke er urørt. Forum for natur og friluftsliv Oppland, Naturvernforbundet i Oppland og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdraget. Foreningen til Bægnavassdragets regulering går imot vern og viser til at konsesjonsbehandling vil ivareta hensynet til verneverdiene.

Vinda ble vurdert i Verneplan IV, men ble ikke vernet da vern av Etna ville ivareta typeaspektet. NVE legger i sin vurdering ikke vekt på vassdragets typeverdi, men mener det har en rekke kvaliteter knyttet til et urørt og variert vannsystem med vesentlige verneverdier. Imidlertid er ikke nedbørfeltet i vesentlig grad urørt av inngrep, og det er en omfattende hyttebygging i området som samtidig innebærer at feltet er mye brukt i friluftssammenheng.

I 1991 ble det gitt konsesjon til en utbygging av Storefossen i hovedvassdraget (Neselvi) som inkluderte en overføring fra Vinda i nedre del.

NVE mener at vassdragets vesentligste verdi i vernesammenheng er knyttet til typeaspektet, og at dette allerede er ivaretatt ved vern av Etna, og anbefaler ikke vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Naturvernforbundet i Oppland, DN og Riksantikvaren går inn for vern av vassdraget.

Departementet tilrår at Vinda ikke tas med i verneplanen.

9.3 Buskerud

9.3.1 012/1 Nedalselva (V.nr. 012.BC2Z)

Kommune(r): Sigdal, Rollag
Nedbørfelt: 64,2 km²

Urørt natur: 11 %
SP-kategori/gruppe: I/3, II/6
Nasjonale laksevassdrag: –

Nedalselva ligger mellom Eggedal og Numedal, renner østover til utløp i Simoa og inngår som en naturlig del av Simoas nedbørfelt. Øvre deler er preget av litt snaufjell, mye fjellskog, myr, vann og ganske rolige former. Midtre og sentrale deler er typisk skogsvassdrag med ganske markerte dalformer og til dels dramatisk elvenatur. Nedre del går gjennom et flatt leirjord/elveslettelandskap hvor elva renner rolig gjennom kulturlandskap med kornåkre. Elvejuvet nedstrøms Nedalstjennet er et viktig landskapselement, men også flere fosser finnes. Nedbørfeltet er som helhet dominert av magre barskogs- og myrtyper. De høyereliggende områdene er dominert av glisne furuskoger og deler av området har gammel furuskog med rødlistet ulvelav. På gode vekststeder, som ned mot elva, vokser mer krevende arter. Området er ferskvannsbilologisk interessant. Fugle- og viltfaunaen er karakteristisk for østlandets barskogsområder. Forekomsten av våtmarksfugler er typisk, variasjonen av spurvefugler er stor og rovfuglarter hekker. Nedbørfeltet har en lang rekke rødlistede plantearter knyttet til gammel skog og mange av dem finnes nær elva. Vassdraget har svært store kulturminneinteresser som i stor grad er knyttet til fløtning og skogsdrift.

Elva har vært utnyttet til tømmerfløting og sagbruk. Det finnes rester etter dammer og i Kvernhusvatnet er det en nyere intakt dam. Moderne skogbruk preger store deler av området med snauhogst, planting og skogsbilveier. Feltet er nesten uten fast bosetting.

Styringsgruppens vurdering: Nedalselva er ett av sidevassdragene i Simoa som ikke er vernet. Simoas øvre del er for øvrig vernet ned til utløpet i Soneren, noe som fastslås av OED i st.prp. nr. 1 (2001–2002) s. 114–115. Nedalselva er variert med stort biologisk mangfold knyttet til fuglefauna og vegetasjon. Vassdraget er et typisk skogsvassdrag med til dels dramatisk elvenatur i sentrale deler og overgang til elveslettelandskap nederst. Kulturminner er i stor grad knyttet til fløtning og skogsdrift. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen slik at vernet vil omfatte hele Simoa ned til utløpet i Soneren. Det vektlegges også at vassdragsvernet i størst mulig grad bør omfatte hele vassdrag/naturlige enheter.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Sigdal kommune og Buskerud fylkeskommune går imot vern av vassdraget. Fylkesmannen i Buskerud (miljøvernavdelingen) viser til vassdragets verneverdier og går inn for vern. Forum for natur og miljø Buskerud og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern. Naturvernforbundet i Buskerud reiser på bakgrunn av Sigdal kommunes uttalelse spørsmålstegn ved om det er holdt tilbake informasjon om verneverdier i vassdraget og om § 17 i forvaltningsloven er fulgt. Vegdirektoratet viser til at det på sikt vil være behov for utbedring av bruer over vassdraget.

Simoa ble vernet til utløpet i Soneren i Verneplan I med unntak av Nedalselva. Nedalselva ble vurdert i Verneplan IV, men ble ikke vernet med henvisning til at vernet av Simoa og Vergja dekker regionen typemessig. Avgrensningen av vernet av Simoa er gjennomgått av departementet som i st.prp. nr. 1 (2001–2002) fastslår at vassdraget er vernet til utløpet i Soneren.

Når det gjelder Buskerud naturvernforbunds spørsmål om utredningsplikten etter § 17 i forvaltningsloven er oppfylt, vil NVE bemerke at grunnlagsdataene fra fylkesmannen, som er innarbeidet i styringsgruppens forslag er oppdaterte. I denne forbindelse er det også tatt hensyn til innspill fra Naturvernforbundet som ble sendt NVE 15. november 2001.

NVE mener verneverdiene som er knyttet til vassdraget i stor grad allerede er ivaretatt gjennom vern av Simoa og Vergja, og viser også til at både kommunen og fylkeskommunen går imot vern, og anbefaler derfor ikke vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Fylkesmannen i Buskerud, DN, Naturvernforbundet i Buskerud og Riksantikvaren går inn for vern av vassdraget.

Sigdal kommune og Buskerud fylkeskommune er imot vern av vassdraget.

Departementet tilrår at Nedalselva tas inn i verneplanen.

**9.3.2 015/9 Dagali (Godfarfoss)
(V.nr. 015.N11)**

Kommune(r):	Hol, Nore og Uvdal
Nedbørfelt:	–
Urørt natur:	Ikke vurdert
SP-kategori/gruppe:	I/5

Nasjonale laksevassdrag: Numedalslågen er foreslått. Dagali er ikke lakseførende.

Godfarfossen ligger i Numedalslågen, oppstrøms Pålbufjorden. Det aktuelle området, som omfatter en strekning på ca. 1000 m, strekker seg fra nedre Svangtjørni, 782 moh., til utløpet midt på sørsiden av Pålbufjorden, 749 moh. Godfarfossen er et fremtredende landskapselement. Elva er vannrik, ca. 100 m bred og har mange øyer, både skogkledte og nakne. «Fossen» utgjør de 33 m høye strykene som løper ut i Pålbufjorden. Berggrunnen består av prekambriske grunnfjellsbergarter som er blottet langs elveløpet. Øyene ute i elveløpet blir delvis oversvømmet ved høy vannstand. De minste har et klippepreg, mens de større er skogkledte. Vegetasjonen i området er visuelt dominert av magre furuskoger. Nær elva er vegetasjonen rikere. I sprekkepartier og på hyller finnes en rekke krevende planter, bl.a. fjellplanter. Høyere opp langs fossen finnes myr-/sumppartier med flere krevende arter. Flere ulike fuglearter, som krever nærhet til fjell og vann, er registrert i tilknytning til Godfarfossen.

Det er ikke registrert noen direkte moderne inngrep i Godfarfossen, men en kraftledning krysser elva nederst ved innløpet i den regulerte Pålbufjorden. Elva og fossen er viktige opplevelseselementer for friluftslivet og det er flere attraktive fiske- og rasteplasser langs bredden.

Styringsgruppens vurdering: Dagali ble vernet i forbindelse med etableringen av Hardangervidda nasjonalpark. Det ble gjort et unntak for Godfarfoss. Vernets omfang pr. i dag må oppfattes slik at det ikke er til hinder for realiseringen av utbyggingsprosjektet slik det framgår av Samlet plan. Reguleringen av Pålbufjorden og kraftledningen som krysser ved utløpet av vassdraget, innebærer at området ikke framstår som urørt. Dagali er imidlertid ikke berørt av kraftutbygging, og området har opplevelsesverdi og friluftsinnteresser knyttet til elveløpet som landskapselement. Området har også stort biologisk mangfold knyttet til vegetasjon og fuglefauna. Styringsgruppen foreslår at Godfarfoss tas med i verneplanen slik at hele Dagali blir omfattet av vassdragsvernet, og vektlegger at vassdragsvernet i størst mulig grad bør omfatte hele vassdrag/naturlige enheter.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Både Nore og Uvdal kommune, Hol kommune og Buskerud fylkeskommune går imot vern av vass-

draget. Fylkesmannen i Buskerud (miljøvernavdelingen) viser til vassdragets verneverdier og går inn for vern. Forum for natur og miljø Buskerud og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern.

NVE er i utgangspunktet enig i at vassdragsvern i størst mulig utstrekning bør omfatte hele vassdrag, og ser at Godfarfoss har verdi spesielt for landskap og friluftsliv. Imidlertid er det påbegynt et planarbeid med tanke på å fremme en konsesjonsøknad basert på Stortingets vedtak i forbindelse med Verneplan IV. NVE legger avgjørende vekt på dette forholdet, som også er påpekt av kommunene og fylkeskommunen, og det faktum at en utbygging er i kategori I i Samlet plan, og anbefaler ikke vern av vassdraget. NVE mener at utbyggingsspørsmålet bør avklares gjennom en eventuell konsesjonsbehandling.

Departementshøringen og departementets tilråding

Nore og Uvdal kommune og Buskerud fylkeskommune går imot vern av vassdraget.

Fylkesmannen i Buskerud og Naturvernforbundet i Buskerud går inn for vern av vassdraget.

Departementet tilrår at Dagali (Godfarfoss) ikke tas med i verneplanen.

9.4 Vestfold

9.4.1 015/10 Dalelva (V.nr. 015.BZ)

Kommune(r):	Lardal, Siljan, Kongsberg
Nedbørfelt:	93,2 km ²
Urørt natur:	2 %
SP-kategori/gruppe:	–
Nasjonale laksevassdrag:	Inngår delvis i lakseførende del av forslåtte Numedalslågen

Dalelva er sidevassdrag til Numedalslågen. Elva renner ut i Lågen ved Styrvoll i Lardal kommune. Vassdraget er et østlandsk lavlandsvassdrag med større terrengvariasjon enn vanlig. Elva har et meget variert løp og følger et skogkledd dalføre. Området har flere knusnings- og sprekkesoner som skyldes en direkte kontakt mellom bergartene larvikitt og rombeporfyrr. Dette er spesielt for området og preger landskapet. Flere vann drenerer til vannet Svartangen. Herfra og ned til Lågen renner elva for en stor del i et bratt juv. I dette området ligger Trollfoss med et fall på 12 m. Nedenfor Troll-

foss er det utviklet et dypt V-formet gjel, dannet under isavsmeltingen da vannføringen var vesentlig større enn i dag. Dalelva har en laks- og sjørretførende strekning på 900 m. I øvre deler finnes ørret, abbor og ål. I nord og vest ligger små og mellomstore myrer over 400 moh. Langs elveleiet i nedre del, vokser en velutviklet og intakt flomvannspåvirket gråor-heggeskog og innenfor fossesprøytsonen ved Trollfoss vokser torvmoseputer på hyller i bergveggen. Fuglefaunaen er typisk for området, med en rikholdig våtmarksfauna og flere rødlistede fuglearter. Viltbestanden er god.

Området ligger nær større folkekonsentrasjoner og har stor betydning for friluftslivet både lokalt og regionalt. Særlig gjelder dette tradisjonell turgåing hele året, samt vannbaserte aktiviteter om sommeren. Vassdraget ble brukt til tømmerfløting fram til 1960-tallet. Flere av vannene er oppdemt og har til dels felles vannspeil. Kulturminnene er i særlig grad knyttet til elver og vann.

Styringsgruppens vurdering: Verdien er knyttet til geologisk og biologisk mangfold. Samlet gir dette et variert landskapsbilde der Trollfossen er et markert landskapselement. Friluftslivet baserer seg mye på aktiviteter knyttet til vann. Også kulturminnene omfatter i stor grad verdier knyttet til vann. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Buskerud fylkeskommune har ikke behandlet Dalelva. Alle andre høringsparter går inn for vern av vassdraget: Lardal kommune, Kongsberg kommune, Vestfold fylkeskommune, fylkesmannen i Vestfold, Dalelvas venner/Numedalslågens elvelag, Samarbeidsrådet for naturvernsaker og Forum for natur og friluftsliv Vestfold. Fylkesmannen i Vestfold ønsker også vern av nabovassdraget Garilla som har utløp i Numedalslågen rett oppstrøms Dalelvas utløp.

Vassdraget er vurdert i Verneplan III, og det er gitt konsesjon til utbygging, en konsesjon som ikke er aktuelt å utnytte. NVE viser til verneverdiene i vassdraget og at samtlige høringsuttalelser ønsker vern, og anbefaler vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Fylkesmannen i Vestfold går inn for vern av Dalelva.

Departementet tilrår at Dalelva tas inn i verneplanen.

9.5 Telemark

9.5.1 016/8 Kåla (V.nr. 016.F6Z)

Kommune(r):	Hjartdal, Notodden
Nedbørfelt:	45,9 km ²
Urørt natur:	22 %
SP-kategori/gruppe:	II/8, I/5
Nasjonale laksevassdrag:	–

Kålas nedbørfelt ligger vest for den sørligste delen av Tinnsjøen og sør for Sjøvatn. Elva renner ut i Tinnåa to km nedenfor Tinnoset. Vassdraget kommer fra Sjøvatn som har to utløp, Digeråi og Kåla, der Kåla regnes å ha 25 % av avrenningen. Området er myrrikt med flere små tjern og pytter, mens større vann mangler. Øvre del har et viddepreget landskap med urørt preg. Kolidalen er skogkledt. Vassdraget gir et variert landskap. Ved Sjøvatn renner elva over steinet elvebunn, mens elveløpet nedenfor går i fast fjell og store steinblokker. Canyonen nederst i sideelva Tverråi og elvesletta i samløpsområdet med Tinnåa er markerte landskapselementer. De vanlige fugleartene knyttet til våtmark hekker, og storfuglbestanden regnes å være god. Flere kulturminner er visuelt knyttet til vann og elver.

Bortsett fra enkelte hytter er selve fjellplatået lite berørt av utbygging. Nede i dalen ligger skogsbilveier og store hogstflater. Nedbørfeltet er viktig friluftsområde for tradisjonelle friluftaktiviteter og bruken av området er stor. Dette gjelder særlig de øvre delene.

Styringsgruppens vurdering: Sjøvatn har utløp både til Kåla og Digeråi. Ca. 25 % av avrenningen fra Sjøvatn går gjennom Kåla. De største verdiene er knyttet til landskap, friluftsliv og urørthet. Vassdraget har forøvrig begrensede verneverdier, og styringsgruppen foreslår at vassdraget ikke tas inn i verneplanen. Vern av Digeråi vil ivareta hensynet til områdets urørthet og verdiene som er knyttet til Sjøvatnområdet.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Hjartdal kommune og Notodden kommune går imot vern av vassdraget bl.a. begrunnet i at utbyggingsalternativer ønskes vurdert gjennom konsesjonsbehandling. Fylkesmannen i Telemark går inn for vern av vassdraget og mener det er ulogisk at ikke vassdraget er sett i sammenheng med Digeråi. Øst-Telemarken brukseierforening viser også til at Kåla og Digeråi må sees i sammenheng ut fra

utbyggingsmulighetene i Sjøvatnområdet. Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern.

Styringsgruppen har ikke foreslått vassdraget vernet og viser til at verdiene i Sjøvatnområdet kan ivaretas gjennom vern av Digeråi, og at Kåla har begrensede verneverdier isolert sett.

Kåla var vurdert i Verneplan III og IV sammen med Digeråi. Vassdragene ble ikke vernet begrunnet i at verneverdiene kunne ivaretas gjennom konsesjonsbehandling.

NVE legger til grunn for sin vurdering at det ut fra de hydrologiske forhold er naturlig å vurdere vern av Kåla og Digeråi under ett. NVE finner ikke å kunne legge avgjørende vekt på at kommunenes synspunkter og anbefaler vern av Kåla av hensyn til Sjøvatnområdets verneverdier og urørte preg.

Departementshøringen og departementets tilråding

Notodden kommune går imot vern av vassdraget. Begrunnelsen er, som tidligere anført, at utnyttelse av energiresursene i Sjøvatnområdet bør avklares gjennom ordinær konsesjonsbehandling. Det er fremhevet at vern innebærer at energipotensial i størrelsesorden 100–150 GWh blir båndlagt. Landsamanslutninga av vasskraftkommuner går også mot vern.

Hjartdal kommune og fylkesmannen i Telemark går inn for vern av vassdraget.

Departementet tilrår at Kåla tas inn i verneplanen.

9.5.2 016/11 Digeråi (V.nr. 016.G4Z)

Kommune(r):	Tinn, Notodden, Hjartdal
Nedbørfelt:	64,6 km ²
Urørt natur:	67 %
SP-kategori/gruppe:	II/8, I/5
Nasjonale laksevassdrag:	–

Digeråi ligger vest for Tinnsjøen og har utløp midt på vannet. Vassdraget kommer fra Sjøvatn som har to utløp, Digeråi og Kåla, der Digeråi regnes å ha 75 % av avrenningen. Skoggrensen ligger 950 moh. Høyeste topp når opp i 1461 moh. Feltet består av en veksling mellom flate myrpartier og fjell som strekker seg 200–300 m over disse. Vassdraget har flere små og mellomstore vann. Før utløp i Tinnsjø går elva i et dypt gjel. Fattige vegetasjonstyper dominerer, men innslag av rikere vegetasjonstyper finnes stedvis. Variasjonen er størst i de høyereliggende områdene. Store, forholdsvis urørte myrrealer med varierende næringsforhold gjør området

verdifullt for forskning og undervisning. Mengden av våtmarksarter er stor i forhold til regionen og spurvefugl hekker i tette bestander. Alle de vanlige artene hekker. Også hekkende rovfugler, bl.a. rødlistede, er registrert.

Landskapet gir et helhetsinntrykk av urørt natur. Feltet er et viktig friluftsområde. Særlig de øvre delene er svært godt egnet til tradisjonelle friluftaktiviteter og bruken er stor. Området er karakterisert som svært viktig i forbindelse med reiselivssatsing i Tuddal og Tinn. Ved Tinnsjø ligger et barskogreservat.

Styringsgruppens vurdering: Sjøvatn har utløp både til Digeråi og Kåla. Ca. 75 % av avrenningen fra Sjøvatn går gjennom Digeråi. Verdien i vassdraget er knyttet til preget av urørthet og friluftsliv. Feltet har et stort antall fuglearter knyttet til våtmark sammenlignet med regionen for øvrig. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen, og at hele nedbørfeltet til Sjøvatnet blir omfattet av vernet.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Kommunene Hjordal, Tinn og Notodden går imot vern av vassdraget bl.a. begrunnet i at utbyggingsalternativer ønskes vurdert gjennom konsesjonsbehandling. Fylkesmannen i Telemark går inn for vern av vassdraget. Øst-Telemarken brukseierforening og Skagerak kraft går imot vern av vassdraget. Norges Skogeierforbund går også mot vern av vassdraget. Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern.

Digeråi var vurdert i Verneplan III og IV sammen med Kåla. Vassdragene ble ikke vernet begrunnet i at verneverdiene kunne ivaretas gjennom konsesjonsbehandling.

NVE legger til grunn for sin vurdering at det ut fra de hydrologiske forhold er naturlig å vurdere vern av Kåla og Digeråi under ett. NVE finner ikke å kunne legge avgjørende vekt på at kommunenes synspunkter og anbefaler vern av Digeråi av hensyn til Sjøvatnområdets verneverdier og urørte preg.

Departementshøringen og departementets tilråding

Notodden kommune går imot vern av vassdraget. Begrunnelsen er, som tidligere anført, at utnyttelse av energiressursene i Sjøvatnområdet bør avklares gjennom ordinær konsesjonsbehandling. Det er fremhevet at vern innebærer at energipotensial i

størrelsesorden 100–150 GWh blir båndlagt. Landsamanslutninga av vasskraftkommuner går også mot vern.

Hjordal kommune og fylkesmannen i Telemark går inn for vern av vassdraget.

Departementet tilrår at Digeråi tas inn i verneplanen.

9.5.3 016/9 Rauda (V.nr. 016.G1Z)

Kommune(r):	Tinn, Notodden, Flesberg, Rollag
Nedbørfelt:	148,1 km ²
Urørt natur:	20 %
SP-kategori/gruppe:	II/7
Nasjonale laksevassdrag: –	

Rauda ligger vest for Blefjellmassivet med utløp i Tinnsjø fra øst. Fra et myrrikt skogsområde i nord drenerer vassdraget mot sør. Skoggrensen ligger 1000 moh. og Blefjellmassivet strekker seg opp mot 1400 moh. Vest for dette ligger et platå ca. 300–400 moh. med rolige terrengformer, en del større vann og stilleflytende elvestrekninger. Overgangen til Tinnsjødalen ca. 100 m nedenfor er skarp. Her går elva i juv med kraftig fossefall. Kombineringen av generelt sparsomme løsmasseavsetninger og en næringsfattig berggrunn gir et vegetasjonsbilde med dominans av artsfattig furuskog. Vegetasjonen er representativ for denne delen av Østlandets skogsområder. Fuglefaunaen er typisk for barskogsområdene på Østlandet. Også rødlistede arter er registrert. Øvre del er viktig for en sårbar villreinstamme, samt vinterområde for elg og rådyr. Rauda/Tjåga-området er spesielt rikt på kulturminner knyttet til omfattende skogsdrift og tømmerfløting.

Skogsdrift har lange tradisjoner og preger vassdraget med mange hogstflater og et godt utbygd nett av skogsbilveier. Flere av vannene har gamle dammer. Langs vassdraget er det lagt til rette for opplevelsesmuligheter knyttet til kulturminner. Området brukes mye til tradisjonelle friluftaktiviteter som fotturer, bading, padling og fiske. Særlig rundt Sandvann ligger noen av de fineste badeplassene i kommunen.

Styringsgruppens vurdering: Rauda er et typisk vassdrag for skogsområdene på grensen mellom Buskerud og Telemark. Vassdraget har stor verdi for tradisjonelt vassdragsrelatert friluftsliv samt landskapsopplevelser og kulturmiljø knyttet til elv og vann. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Buskerud fylkeskommune har ikke behandlet Rauda. Tinn kommune mener vassdraget bør settes i vernegruppe kategori 2 for å sikre lokal ressurs for næringsutvikling, særlig for reiselivsnæringa. Notodden kommune har ikke merknader til vern av vassdraget. Fylkesmannen i Telemark går inn for vern av vassdraget. Øst-Telemarken bruks-eierforening og Skagerak kraft går imot vern av vassdraget. Norges Skogeierforbund går imot vern. Samarbeidsrådet for Naturvernsaker støtter vern av vassdraget.

Vassdraget var vurdert i Verneplan IV og ble ikke vernet med henvisning til utnyttelse av kraftressursene.

NVE oppfatter Tinn kommunes uttalelse slik at hensynet til kraftutbygging ikke er det vesentligste for dette vassdraget, men at vern ikke er ønskelig.

NVE mener at vassdraget er et typisk skogs-vassdrag i denne regionen, og at en vesentlig del av verneverdien er knyttet til dette aspektet. NVE er enige i de vurderingene som ble gjort i Verneplan IV, at verdiene i vassdraget vil kunne bli tilfredsstillende ivaretatt ved en eventuell konsesjonsbehandling, og anbefaler ikke vern av vassdraget. I denne sammenhengen legges det også vekt på at vassdraget er en del berørt av eldre inngrep.

Departementshøringen og departementets tilråding

Fylkesmannen i Telemark og DN går inn for vern av vassdraget. Notodden og Tinn kommune støtter NVEs innstilling om ikke vern av vassdraget.

Departementet tilrår at Rauda tas inn i verneplanen.

9.5.4 016/6 Skoevassdraget (V.nr. 016.BA6Z)

Kommune(r):	Nome, Drangedal, Skien
Nedbørfelt:	145 km ²
Urørt natur:	
SP-kategori/gruppe:	–
Nasjonale laksevassdrag:	–

Skoevassdraget er sidevassdrag til Skiensvassdraget og det største vassdraget på Sørlandet og i Telemark som renner mot nord. Terrenget er småkuppert med nord-sørgående åsrygger som dominerer landskapet. Høydegradienten varierer mellom ca. 500 og 60 moh. Vassdraget har flere store vann. Deler av vassdraget ligger under marin grense og har innslag av leire. Området har koller

med bart fjell og rygger dominert av furuskog. I øst finnes til dels høyt innslag av lågurtgranskog og kalkfuruskog. I nedkant av høydedrag, og i daler og søkk, vokser rikere lauvtrevegetasjon. Det er registrert flere spillplasser for storfugl. Flere andre fuglearter, bl.a. rødlistede, finnes. Mange kulturminner er knyttet til elver og vann, bl.a. rester etter flere fløtningsdammer og skogsdrift.

Bortsett fra dyrket mark i nedre del, har nesten hele området intensivt drevet, produktiv barskog, og med et godt utbygd skogsbilveinett. Flere vann bærer preg av tidligere regulering i forbindelse med tømmerfløting. Det drives tradisjonelt friluftsliv hele året, og om sommeren er vanntilknyttede aktiviteter som kanopadling svært vanlig. I Drangedal er jakt og fiske vanligst.

Styringsgruppens vurdering: Geologisk mangfold er mangelfullt dokumentert. De kvalitetene som framheves under biologisk mangfold er knyttet til et rikt utvalg vegetasjonstyper. Jordsmonnet er kalkrikt og gir grunnlag for spesiell rik fauna og flora med stort arts mangfold både på land og i vann. Verdien antas å være stor. Landskapet langs vassdraget er variert. Hoveddalføret har mange vann. Vassdraget er egnet til kanopadling og andre vanntilknyttede aktiviteter. Særlig Bøvannet og Prestevannet har godt fiske. Mange kulturminner er knyttet til vann, bl.a. rester etter flere fløtningsdammer, og skogsdrift. Det har ikke vært anledning til å innhente fylligere dokumentasjon av verneverdier og brukerinteresser i Skoevassdraget. Styringsgruppen finner ut fra det foreliggende materialet ikke å kunne konkludere i spørsmålet om vern av vassdraget, men vil avvente høringsuttalelsene.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Skien kommune går inn for vern av vassdraget mens Nome kommune ikke går inn for vern. Nome Bondelag går imot vern av vassdraget. Fylkesmannen i Telemark går inn for vern av vassdraget. S.D. Cappelen ANS går imot vern av vassdraget, ev. at det kan vernes ovenfor magasinet Langen. Norges Skogeierforbund og Nome skogeigarlag går imot vern av vassdraget med henvisning til for svakt kunnskapsgrunnlag. Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern.

Fylkesmannen i Telemark har i sin uttalelse understreket vassdragets verdi, spesielt knyttet til naturtyper og biologisk mangfold, friluftsliv og kulturminner. Det vises også til at det foregår regulering i vassdraget som er av gammel dato. I tillegg har vassdraget stor verdi for landbruksinteres-

sene, med et godt utbygd veinett. Det er interesse for utbygging av et minikraftverk i vassdraget.

Vassdraget har ikke utbyggingspotensial i Samlet plan. NVE mener verneverdiene ikke tilsier vern av vassdraget, og mener de verdiene som er knyttet til vassdraget kan ivaretas på en tilfredsstillende måte gjennom lovverket for øvrig. NVE viser også til uttalelsen fra Nome kommune, som det meste av vassdraget ligger i, som går imot vern av vassdraget og anbefaler ikke vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Fylkesmannen i Telemark og DN går inn for vern av vassdraget.

Nome kommune er imot vern av vassdraget.

Departementet tilrår at Skoevassdraget ikke tas inn i verneplanen.

9.6 Aust-Agder

9.6.1 020/3 Tovdalsvassdraget ovenfor Herefossfjorden (V.nr. 020.C)

Kommune(r):	Birkenes, Froland, Bygland, Åmli
Nedbørfelt:	651,1 km ²
Urørt natur:	45 %
SP-kategori/gruppe:	I
Nasjonale laksevassdrag:	–

Tovdalsvassdraget har utløp ved Kristiansand og strekker seg 120 km innover i landet. Verneforslaget omfatter Tovdalselva fra Herefossen og nordover til Rjukanfossen. Tovdalsvassdraget nord for Rjukanfossen er vernet i Verneplan IV. Tovdalselva har et smalt og avlangt nedbørfelt. Elvesystemet er karakterisert ved at hovedelva har liten gradient og binder sammen et nett av små og mellomstore vann. Mellom disse renner elva over bergterskler i fosser og stryk. Vassdraget er typevassdrag og har referanseverdi med lange hydrologiske dataserier. Vassdraget har gjennom en årrekke vært brukt i forskning knyttet til sur nedbør og anses som landets viktigste referansevassdrag i den sammenheng. De senere årene har det pågått et stort nasjonalt kalkingsprosjekt i vassdraget. Hele Tovdalsvassdraget representerer overgangen fra kystnære skogsområder med innslag av edellauvskog i sør til boreale barskogsområder på fattig berggrunn i indre strøk. Store arealer består av myr. Våtmarksfaunaen er godt representert og hekkefaunaen er artsrik. En rekke rødlistede arter er registrert. Fellet har også stor betydning for sårbare arter av rov-

fugler og ugler. Vassdraget har svært store kulturminneinteresser fra et langt tidsrom. Mange kulturminner, særlig de svært verdifulle tømmerfløtningsanleggene, har nær tilknytning til elver og vann.

Tovdalsvassdraget er et av få vassdrag i Sør-Norge som går fra fjell til fjord og som er lite påvirket av moderne tekniske inngrep. Bortsett fra det tidligere vernede området i nord gjelder det særlig den foreslåtte delen. Hele nedbørfeltet er svært godt egnet til ulike friluftsaktiviteter og bruken av området er stor.

Styringsgruppens vurdering: Det er bare hovedvassdraget ovenfor Herefossfjorden som er vurdert i denne forbindelse, da Uldalsgreina og hovedvassdraget fra Herefossfjorden til vassdragets utløp er vesentlig påvirket av kraftutbygging. Det er meget store verdier knyttet til den delen av vassdraget som er vurdert, og styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen. Det legges også vekt på at dette vil utgjøre en mer naturlig enhet enn hva som allerede er omfattet av vassdragsvernet. Styringsgruppen er klar over at det også er verdier knyttet til den nedre delen av vassdraget, men er av den oppfatning at disse kan ivaretas gjennom forvaltningen av vassdraget for øvrig.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Åmli kommune, Froland kommune og Bygland kommune går imot vern av vassdraget på den aktuelle strekningen. Birkenes kommune går inn for vern, også av den nedre delen av vassdraget, forutsatt at vernet bare gjelder mot kraftutbygging. Aust-Agder fylkeskommune støtter vern av vassdraget. Fylkeslandbruksstyret peker på at konsekvensen av vern kan bli uheldige for landbruksnæringen. Fylkesmannen i Aust-Agder anbefaler vern og ønsker også vern av hele den lakseførende strekningen i vassdraget. Det samme gjelder Tovdalsvassdragets Verneutvalg og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker. Agder Energi Produksjon ønsker ikke vern av vassdraget. Norges Skogeierforbund og Norges Bondelag Agderkontoret går også mot vern. Direktoratet for naturforvaltning mener vassdraget er spesielt viktig i forbindelse med verneplansuppleringen. Vegdirektoratet viser til behov for utbedring av veier i området, bl.a. bygging av ny bru over vassdraget. NGU viser til at det er viktige forekomster av pegmatitt og feltspat innenfor vassdragets nedbørfelt.

Verneverdiene i vassdraget var godt utredet i Verneplan IV og vassdraget ble da vernet fra foten

av Rjukanfossen. Resten av vassdraget ble forutsatt ivaretatt gjennom helhetlig vassdragsforvaltning etter eksisterende lovverk.

NVE viser til styringsgruppens forslag og deler dennes vurdering. Når det gjelder vassdragsvernets virkning, vises det til den generelle delen av innstillingen. NVE anbefaler at vernet utvides til å gjelde hovedvassdraget til utløpet i Herefossfjorden.

Departementshøringen og departementets tilråding

Åmli kommune går mot vern av Tovdalsvassdraget ovenfor Heresfossfjorden. Det vises til at grunnlag for vern ikke er til stede da de miljøverdier det legges vekt på ikke er representert i det foreslåtte verneområdet. Næringslivet i kommunen er svakt, og tåler ikke den ytterligere svekking vern innebærer. Landsammenslutninga av vasskraftkommuner går også mot vern.

Naturvernforbundet i Aust-Agder går inn for vern av hele Tovdalsvassdraget.

Fylkesmannen i Aust-Agder og Aust-Agder fylkeskommune støtter NVEs innstilling.

Departementet tilrår at Tovdalsvassdraget ovenfor Heresfossfjorden tas inn i verneplanen.

9.7 Vest-Agder

9.7.1 022/2 Høyeåna (V.nr. 022.AZ)

Kommune(r): Marnardal, Songdalen,
Vennesla, Søgne
Nedbørfelt: 101,2 km²
Urørt natur: 0 %
SP-kategori/gruppe: II/10
Nasjonale laksevassdrag: –

Høyeåna er lavereliggende sidevassdrag til Mandalselva. Høyeste topp ligger i nordvest, 417 moh. Landskapet er et avrundet og skogkledd ås- og bergkolleterreng. Åpen furuskog brutt av større vann og myrområder er karakteristisk. Mange småvann og myrer i nord skaper liv i landskapet, mens ulike edellauvskogsamfunn finnes lenger ned. Skoglandskapet blir brutt av mindre felt med dyrket mark og bebyggelse. Utløpspartiet har et større våtmarksområde med en naturtype som er uvanlig for landsdelen. De to nederste kilometerene er laks- og sjørrettførende og vassdraget har god bestand av selvproduserende ørret og abbor. Rovfuglbestanden er tett, to av artene er sårbare. Elva renner i stryk, mindre fall, og gjennom loner og høler. Variasjonen gjør at elva skaper viktige lokale

landskapselementer. Mange kulturminner har nær funksjonell tilknytning til vann.

Feltet har flere ulike former for inngrep. Vassdraget brukes til tradisjonelle friluftaktiviteter, der flere av disse er vannrelaterte.

Styringsgruppens vurdering: Vassdraget er et typisk skogvassdrag med spredt bebyggelse. Selv om vassdraget ikke er berørt av kraftutbygging, er det ingen del av nedbørfeltet som ligger mer enn 1 km fra inngrep. Det har stor verdi for biologisk mangfold, men for øvrig er verdiene moderate. Styringsgruppen foreslår at vassdraget ikke tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Vennesla kommune tar til etterretning at vassdraget ikke er foreslått vernet. Marnardal kommune har ingen merknad til at vassdraget ikke er foreslått vernet. Fylkesmannen i Vest-Agder har ikke gitt spesiell uttalelse til dette vassdraget. Agder Energi Produksjon ønsker ikke vern av vassdraget. Norges Bondelag Agderkontoret går imot vern, mens Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern.

Vassdraget var vurdert i Verneplan IV og ble ikke vernet med henvisning til at vassdragets typeverdi var ivaretatt gjennom vern av andre vassdrag.

NVE viser til styringsgruppens forslag. Det har gjennom høringsrunden ikke framkommet synspunkter eller opplysninger som avviker nevneverdig fra styringsgruppens vurdering, og NVE anbefaler ikke vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Det har ikke kommet uttalelser til NVEs innstilling.

Departementet tilrår at Høyeåna ikke tas inn i verneplanen.

9.7.2 022/5 Kosåna (V.nr. 022.CZ)

Kommune(r): Marnardal, Evje og
Hornnes, Åseral,
Audnedal, Vennesla
Nedbørfelt: 220,1 km²
Urørt natur: 29 %
SP-kategori/gruppe: II/9
Nasjonale laksevassdrag: –

Kosåna er en av de største sideelvene til øvre del av Mandalselva. Vassdraget har to kildeområder på

heimrådet øst for Kyrkjebygd. Skoggrensen strekker seg opp mot 600 moh. Feltet ligger i høydesonen 741–90 moh., der største delen ligger mellom 300 og 500 moh. Sprekkeretningene i berggrunnen har gitt grunnlaget for dagens landformer. Dalformen, skuringsspor og løsmassefordelingen er spor etter isens arbeid. Elveløpet er variert og følger delvis sprekkesystemet. Innløpet til Kosvatn har et velutviklet delta. Ved Gunnarsvatn bidrar kroksjøer og meanderende partier til mangfoldet i vassdraget. Feltet har store sammenhengende myrområder av flere typer, og deler av disse er verneverdige. Fuglelivet knyttet til våtmarker er rikt. Flere av artene er sjeldne for landsdelen og rødlistede arter er registrert. Mangfoldet av skogtyper er stort. Det er flere kulturminner langs vassdraget, i hovedsak knyttet til steinalderbosetting, seter- og skogsdrift.

Veier og bygninger er eneste tekniske inngrep av betydning. Fast bosetning er i hovedsak konsentrert til nær utløpet. Vassdraget er godt egnet til tradisjonelt friluftsliv, særlig vannbaserte aktiviteter. Relatert til regionen for øvrig, har feltets preg av urørthet stor verdi.

Styringsgruppens vurdering: Store deler av feltet har preg av urørthet og vassdraget er ikke berørt av kraftutbygging, i motsetning til hovedvassdraget. Det er store verdier knyttet til geologisk og biologisk mangfold, særlig pga. elvas varierende løpsform og innslag av våtmarker. Vassdraget er svært godt egnet for tradisjonelt friluftsliv. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Evje og Hornnes kommune og Marnadal kommune går imot vern av vassdraget og viser spesielt til usikkerheten som er knyttet til forvaltningen av 100-metersbeltet langs vassdraget. Vennesla kommune har ikke merknader til vern av vassdraget. Aust-Agder fylkeskommune går inn for vern av vassdraget, og det samme gjelder både fylkesmannen i Vest-Agder og fylkesmannen i Aust-Agder. Agder Energi Produksjon ønsker ikke vern av vassdraget. Norges Bondelag Agderkontoret og Norges Skogeierforbund går imot vern, mens Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern.

Når det gjelder kommunenes usikkerhet knyttet til forvaltningen av 100-metersbeltet langs vernede vassdrag, vises det til omtalen av dette i innstillingens generelle del. NVE finner ikke å kunne legge avgjørende vekt på dette forholdet, og anbefaler vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Vest-Agder fylkeskommune går imot vern av Kosåna.

Aust-Agder fylkeskommune går inn for vern av Kosåna. Vern støttes også av Vennesla kommune og fylkesmennene i Aust- og Vest-Agder.

Departementet tilrår at Kosåna tas inn i verneplanen.

9.7.3 025/1 Litleåna (V.nr. 025.AZ)

Kommune(r):	Kvinesdal, Hægebostad
Nedbørfelt:	230,5 km ²
Urørt natur:	30 %
SP-kategori/gruppe:	II/12, I
Nasjonale laksevassdrag:	–

Litleåna har utløp i Kvina ved Liknes, i bunnen av Fedafjorden. Vassdraget som har en avlang form i nord-sørgående retning, er generelt rikt på små og mellomstore vann. Høyeste punkt ligger i nordøst, rett sør for Knaben. Vassdraget karakteriseres som et typisk sørlandsvassdrag. Landskapet gir særpreg og stor variasjon ved at det strekker seg fra hei til fjord. Heiområdene i nord har innslag av mange vann og myrer. Denne delen av vassdraget har preg av urørthet og opplevelsesmulighetene er store. Elva veksler mellom rolige løp og stryk, med konsentrerte fossefall enkelte steder. Deler av feltet har stort biologisk mangfold knyttet til meanderløp, flomløp og kroksjøer. Myrflater langs disse oversvømmes ved høy vannføring. Vegetasjon og flora er svært variert, ikke minst fordi vassdraget strekker seg nesten ut til kysten. Både typiske og sjeldne fuglearter finnes. Litleåna har zoogeografisk interesse ved at arter med østlig og vestlig utbredelse møtes. Flere våtmarksområder har regional betydning. Vassdraget har svært store kulturminneinteresser. Disse er nært knyttet til vassdraget, og elver og vann er viktige elementer i et særpreget kulturlandskap.

Nordlige del av feltet er ikke påvirket av tekniske inngrep. To myrområder lenger sør i feltet, øst for Galdalsvatn, er fredet som naturreservater. Vassdraget er svært godt egnet til tradisjonelle friluftaktiviteter. Denne aktiviteten har økt de ti siste årene. Øvre del av feltet inngår i «sentralsonen» i verneområdet Setesdal Vesthei og har nasjonal verdi. Landbruk er en viktig næring med store jord- og skogbruksarealer.

Styringsgruppens vurdering: Litleåna er ikke berørt av kraftutbygging, i motsetning til hovedvassdraget Kvina som er svært mye berørt. Spesielt

nordlige del av feltet har preg av urørthet. Det er store landskapsverdier og biologiske verdier knyttet til vassdraget og på dette grunnlag foreslår styringsgruppen at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Kvinesdal kommune og Hægebostad kommune går imot vern av vassdraget, og Kvinesdal understreker at lokal forvaltning etter gjeldende lovverk er tilstrekkelig for å ivareta verdiene i vassdraget. Fylkesmannen i Vest-Agder går inn for vern. Agder Energi Produksjon ønsker ikke vern av vassdraget. Norges Bondelag Agderkontoret går imot vern, mens Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern.

Litleåna var også vurdert i Verneplan IV, men ble ikke vernet med henvisning til at konsesjonsbehandling ville kunne ivareta verneverdiene.

NVE er av den oppfatning at en god kommunal forvaltning av vassdrag generelt er viktig for å ivareta de verdier og hensyn som er knyttet til vassdrag og anser Kvinesdals vassdragsplan som et godt grunnlag for forvaltningen av vassdraget. Vassdragsvernet strekker seg imidlertid videre ved at det legger rammebetingelsene for kraftutbygging i vassdraget. Av hensynet til vassdragets verneverdier, anbefaler NVE vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Hægebostad og Kvinesdal kommuner går imot vern. I den grad vern vedtas, ønskes et begrenset vern nord i vassdraget da det er der verneverdiene ligger. Kvinesdal kommune påpeker at kommunen ikke ønsker stor kraftutbygging, men prioriterer miljø- og lokalt initiativ. Vest-Agder fylkeskommune og Landsammenslutninga av vasskraftkommuner går også mot vern av Litleåna.

Fylkesmannen i Vest-Agder går inn for vern.

Departementet tilrår at Litleåna tas inn i verneplanen.

9.8 Rogaland

9.8.1 026/1 Sokndalsvassdraget unntatt Barstadgreina (V.nr. 026.4Z)

Kommune(r):	Sokndal, Lund
Nedbørfelt:	199,3 km ²
Urørt natur:	26 %
SP-kategori/gruppe:	–
Nasjonale laksevassdrag:	–

Sokndalsvassdraget ligger i regionen Dalane, sør i Rogaland, og renner ut i sjøen mellom Flekkefjord og Egersund. Vassdraget som regnes som et lavlandsvassdrag, har fire hovedgreiner; elvene fra Barstadvatnet, Steinsvatnet, Orrestadvatnet og Mydlandsvatnet. Flere vann er fordelt på alle greinene og noen er regulert. Den harde og kalkfattige bergarten anorthositt gir en sterkt oppsprukket og småknudret overflate som særlig i sør, har resultert i et forgreinet elveløpsmønster med mange vann. Det svært kupert landskapet med de mange og trange dalførene karakteriserer området. Lokalt er flyttblokker, urer og fossestryk markerte landskapselementer. Vassdraget er relativt artsrikt, men har ingen høgproduktive vegetasjonstyper. Noen av naturtypene er viktige bekkedrag, rike kulturlandskapssjøer, intakte lavlandsmyrer og rikere sumpskog. Vassdraget har hekkelokaliteter for flere sjeldne og sårbare fuglearter av nasjonal verdi. Området har svært store kulturminneinteresser som belyser et langt tidsrom og er typiske for jordbruksbygder i denne landsdelen. Bosetningen har gjennom alle perioder vært lokalisert til elver og vann og mange kulturminner har nær topografisk tilknytning til vassdraget. Kystmiljøet ved Sogndalsstranda har nasjonal verneverdi.

Flere områder er vernet etter naturvernloven. Dette er bl.a. reservater knyttet til botaniske forhold, våtmarker og hekke- og rasteplass for fugl. Området brukes hele året som tradisjonelt turområde.

Styringsgruppens vurdering: Barstadgreina er på grunn av eksisterende utbygging ikke vurdert i denne sammenheng. Også vassdraget for øvrig er stedvis preget av kraftutbygging, samtidig som en relativt stor andel av nedbørfeltet ligger mer enn 1 km fra inngrep. Verdiene i vassdraget er særlig knyttet til biologisk mangfold, friluftsliv og kulturminneinteresser langs vassdraget. Landskapet er variert. Styringsgruppen foreslår at vassdraget ikke tas inn i verneplanen. Det legges vekt på at vassdraget er berørt av kraftutbygging fra tidligere, noe som påvirker vassdraget for øvrig i for stor grad. Det legges også vekt på at vassdragsvernet i størst mulig grad bør omfatte hele vassdrag.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Sokndal kommune går imot vern av vassdraget og viser til at lokal forvaltning av vassdraget er mest hensiktsmessig, og at også Årrestadgreina er regulert. Lund kommune har ingen merknader til forslaget. Rogaland fylkeskommune går inn for vern av vassdraget og fylkesmannen i Rogaland mener

det er behov for et langsiktig vernetiltak for å sikre verneverdiene. Sokndal Elveeigerlag går imot vern av vassdraget. Norges jeger- og fiskerforbund Rogaland, Stavanger Turistforening, Friluftsrådernes Landsforbund i Rogaland og Hordaland, Forum for natur og friluftsliv Rogaland og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern. Dalane Energi går imot vern. Friluftsrådernes Landsforbund viser til at det er foreslått vern av andre vassdrag som på samme måte som Sokndalsvassdraget er berørt av inngrep. NGU viser til at det er viktige malmforekomster innenfor vassdragets nedbørfelt.

Vassdraget ble vurdert i Verneplan IV. Det ble den gang gitt uttrykk for at vassdraget har store verneverdier, men at en med justerte utbyggingsplaner ville kunne ta hensyn til verneverdiene gjennom konsesjonsbehandling. Utvalget la vekt på at hensynet til de urørte delene måtte tillegges vekt i denne sammenheng.

NVE er klar over at det til dels er store verneverdier i vassdraget, men at det også er gjennomført inngrep og tiltak i den delen av vassdraget som er vurdert. Når vannføring i to av vassdragets fire hovedgreiner er regulert, ansees dette som vesentlig i verne vurderingen. Ut fra en helhetsbetragtning, hvor også de berørte kommuners syn tillegges vekt, slutter NVE seg til styringsgruppens forslag og anbefaler ikke vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Fylkesmannen i Rogaland og Naturvernforbundet i Rogaland går inn for vern av vassdraget.

Departementet tilrår at Sokndalvassdraget ikke tas inn i verneplanen.

9.8.2 027/2 Bjerkreimsvassdraget (V.nr. 027.Z)

Kommune(r):	Bjerkreim, Eigersund, Gjesdal, Time, Sirdal
Nedbørfelt:	711,2 km ²
Urørt natur:	37 %
SP-kategori/gruppe:	I/II/ Under behandling
Nasjonale laksevassdrag:	Avklares i runde 2

Bjerkreimsvassdraget som ligger sør i Rogaland, har utløp i Tengsfjorden rett nord for Eigersund. Vassdraget består av flere greiner, Maudalsåna, elva fra Austrumdalsvatnet og elva fra Ørsdalsvatnet drenerer fra øst, mens Sjevelandsåni er viktigst fra vest. Samlet dekker vann over 1 km² hele 13 % av det totale arealet. Småkupert anorthositland-

skap ligger i sør, men berggrunnen ellers består hovedsakelig av gneis. I øst dominerer høyfjell med dypt innskårete fjordsjøer, mens terrenget i vest er lavere og mer avrundet. Avsetninger knyttet til isens tilbaketrekning etter istiden er instruktive og beskriver utviklingshistorien langs vassdraget. Senere fluvial erosjon i avsetningene har vært betydelig. Det geologiske mangfoldet viser stor diversitet i forhold til både historisk utvikling og lokale landskapselementer. Dagens vassdrag følger et nær stabilt løp, utviklet over lang tid. Elva veksler mellom rolige partier, stryk og små gjel. Flere deler av vassdraget er kalket. De siste årene har elva vært blant de 5–7 beste lakseelvne i landet. Vegetasjonen i nordøst er dominert av fukthei og relativt fattig småbregnebjørkeskog. De lavere delene i vest er beite og kulturpreget. Vassdraget har et stort mangfold av ulike biotoper. Lavere deler er relativt rike på oseaniske mose- og lavarter. Flere rødlistede fuglearter, særlig rovfugl overvintrer/-hekker i feltet. Det er svært store kulturminne-interesser langs vassdraget. Disse har et stort mangfold, både når det gjelder typer og over tid. De fleste kulturminnene er nært knyttet til elver og vann.

Vassdraget har mindre kraftutbygginger og flere mikrokraftverk. Det er gitt konsesjon til Vikeså kraftverk for utnyttning av fallet ved utløp av Storrsheivatnet ned til kote 95. I forhold til feltets totale areal har likevel vassdraget moderate inngrep. To områder er vernet etter naturvernloven, et naturreservat for edellauvskog og fuglefredningsområdet rundt Fotlandsvatnet. Området brukes hele året som tradisjonelt friluftsområde. Rutenett for fotturer er etablert. Laksefiske er viktig.

Styringsgruppens vurdering: Som for Sokndalsvassdraget er heller ikke Bjerkreimsvassdraget uberørt av kraftutbygging, men også i dette vassdraget ligger en relativt stor andel av nedbørfeltet mer enn 1 km fra inngrep. Vassdraget har meget store verdier knyttet til biologisk og geologisk mangfold, landskapsbilde, friluftsliv og kulturmiljø. Styringsgruppen vektlegger helheten i vassdraget i tillegg til de store verneverdiene og foreslår at det tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Bjerkreim kommune går imot vern av vassdraget og viser til at lokal forvaltning av vassdraget er mest hensiktsmessig. Eigersund kommune går inn for vern av vassdraget så langt dette berører kommunen. Sirdal kommune har ikke behandlet saken. Gjesdal kommune går imot vern av vassdra-

get, mens Lund kommune ikke har merknader til forslaget. Rogaland fylkeskommune og Fylkesmannen i Rogaland går inn for vern av vassdraget. Bjerkreim elveeigarlag går imot vern av vassdraget. Norges jeger- og fiskerforbund Rogaland, Stavanger Turistforening, Forum for natur og friluftsliv Rogaland og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern. Dalane Energi og Lyse produksjon går imot vern. Fiskeridirektoratet viser til at det er matfisk- og kultiveringsinteresser knyttet til vassdraget. NGU viser til at det er viktige malmforekomster innenfor vassdragets nedbørfelt.

Det anbefales i noen høringsuttalelser at opprusting av eksisterende kraftverk i Maudalsgreina, eventuelt med uttak av vann til drikkevannsforsyning, bør unntas fra virkningene av et vassdragsvern.

Vassdraget var vurdert i Verneplan III. Utvalget var da delt i synet på vernespørsmålet, og NVE registrerer at høringsuttalelsene spriker. Vassdraget har utvilsomt store verneverdier, og har en relativt høy grad av uberørthet etter definisjonen av inngrepsfrie naturområder. NVE er også klar over at interessene knyttet til utnyttelse av vannressursene er store, og at dette ikke bare gjelder forholdet til kraftutbygging, men også vannforsyning. I tillegg er det gode muligheter til å utnytte vannressursen i små kraftverk.

NVE viser til at det er mange ulike hensyn knyttet til Bjerkreimsvassdraget. I tillegg til meget store verneverdier, er det bl.a. interesser knyttet til opprusting av eksisterende kraftverk i kombinasjon med drikkevannsforsyning. NVE ønsker generelt ikke et vassdragsvern der det gjøres unntak for nærmere angitte tiltak, et forhold som flere høringsparter har foreslått. Utnyttelsen av vassdraget bør sees i en større sammenheng der en også kan vurdere utbygging, men forutsetter at også verneverdiene vektlegges i denne forbindelse. På dette grunnlag anbefaler NVE ikke vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Bjerkreim og Gjesdal kommune er mot vern av vassdraget.

DN, Riksantikvaren, Naturvernforbundet i Rogaland og fylkesmannen i Rogaland går inn for vern. DN fremhever at vassdraget er et viktig laksevassdrag, og at det er særlig aktuelt i forbindelse med ferdigstillingen av nasjonale laksevassdrag og laksefjorder. Videre legges det vekt på at regionen fra før av er belastet med omfattende vannkraftutbygging, og at få vassdrag er vernet. Fylkesmannen fremhe-

ver at vassdraget står i en særstilling blant verneforslagene i Rogaland. Utvelgelseskriteriene størrelse, grad av urørt natur og innhold av mange og store nasjonale verneverdier som vil bli negativt påvirket ved nye kraftutbygginger tilsier vern.

Departementet viser til at Bjerkreim kommune har gitt sterkt uttrykk for å få muligheten til å videreføre det kommunale forvaltningsansvaret for miljøkvalitetene ved Bjerkreimsvassdraget uten et sentralt fattet vernevedtak. Fra lokalt hold er det videre et sterkt ønske om å opprettholde en normal aktivitet i vassdraget.

Departementet mener det må legges stor vekt på lokal medvirkning i forvaltningen av de vernede vassdragene. Gjennom aktiv kommunal arealplanlegging vil statlige myndigheter ha et godt grunnlag for å kunne ta hensyn til det lokale engasjementet. Departementet viser til at kommunen kan definere flere forvaltningsklasser i forbindelse med arealplanlegging i vernede vassdrag som er tilpasset lokale forhold.

Departementet viser til at Bjerkreimsvassdraget har betydelige verneverdier samtidig som det er en sterk lokal interesse for forvaltning og en fornuftig utnyttelse av vassdraget innenfor miljømessig forsvarlige rammer. Ut fra de betydelige verneverdiene i vassdraget mener departementet at Bjerkreimsvassdraget bør tas inn i verneplanen. Samtidig vil departementet tilrå at det i dette spesielle tilfellet kan settes en særskilt grense på 3 MW for så vidt gjelder små kraftverksprosjekter som kan konsesjonsbehandles. Departementet vil understreke at hensynet til verneverdiene i vassdraget uansett ikke må bli svekket ved en eventuell utbygging av et mindre kraftverk, og at en forutsetning for konsesjon derfor vil være at verneverdiene i vassdraget ikke reduseres.

Etter en samlet vurdering tilrår departementet at Bjerkreimsvassdraget tas inn i verneplanen, og at det for dette vassdraget spesielt blir tillatt med konsesjonsbehandling av kraftverk opp til 3 MW installert effekt.

9.9 Hordaland

9.9.1 045/2 Guddalselva (V.nr. 045.32Z)

Kommune(r):	Kvinnherad
Nedbørfelt:	36,0 km ²
Urørt natur:	74 %
SP-kategori/gruppe:	Under utarbeidelse
Nasjonale laksevassdrag:	–

Guddalselva grenser inn mot sørvestre del av Folgefonna i øst, og renner ut ved Seim i Kvinnherads-

fjorden, øst i Hardangerfjorden. Skoggrensen ligger ca. 700 moh. Vassdraget strekker seg fra bre til fjord. Landskapet er til dels dramatisk med flere dalgenerasjoner og spenner over høydeforskjeller fra havnivå opp til nesten 1400 moh. Flere vann ligger i ulike høydenivåer innerst i feltet. De fleste drenerer til Hildalsvatnet, sentralt i vassdraget. Området har flere markerte avsetninger fra isavsmeltingsperioden. En aktiv elveslette med forgreinete elveløp og spor etter gamle nivåer preger landskapet. Instruktive og aktive raskjegler utgjør en viktig del av det geologiske mangfoldet, de er fine landskapelementer og samtidig naturtype med stort potensiale for verdifulle forekomster innen biologisk mangfold. Laks og sjørret gyter i nedre del. Ca. 60 % av feltet har fjellheier og i dalen vokser velutviklede edellauvskog opp til 500–600 moh. De viktigste fugleartene er knyttet til rike skogsbiotoper og bl.a. elvekantvegetasjonen. Det er store kulturminneinteresser langs vassdraget. Kulturminnene spenner over et langt tidsrom, og gjenspeiler bosettingen og næringslivet i området.

Nederst i dalen ligger en del elveforbygninger med senkning og kanalisering langs dyrket mark. 3/4 av feltet ligger mer enn 1 km fra inngrep. Feltet er utgangspunkt for breturer. I Guddalen satses det på naturbasert reiseliv og kursvirksomhet, bl.a. knyttet til et ønsket oppsving av sportsfiske.

Styringsgruppens vurdering: Et variert geologisk mangfold gir grunnlag for et biologisk mangfold som gir feltet stor verdi. Geologiske prosesser, bl.a. knyttet til vannsystemet, er i stor grad intakte. 74 % av feltet ligger mer enn 1 km fra inngrep. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Kvinnherad kommune går imot vern av vassdraget og viser til arbeidet med etablering av Folgefonna nasjonalpark. Hordaland fylkeskommune går imot vern av vassdraget. Sunnhordaland Kraftlag og Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap går også mot vern av vassdraget og viser til aktuelle planer i området. Forum for natur og friluftsliv Hordaland og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker støtter vern av vassdraget.

Etablering av Folgefonna nasjonalpark er under planlegging. Det meste av vassdraget er innenfor arbeidsgrensen for konsekvensutredningen for nasjonalparketableringen.

Arbeidsgrensen gir uttrykk for det største mulige omfang en eventuell nasjonalpark kan få, men innebærer at det meste av vassdraget blir vur-

dert i forbindelse nasjonalparketableringen. NVE mener vassdragets vernestatus bør avklares gjennom nasjonalparketableringen, slik det også er påpekt av kommunen, og anbefaler derfor at det ikke tas med i Verneplan for vassdrag.

Departementshøringen og departementets tilråding

Naturvernforbundet i Hordaland og fylkesmannen i Hordaland går inn for å verne vassdraget. Fylkesmannen fremhever at vern er nødvendig da den planlagte etableringen av Folgefonna nasjonalpark ikke vil omfatte de nedre deler av vassdraget. DN mener vassdraget bør vernes.

Kvinnherad kommune går mot vern av vassdraget.

Departementet tilrår at Guddalselva ikke tas inn i verneplanen.

9.9.2 047/2 Alsåkerelvi (V.nr. 047.4Z)

Kommune(r):	Ullensvang
Nedbørfelt:	21,4 km ²
Urørt natur:	93 %
SP-kategori/gruppe:	–
Nasjonale laksevassdrag:	–

Alsåkerelvi ligger nord på Folgefonnhalvøya og drenerer mot nordøst til Ytre Alsåker i Hardangerfjorden. Vassdraget har et maritimt klima med milde vintre og relativt mye nedbør. Skoggrensen ligger ca. 600 moh. Høyeste topp er Gråfjellet (1371 moh.) i sør. Den korte avstanden mellom fjord og høyfjell gir store kontraster i landskapet. Flere vann ligger i høydenivået 1132 – 661 moh. Elva faller relativt bratt ned mot fjorden, stedvis som foss, og utgjør lokale landskapelementer. Former knyttet til fluviale prosesser og skredprosesser er intakte. 80 % av feltet har fjellheier. Nedre del er dominert av furu, mens bjørk vokser lenger opp. Rikere innslag av lauvskog langs vassdraget og sidebekker har særlig interesse. Viktige naturtyper er bekkekløfter, fossesprøytsoner og naturlig fisketomme vann. Flere fuglearter antas å hekke. En villreinstamme holder til i området.

Hele 93 % ligger mer enn 1 km fra inngrep. Det går skogsvei i de nederste 2 km, men berører ikke elvestrengen. Kraftledning krysser feltet ved utløpet til fjorden. Ut over dette er nedbørfeltet urørt.

Styringsgruppens vurdering: Hele 93 % av nedbørfeltet ligger mer enn 1 km fra inngrep, og vassdraget er nesten uten inngrep i selve elvestrengen. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen, og legger i tillegg til grunn at vass-

drag fra den nordlige del av Folgefonnhalvøya er dårlig representert i tidligere verneplaner.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Ullensvang herad går sterkt imot vern av vassdraget. Også Hordaland fylkeskommune, Ytre Alsåker kraftlag og Norges Skogeierforbund går imot vern. Forum for natur og friluftsliv Hordaland og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdraget.

Vassdraget og nedbørfeltet har et urørt preg, men verneverdiene er gjennomgående middels. Når det gjelder vurderingen av vassdragets typeverdi, er NVE av den oppfatning at den nordlige delen av Folgefonnhalvøya er en for snever referanseramme, og anbefaler ikke vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Fylkesmannen i Hordaland støtter forslaget om ikke å verne vassdraget, men ønsker at det vurderes å finne et vassdrag av tilsvarende type med høyere verneverdi som erstatning for Alsåkerelvi i endelig Verneplan.

Småkraft AS går mot vern av vassdraget.

Departementet tilrår at Alsåkerelvi ikke tas med i verneplanen.

9.9.3 059/1 Rylandsvassdraget (V.nr. 059.22)

Kommune(r):	Meland
Nedbørfelt:	25,2 km ²
Urørt natur:	0 %
SP-kategori/gruppe:	–
Nasjonale laksevassdrag:	–

Rylandselva ligger på øya Holsnøy, nord for Bergen. Lavlandsvassdraget ligger sentralt på øya og har utløp mot sør, til Herdlefjorden. Skoggrensen går 250 – 300 moh. og høyeste punkt ligger bare 324 moh. Holsnøy utgjør en del av bergartsformasjonen Bergensbuene og dreneringen er sterkt preget av strøkretningen. Nedbørfeltet karakteriseres av et åsrikt landskap rundt et velutviklet vannsystem. Storavatnet, 10 moh., utgjør den sentrale delen av vassdraget og deler nesten øya i to. Utviklingen av elveløpet er naturlig og fluviale prosesser er generelt lite aktive. Vassdraget har fire fiskearter med til dels gode bestander. Storavatnet har fått nasjonal-regional verneverdi knyttet til biologisk mangfold. Særegne myrområder preger

vassdraget og kystfuruskog dominerer skogsområdene. Denne naturtypen, som i stor grad er borte i andre kystvassdrag, karakteriseres som spesiell, ikke minst på grunn av beliggenheten så langt vest. Fuglefaunaen er typisk for kystnære furuskoger med innslag av mer krevende arter. Rødlistede vannfugler, rovfugler og spettearter hekker. Kulturminneinteressene er store. Kulturminnene representerer bosetting i steinalderen, samt gårds- og utmarksbruk i nyere tid, og er typiske for dette kystdistriktet.

Det er sprengt ut en kanal mellom to av de største vannene og laget demning/overløp mot et tredje, slik at de tre største vannene er knyttet sammen. Ved utløpet av Rylandsvatnet ligger et settefisk-anlegg. Tradisjonelt friluftsliv, i stor grad knyttet til vannrelaterte aktiviteter, er stor og økende.

Styringsgruppens vurdering: Vassdraget har stor verdi for biologisk mangfold. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen, og vektlegger også verdien av dets kystnære beliggenhet i kombinasjon med mye opprinnelig natur.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Meland kommune er positiv til vern av vassdraget, men viser til at det er eksisterende interesser knyttet til uttak av drikkevann og til settefiskproduksjon. Også Hordaland fylkeskommune anbefaler vern av vassdraget. Forum for natur og friluftsliv Hordaland og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdraget. Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap har ingen merknader til verneforslaget, og Norges Skogeierforbund går imot vern. Direktoratet for naturforvaltning nevner Rylandsvassdraget som et av kystvassdragene som bør vernes. Fiskeridirektoratet viser til at det er settefiskinteresser knyttet til vassdraget.

NVE er klar over at vassdraget både har vesentlige vernekvaliteter samtidig som det er knyttet store interesser til uttak av vann. Vannsystemet som sådan er ikke urørt, det er bl.a. gitt konsesjon til regulering av Storevann i forbindelse med et settefiskanlegg uten krav til minstevannsføring. Vassdraget er heller ikke urørt etter definisjonen av inngrepsfri natur. NVE finner å vektlegge disse forhold og anbefaler ikke vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Hordaland fylkeskommune, fylkesmannen i Hordaland, Naturvernforbundet i Hordaland og DN

går inn for vern av vassdraget. DN fremhever at dette er et kystvassdrag som må vernes, blant annet av hensyn til representativitet.

Departementet tilrår at Rylandsvassdraget tas inn i verneplanen.

9.9.4 060/1 Lonelvi (V.nr. 060.4Z)

Kommune(r): Osterøy
Nedbørfelt: 57,7 km²
Urørt natur: 4 %
SP-kategori/gruppe: Under behandling
Nasjonale laksevassdrag: –

Lonelvi ligger på Osterøya og drenerer mot nord, ut Lonevågen til Osterfjord. Skoggrensen ligger ca. 500 moh. I sør og øst ligger fjellområder 500–666 moh. Osterøya utgjør en del av bergartsformasjonen Bergensbuene som gir sonemessig variasjon i berggrunnen. Dominerende trekk er et kupert landskap som veksler mellom fjell, skog, kulturmark samt vann- og våtmarksområder. I lavere deler ligger flere vann, som drenerer i ulike retninger til Lonevågen. Utviklingen av elveløpet er naturlig gjennom hele vassdraget. Flere fosser framstår som viktige kulturlandskapselementer. Vassdraget har gode fiske-bestander og en produktiv smoltproduksjon. Laksestammen har vært knyttet til forskning i nærmere 40 år og det er utarbeidet driftsplan for anadrom fisk. Vassdraget er regionalt viktig for vannfugl og Borgovatnet er klassisk lokalitet i fylket for overvintring av sangsvaner. Flere rødlistede arter hekker.

Utenom kulturlandskap med tilhørende anlegg er det lite tekniske inngrep. Nedbørfeltet er relativt stort til å være kystnært. Tradisjonelt friluftsliv, bl.a. knyttet til vannrelaterte aktiviteter er stor. Sportsfiske etter laks er viktig. Det er opparbeidet flere friluftsområder.

Styringsgruppens vurdering: Lonelvi har stor verdi for biologisk mangfold på grunn av en intakt laksestamme og forekomster av flere rødlistede arter. Det naturlige mangfoldet knyttet til vann er stort, og vassdraget har også variert og potensielt rike kulturlandskaper. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Osterøy kommune går imot vern av vassdraget bl.a. ut fra hensynet til utnyttelse av vannressursene i mikro-/minikraftverk. Hordaland fylkeskommune anbefaler vern av vassdraget. Forum for natur og friluftsliv Hordaland og Samarbeidsrådet

for Naturvernssaker går inn for vern av vassdraget. Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap mener vassdraget kan vurderes for vern. Fiskeridirektoratet viser til at det er settefisk- og kultiveringsinteresser knyttet til vassdraget.

NVE viser til styringsgruppens forslag og anbefaler vern av vassdraget. Det vises for øvrig til at NVE går inn for at mikro- og minikraftverk skal kunne konsesjonsbehandles også i vernede vassdrag.

Departementshøringen og departementets tilråding

Hordaland fylkeskommune og fylkesmannen i Hordaland støtter vern av Loneelvi.

Departementet tilrår at Loneelvi tas inn i verneplanen.

9.9.5 062/2 Øvstedalsvassdraget (V.nr. 062.3Z)

Kommune(r): Vaksdal, Voss
Nedbørfelt: 75,4 km²
Urørt natur: 65 %
SP-kategori/gruppe: Under behandling
Nasjonale laksevassdrag: –

Øvstedalsvassdraget ligger i fjellområdet øst for Voss og renner ut i Bolstadfjorden, vest for Veafjorden. Nedbørfeltet når opp i 1115 moh. og vassdraget inngår som en del av et variert fjord-, dal og fjellandskap. Flere sideelver kommer inn fra fjellområdene i nord, øst og vest. De sørlige delene har strukturbetingete landformer, mens de høyeste områdene har rolige paleiske trekk. Øvstedalen skjærer seg ned i landskapet og er en klart breutformet dal med terskler og markerte bassenger. Elva er stedvis dypt nedskåret og renner for det meste over bart fjell, men feltet har til dels stor mektighet av morene og breelvavsetninger. Fluviale prosesser er aktive og formene upåvirket. Det bratte landskapet medfører aktive prosesser knyttet til skredaktivitet. Hovednaturtypene fjell, myr, ulike typer skog og kulturmark dominerer. Boreale bar- og lauvskoger er vanligst, men rikere forekomster finnes. Flere delområder har gammel skog. Vannfuglfaunaen er typisk for landsdelen og fossefall er vanlig. Vegetasjonen gir grunnlag for både vanlige og krevende arter. Fire rødlistede spette- og rovfuglarter hekker/bruker området. Det er store kulturminneinteresser langs vassdraget fra et langt tidsrom. Kulturminnene er typiske for området og har en nær visuell, funksjonell og topografisk tilknytning til vassdraget.

Utenom jordbrukslandskapet med tilhørende anlegg er det lite tekniske inngrep. Selve vannstrengen er urørt bortsett fra tre broer som krysser elva. Friluftslivet er knyttet til tradisjonell bruk og er mye brukt lokalt og av hytteeiere.

Styringsgruppens vurdering: Sammen med nabovassdraget mot vest, Hesjedalsvassdraget, er det inngrepsfrie området blant de største i denne delen av Hordaland. Det er stor verdi bl.a. knyttet til et typisk biologisk mangfold og typiske kulturminner for området, og vassdraget har stort geologisk mangfold knyttet til aktive prosesser. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Voss kommune og Vaksdal kommune går inn for vern av vassdraget og Hordaland fylkeskommune anbefaler vern av vassdraget. Forum for natur og friluftsliv Hordaland og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdraget. Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap mener utbyggingsplanene først må behandles ferdig i Samlet plan.

NVE viser til at det meste av vassdraget i realiteten er vernet i Verneplan II, og anbefaler at hele vassdraget vernes.

Departementshøringen og departementets tilråding

Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap AS er mot vern av vassdraget.

Hordaland fylkeskommune og fylkesmannen i Hordaland går inn for vern.

Departementet tilrår at Øvstedalsvassdraget tas inn i verneplanen.

9.9.6 063/1 Hesjedalsvassdraget (V.nr. 063.1Z)

Kommune(r):	Vaksdal
Nedbørfelt:	37,6 km ²
Urørt natur:	58 %
SP-kategori/gruppe:	I/5, Under behandling
Nasjonale laksevassdrag:	–

Hesjedalsvassdraget drenerer mot vest til Eidsfjorden, en forlengelse av Veafjorden innerst i Sørfjorden. Vassdraget er omkranset av fjellområder i nord, øst, sør, og er typisk hengende til indre Osterfjorden. Nedbørfeltet når opp i 1114 moh. og

vassdraget inngår som en del av et variert fjord-, dal og fjellandskap. Elvene Straumselvi og Øyadalselvi drenerer begge flere vann i ulike høydenivåer. Etter samløpet mellom disse ligger ytterligere tre vann etter hverandre 2–3 km nedover dalen. Disse utgjør flate innsjølandskap og står i stor kontrast til landskapet ovenfor. Gjennom Hesjedalsfossen faller elva bratt ned til fjorden. Fellet har mindre løsmasser enn Øvstedalsvassdraget i øst, men stedvis finnes godt utviklede elvesletter. Fluviale prosesser er aktive i et elveløp uten inngrep. Det bratte landskapet medfører også aktive skredprosesser. Vassdraget har potensiale for prioriterte naturtyper som gammel skog og fossesprøytoner. Floraen og fuglefaunaen er typisk for området. Tre registrerte rødlistede spette- og rovfuglarter hekker/bruker området. Det er store kulturminneinteresser langs vassdraget og mange av kulturminnene har en nær visuell, funksjonell og topografisk tilknytning til vassdraget.

Utenom jordbrukslandskapet med tilhørende anlegg er det lite tekniske inngrep. Enkelte veier krysser selve vassdragsstrengen. Friluftslivet er knyttet til tradisjonell bruk, mye brukt lokalt og av hytteeiere.

Styringsgruppens vurdering: Vassdraget er nesten uten inngrep i selve elvestrengen, og prosessene knyttet til denne er dermed intakte. Andelen av nedbørfeltet som ligger mer enn 1 km fra vei er stor, og det er store verdier knyttet til kulturminner og biologisk mangfold. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Vaksdal kommune går inn for vern av vassdraget. Hordaland fylkeskommune anbefaler vern av vassdraget. Forum for natur og friluftsliv Hordaland og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdraget. Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap mener utbyggingsplanene først må behandles ferdig i Samlet plan før en tar stilling til vernespørsmålet.

NVE viser til styringsgruppens vurdering og majoriteten av høringsuttalelsene, og anbefaler vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Hordaland fylkeskommune og fylkesmannen i Hordaland går inn for vern.

Departementet tilrår at Hesjedalsvassdraget tas inn i verneplanen.

9.10 Sogn og Fjordane

9.10.1 071/2 Nærøydalselvi (V.nr. 071.Z)

Kommune(r): Aurland, Vik, Voss
Nedbørfelt: 291,0 km²
Urørt natur: 50 %
SP-kategori/gruppe: II/8, II/9
Nasjonale laksevassdrag: Avklares i runde 2

Nærøydalselvi renner ut innerst i Nærøyfjorden. Vassdraget strekker seg fra bre til fjord, den største sideelva er Jordalselvi som kommer fra Fresvikbreen. Nærøydalen er kjent for sitt kontrastrike landskap og mange fosser. Dalen er breerodert og flere av sidedalene er hengende. Ved overgangene er det flere steder aktiv erosjon og det er dannet tilpasningssjøl. Dalsidene er bratte og dalbunnen flat. Vassdraget har få vann, og elvene renner mest i stryk. I dalbunnen ligger elveavsetninger, mens rasmateriale og ur dominerer i dalsidene. Raskjeller er markerte landskapelementer. Elva er laks- og sjørrettførende 10 km. Rikere lauvvegetasjon vokser langs elvene. Feltet har mange fuglearter med mye våtmarksfugl og en særlig rik rovfuglfauna. De harde og næringsfattige bergartene gir en lite næringskrevende vegetasjon. Dalbunnene er sterkt preget av jordbruksaktivitet, og beitetrykket i dalsidene er stort. Området er rikt på kulturminner med stort mangfold som viser ulike typer ressursutnytting under til dels jordbruksmarginale forhold fra steinalderen fram til i dag.

Et delfelt på 21 km² av Jordalselvi er overført til Muravatnet i Vik kommune. Det er etablert drikkevannsinntak for Stalheim hotell. Ved Sivle finnes rester etter en inntaksdam til et nedlagt kraftverk. Området har et urørt preg og nedbørfeltet inngår i friluftsområder av nasjonal verdi. Friluftslivet er variert og brukes mye lokalt og regionalt. En av Vestlandets mest attraktive båt- og bilturistruter går gjennom Nærøyfjorden og -dalen. Landskapet er foreslått som World Heritage område. Stalheimsfossen og Sivlefossen er framtrædende landskapelementer og sentrale turistattraksjoner.

Styringsgruppens vurdering: De største verdiene er knyttet til landskap, der nedbørfeltet utgjør en del av et større fjordlandskap av internasjonal verdi. Biologisk og geologisk mangfold har store verdier og området er rikt på kulturminner. Friluftinteressene er varierte og feltet grenser til større friluftsområder. Et mindre delfelt (7 %) er overført til Viksvassdraget. Vassdraget framstår til tross for dette likevel i hovedsak som urørt, og styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Aurland og Voss kommune er positive til vern av vassdraget. Hordaland fylkeskommune og Sogn og Fjordane fylkeskommune anbefaler vern av vassdraget. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane går inn for vern og henviser også til opprettelsen av Nærøyfjorden landskapvernområde som ble opprettet 11. november 2002. Sogn og Fjordane Tur-lag, Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdraget. Fiskeridirektoratet viser til at det er kultiveringsinteresser knyttet til vassdraget. NGU viser til at det er viktig forekomst av anortositt innenfor vassdragets nedbørfelt.

NVE viser styringsgruppens vurdering og høringsuttalelsene og anbefaler vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Hordaland og Sogn og Fjordane fylkeskommuner støtter vern av Nærøydalselvi.

Departementet tilrår at Nærøydalselvi tas inn i verneplanen.

9.10.2 073/1 Erdalselvi (V.nr. 073.ZZ)

Kommune(r): Aurland, Lærdal
Nedbørfelt: 138,2 km²
Urørt natur: 61 %
SP-kategori/gruppe: II/6
Nasjonale laksevassdrag: –

Erdalselvi ligger på en halvøy på sørsiden av Sognefjorden, mellom Lærdals- og Aurlandsfjorden. Elva renner mot nord. I sør er feltet dominert av breen Blåskavlen. Berggrunnen består av grunnfjell med anorthositt og gneis samt fyllitt. Vassdraget har to hovedgreiner, Modlaugselvi og Horna. Oppe på fjellpartiet er elvene til dels sterkt forgreinet med flere små og mellomstore vann. Erdalen er tydelig preget av breerosjon. Dalen er hengende i forhold til fjorden og relativt åpen, men med markert elve-nedskjæring i bunnen. Særlig de største vannene har gode bestander av fjellørret. Dalen er en typisk vestlandsdal med frodige lauvskogslier der bjørkeskog dominerer skogregionen. Fjellvegetasjonen dekker et stort areal og er preget av fattig heivegetasjon. Områder med fyllitt har rikere vegetasjon. Jakt- og fangstminnene i høyfjellet har trolig en av de tettste konsentrasjonene som finnes på Vestlandet. Betydelige kulturhistoriske verdier er knyt-

tet til det store sammenhengende fjellområdet i nedbørfeltet til Erdalselvi og Kolarselvi. Flere av kulturminnene er nært knyttet til vassdraget.

Generelt har feltet lite tekniske inngrep. Sommerveien mellom Lærdal og Aurland går langs vestsiden av vassdraget. Terrenget er variert og området er mye brukt til friluftsliv både lokalt og regionalt. Området grenser til et større regionalt viktig, urørt fjellområde i vest.

Styringsgruppens vurdering: Landskapet er typisk for indre deler av Sogn, også med hensyn på biologisk og geologisk mangfold. Området er rikt på kulturminner og er mye brukt til tradisjonelt friluftsliv. Nedbørfeltet er typisk for regionen. 61 % av det 138 km² store feltet ligger mer enn 1 km fra inngrep. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Aurland kommune går inn for vern, mens Lærdal kommune og Sogn og Fjordane fylkeskommune går imot vern av vassdraget men ønsker heller ingen stor kraftutbygging. Samtlige beboere i Erdal og Lærdal Bondelag går imot vern. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane går inn for vern. Sogn og Fjordane Turlag, Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdraget.

Erdalselvi var vurdert i Verneplan IV, men vern av Kolarselvi ville ivareta verneplanens representativitet i området. En overføring av vassdraget til Aurlandsvassdraget har vært konsesjonsbehandlet. Konsesjonssøknaden ble trukket da NVE tilrådet søknaden avslått. I begrunnelsen for innstillingen ble det lagt vekt på at vassdraget er lite berørt av tekniske inngrep, og at det ligger i et område som er mye utbygd. Hensynet til lokal rekreasjon og turisme ble vektlagt, og det ble forutsatt at dette hensynet også måtte ivaretas av andre myndigheter slik at området ikke ble forringet av andre inngrep.

NVE legger vekt på at verdiene i vassdraget er gitt avgjørende betydning i konsesjonssaken, og er av den oppfatning at vassdragets vesentligste verneverdier er knyttet til øvre del av vassdraget. Det vises også til at det stor lokal motstand mot vern. NVE vil anbefale at øvre del av vassdraget bestående av Modlaugselvi og Horna vernes, og at en utbygging i nedre del av vassdraget eventuelt kan vurderes.

Departementshøringen og departementets tilråding

DN går inn for vern av hele vassdraget.

Lærdal kommune går inn for at Modlaugselvi og Horna vernes. Sogn og Fjordane fylkeskommune viser til tidligere uttalelse.

Departementet tilrår at Erdalselvis øvre del, bestående av Modlaugselvi og Horna, tas inn i verneplanen.

9.10.3 074/2 Indre Offerdalselvi (V.nr. 074.5Z)

Kommune(r):	Luster, Årdal
Nedbørfelt:	61,3 km ²
Urørt natur:	69 %
SP-kategori/gruppe:	Under behandling
Nasjonale laksevassdrag:	–

Indre Offerdalselvi renner ut i fjorden ved Indre Offerdal, på nordsiden av Årdalsfjorden. Feltet når opp i 1452 moh. Mangfoldet av vann over skogsgrensen skaper kontrast og variasjon i landskapet. De midtre delene har et flatt og myrlendt parti, mens i de siste 3 km går elva i stryk ned til fjorden. Blokkmark og bart fjell dekker store arealer. Fjellvegetasjonen er flere steder preget av tidligere stølsdrift. Ved utløpsområdet ligger et interessant kulturlandskap. Både Ytre og Indre Offerdal inngår i Vest-Jotunheimen villreinområde. De høyeste områdene i vest blir brukt av villreinen store deler av året. Kulturminnene viser utvikling av næringsvirksomhet tilbake til 1600-tallet. Mange av minnene er godt bevarte.

Feltet har et urørt preg og brukes til tradisjonelle friluftaktiviteter. Et aktivitetssenter er nylig etablert. Mot nord, øst og vest ligger et stort og sammenhengende fjellområde som avgrenses av Lusterfjorden i vest og som knytter seg opp mot Jotunheimen i øst. Dalføret er utgangspunkt for turer i høyfjellet.

Styringsgruppens vurdering: 69 % av vassdraget ligger mer enn 1 km fra inngrep og har et urørt preg. Verdien er også knyttet til friluftaktivitetene og viltinteresser. Området er bruksmessig under utvikling og et viktig turområde for lokalbefolkningen. De høyereliggende områdene inngår som en del av et større fjellområde. Styringsgruppen går inn for at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Årdal kommune og Sogn og Fjordane fylkeskommune går imot vern av vassdraget. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane gir ingen entydig anbefaling. Sogn og Fjordane Turlag, Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdraget. Norges Skogeierforbund går imot vern av vassdraget da dette vil hindre utnyttelse av naturressursene.

NVE viser til at vassdraget har moderate verneverdier, selv om det i stor grad er urørt av inngrep og finner på dette grunnlag ikke å kunne anbefale vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

DN og Riksantikvaren går inn for vern av vassdraget.

Årdal kommune støtter NVEs innstilling. Sogn og Fjordane Fylkeskommune viser til tidligere uttalelse, og har ikke ytterligere merknader. Begge er følgende mot vern.

Departementet tilrår at Indre Offerdalselvi ikke tas med i verneplanen.

**9.10.4 074/3 Ytre Offerdalselvi
(V.nr. 074.52Z)**

Kommune(r): Luster, Årdal
Nedbørfelt: 42,2 km²
Urørt natur: 97 %
SP-kategori/gruppe: Under behandling
Nasjonale laksevassdrag: –

Ytre Offerdalselvi renner ut i fjorden på nordsiden av Årdalsfjorden, ved Ytre Offerdal. Feltet når opp i 1452 moh. Vassdraget har to greiner som møtes 700–800 m fra utløpet. I nedre del veksler elva mellom storslåtte stryk og fritt fall og renner i en trang nedskjæringsdal gjennom tett skog. Storparten av feltet har et høylandsområde over 900 moh. Dette er trolig en av de største og best bevarte restene av den paleiske overflaten. Vassdraget illustrerer kontrasten mellom gammelt paleisk landskap og en helt ung fluvial, relieffrik dalgenerasjon som markerer starten på en ny erosjonssyklus. Blokkmark og bart fjell dekker store deler av de høyereliggende områdene. I lavlandet er furu vanligst på godt drenerte avsetninger. Flere rødlistede rovfuglarter opptrer regelmessig. Både Ytre og Indre Offerdalselvi inngår i Vest-Jotunheimen villreinområde.

Et stort massetak er etablert i dalmunningen nede ved fjorden. Dette bryter skarpt med preget av urørthet som kjennetegner vassdraget for øvrig. Feltet er uten veier. Mot nord, øst og vest ligger et stort og sammenhengende fjellområde som avgrenses av Lusterfjorden i vest og som knytter seg opp mot Jotunheimen i øst. Til sammen utgjør dette området vest for Jotunheimen et stort inngrepsfritt område med en betydelig kjerne av «kvalifisert villmark».

Styringsgruppens vurdering: Så godt som hele feltet (97 %) ligger mer enn 1 km fra inngrep. Vassdraget er uten veiforbindelse og de få tekniske inngrepene som finnes (bygninger og grusuttak) er samlet ved utløpsosen. Urørthet utgjør den største verdien i vassdraget. De øvre områdene er del av et større, inngrepsfritt fjellområde som er mye brukt både i vilt- og friluftssammenheng. Styringsgruppen går inn for at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Årdal kommune og Sogn og Fjordane fylkeskommune går imot vern av vassdraget. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane gir ingen entydig anbefaling. Sogn og Fjordane Turlag, Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdraget. Norges Skogeierforbund går imot vern av vassdraget da dette vil hindre utnyttelse av naturressursene. NGU viser til at det er viktig forekomst av granitt innenfor vassdragets nedbørfelt.

NVE viser til at vassdraget har moderate verneverdier, selv om det i stor grad er urørt av inngrep og finner på dette grunnlag ikke å kunne anbefale vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

DN går inn for vern av vassdraget.

Årdal kommune støtter NVEs innstilling. Sogn og Fjordane fylkeskommune viser til tidligere uttalelse, og har ikke ytterligere merknader. Begge er følgende mot vern.

Departementet tilrår at Ytre Offerdalselvi ikke tas med i verneplanen.

**9.10.5 082/4 Søreboelva i
Guddalsvassdraget (V.nr. 082.E)**

Kommune(r): Fjaler, Gaular, Høyanger
Nedbørfelt: 24,4 km²
Urørt natur: 96 %

SP-kategori/gruppe: I/5
Nasjonale laksevassdrag: –

Guddalsvassdraget er et lavlandsvassdrag som munner ut i en sidefjord til Dalsfjorden i Sunnfjord. Søreboelva omfatter sørøstre del av Guddalsvassdraget og renner ut i dette ved Søreboen, ca. 8 km ovenfor Guddal. Vassdraget har flere vann og de to hovedelvene møtes ved Skredvatnet (463 moh.). Herfra går elva i stryk og fosser ned til samløpet med hovedelva. Nedbørfeltet er svært påvirket av strukturene i berggrunnen, noe som gir et krokete vassdragsmønster. Dalføret er også preget av morene og skredmateriale. Aktive prosesser er særlig knyttet til steinsprang og skred. Fjellområdene har mange små, men velutviklede lavheier. Vegetasjonstypen er sjelden i kystdistriktene. Feltet har en variasjon av myrtyper og bakkemyrene ved Søreboemyrane har høy verdi. Vassdraget er markert i form av store og små vannflater, kraftfulle stryk og stille loner. Nedre del har anadrom fisk (laks og sjørret). Bestanden er avhengig av jevnt tilsig fra sidevassdragene. Sørebofossen skiller seg ut som markert landskapselement. Det er store kulturminneinteresser langs vassdraget.

Denne høyereliggende delen av Guddalsvassdraget er uten bebyggelse og nesten uten tekniske inngrep. Det varierte og småskalerte landskapet sammen med det generelt urørte preget som gir opplevelse av villmark, utgjør de viktigste friluftskvalitetene. Feltet brukes til tradisjonelt friluftsliv der vassdraget med elva og vannene utgjør en sentral del av opplevelsesverdiene.

Styringsgruppens vurdering: Søreboelva er et sidevassdrag til Guddalsvassdraget, som for øvrig er vernet. 96 % av nedbørfeltet til Søreboelva ligger mer enn 1 km fra inngrep, og topografi og naturtyper bidrar til å gi feltet et preg av villmark. Styringsgruppen vektlegger i tillegg at vassdragsvernet i størst mulig grad bør omfatte hele vassdrag og foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Fjaler kommune går inn for vern men ønsker å kunne utnytte ressursene i småkraftverk. Gaular kommune ikke har merknader til vern av vassdraget. Sogn og Fjordane fylkeskommune går imot vern av vassdraget. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane gir uttrykk for at utbygging av vassdraget vil være negativt, særlig ved overføring til andre vassdrag. Sogn og Fjordane Turlag, Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdraget.

Norges Skogeierforbund går imot vern av vassdraget da dette vil hindre utnyttelse av naturressursene. AS Vadheim Elektrokemiske Fabriker viser til at lokal tilgang på rimelig kraft vil styrke næringslivet. Fiskeridirektoratet viser til at det er settefiskinteresser knyttet til vassdraget.

Søreboelva ble holdt utenfor vern av Guddalsvassdraget av hensyn til utbyggingsmulighetene ved overføring. NVE legger avgjørende vekt på at vern av vassdragene bør omfatte hele vassdrag, og anbefaler på dette grunnlag og av hensyn til vassdragets urørthet at vassdraget vernes.

Departementshøringen og departementets tilråding

Sogn og Fjordane fylkeskommune går imot vern av vassdraget.

Fjaler kommune går inn for vern av Søreboelva over kote 340.

Departementet tilrår at Søreboelva tas inn i verneplanen.

9.10.6 084/1 Nausta (V.nr. 084.7Z)

Kommune(r):	Naustdal, Gloppen, Førde, Flora, Jølster
Nedbørfelt:	278,4 km ²
Urørt natur:	50 %
SP-kategori/gruppe:	I, unntak
Nasjonale laksevassdrag:	Avklares i runde 2

Nausta renner ut på nordsiden av Førdefjorden. Innerst og nordøst i feltet ligger høye fjell. Småbreer ligger i nordvendte botner. Særlig i fjellområdene er det mange vann. Bergartene som består av granittiske gneiser og omdannede sedimentære og eruptive bergarter, påvirker både landformene og vegetasjonen sterkt. Dalen er likevel typisk breerodert. Store breelavsetninger ble avsatt under isavsmeltingen, bl.a. i forbindelse med bredemte sjøer i det midtre dalpartiet. Elva følger dalutformingene, faller bratt ned i dalenden og renner rolig i dalbunnen hvor det største vannet, Vonavatnet, ligger. Nedover i dalen veksler elva mellom fosser, stryk og rolige partier. Feltet har flere sidevassdrag. Elvas varierende løpsform skaper liv i landskapet. Flere myrområder regnes som spesielt verdifulle. Nedre deler er sterkt kulturpåvirket. Flere botanisk verneverdige forekomster/lokaliteter er registrert. Området rundt Vonavatn har god representasjon av våtmarksfugler. Vassdraget har flere rødlistede arter, bl.a. rovfuglarter. Også flere rødlistede fuglearter finnes. Vassdraget har en livskraftig laksebestand som er den mest tallrike i fyl-

ket, og med god og naturlig rekruttering. Området er rikt på kulturminner gjennom et langs tidsrom. Landskap og kulturminner har nær tilknytning til vassdraget.

Det er jordbruksdrift og spredt bebyggelse i nedre del. I Åsedalen ligger et mikrokraftverk. Bygging av laksetrapper, terskler og forbygning langs elva er stedvis utført. Grønøyra naturvernreservat ligger i utløpsområdet. Øvre deler er del av et stort, sammenhengende område som er lite berørt av tekniske inngrep og typisk for ytre deler av fjellregionen. Feltet inngår i et område med «kvalifisert villmark». Det foreslåtte Naustdal-Gjengedal landskapsvernområde representerer et variert og spennende landskap med naturgitte kvaliteteter som tilrettelegger for tradisjonelt friluftsliv.

Styringsgruppens vurdering: Det er store biologiske- og landskapsmessige verdier knyttet til vassdraget. Feltet, som i øvre del inngår i et større fjellområde kvalifisert som villmark, er mye brukt i friluftssammenheng. Elva er en verdifull del av landskapet. Styringsgruppen forslår at vassdraget tas med i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Naustdal kommune går imot vern av vassdraget og viser til konsekvenser for arealutnyttelsen langs vassdraget. Gloppen kommune går også imot vern og peker på at vassdragsvern vil være et av flere vernetiltak som legger begrensninger på arealbruken i kommunen. Flora kommune har ikke merknader til verneforslaget. Sogn og Fjordane fylkeskommune og fylkesmannen i Sogn og Fjordane går imot vern av vassdraget og viser til den prosessen som har pågått i forbindelse med etablering av landskapsvernområde. Også Naustdal Bondelag går imot vern. Fagrådet for villaks i Sogn og Fjordane og Naustdal Elveeigarlag går inn for vern, og det samme gjelder Vener av Vona, Sogn og Fjordane Turlag, Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker. Norges Skogeierforbund går imot vern av vassdraget og viser til at det vil båndlegge store deler av kommunens areal. Hyelva kraft, Sogn og Fjordane Energi og Sunnfjord Energi går imot vern av vassdraget. Direktoratet for naturforvaltning mener vassdraget er spesielt viktig i forbindelse med verneplansuppleringen. NGU viser til at det er viktige malmforekomster innenfor vassdragets nedbørfelt.

Vern av Nausta var vurdert i Verneplan IV, men ble ikke vernet av hensyn til utbyggingsmulighe-

tene og at de øvre delene av vassdraget kunne ivaretas gjennom vern etter naturvernloven.

Vassdraget har vært gjenstand for en helhetlig vurdering gjennom fylkesdelplan for Naustdal-Gjengedalsområdet. NVE deler mange høringsparters oppfatning om at vassdraget har store verneverdier, men er av den oppfatning at de vesentligste verneverdiene og hensynet til urørthet vil kunne ivaretas gjennom vern etter naturvernloven. NVE anbefaler derfor at vassdraget ikke tas med i Verneplan for vassdrag.

Departementshøringen og departementets tilråding

Naustdal kommune og Sogn og Fjordane fylkeskommune er imot vern. Fylkeskommunen holder fast på vedtaket om ikke å verne vassdraget. Det fremheves at vassdraget utgjør en svært viktig naturressurs for Naustdal kommune, og at utnytting med solid miljøforankring kan ha betydning for å sikre bosetting og utvikling av kommunen. Fylkeskommunen støtter derfor et flerbruksprosjekt som er igangsatt, hvor en med basis i miljøforhold vil vurdere videre bruk av vassdraget. I forhold til kraftutbygging representerer prosjektet en slags omvendt planprosess, hvor miljøforholdene er de styrende faktorer.

DN mener vassdraget bør vernes.

Departementet tilrår at Nausta tas inn i verneplanen.

9.10.7 086/2 Gjengedalsvassdraget (V.nr. 086.Z)

Kommune(r):	Gloppen, Naustdal
Nedbørfelt:	171,3 km ²
Urørt natur:	72 %
SP-kategori/gruppe:	I/5, II/10, unntak
Nasjonale laksevassdrag:	Avklares i runde 2

Gjengedalsvassdraget drenerer mot nord, til bunnen av Hyenfjorden, en sørlig grein av Nordfjord. Vassdraget har flere sidegreiner. De innerste delene omfatter fjellmassiver med topper opp i 1467 moh. Terrenget er til dels kraftig oppstykket med store topografiske forskjeller over korte avstander. I dalførene finnes mektige avsetninger, mens fjellområdene har bart fjell eller tynt morenedekke. Nederst i dalen ligger det 3 km lange og smale Ommedalsvatnet. Laks- og sjørørret går 8,7 km opp i elva og bestanden vurderes som stor. Fjellfloraen er svært artsrik. Bjørkeskog er vanlig opp til tregrensen, 600–700 moh. Rikere lauvtreinnslag finnes langs hovedelva og i liene. Ved van-

nene ligger store områder med bakkemyr og flatmyr. Feltet har et av de rikeste hjorteområder i landet, samt viktige hekkeplasser for våtmarksfugl, også rødlistede arter. Karakteristiske og varierte storformer, et nettverk av elver og vann, stølskonsentrasjoner og gårdsanlegg gjør landskapet rikt. Det er svært store interesser knyttet til kulturminner. Disse dekker en lang tidsperiode, er typiske for området og har nær visuell, og til dels funksjonell tilknytning til elver og vann.

I nedre deler er jordbruksarealene plastret og elva delvis kanalisert. Terskler er bygget av hensyn til fiskeinteressene. Feltet er del av et stort sammenhengende område som er lite påvirket av tekniske inngrep og typisk for de ytre delene av fjellregionen. Området inneholder en relativt stor kjerne av «kvalifisert villmark». Mangfoldet i landskapet, det urørte inntrykket og vassdragets størrelse gir området høy verdi som friluftsområde.

Styringsgruppens vurdering: 72 % av nedbørfeltet ligger mer enn 1 km fra inngrep. Det er store biologiske og landskapsmessige verdier i vassdraget. Nedbørfeltet er en del av et større område med urørt natur, og vassdraget er et av få større gjenværende, tilnærmet urørte vassdrag. Mangfoldet i landskapet, urørtheten og vassdragets størrelse gjør at dette er et attraktivt friluftsområde. Styringsgruppen går inn for at vassdraget tas med i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Naustdal kommune har ikke gitt uttalelse for Gjengedalsvassdraget. Gloppen kommune går imot vern og peker på at vassdragsvern vil være et av flere vernetiltak som legger begrensninger på arealbruken i kommunen. Sogn og Fjordane fylkeskommune og fylkesmannen i Sogn og Fjordane går imot vern av vassdraget og viser til den prosessen som har pågått i forbindelse med etablering av landskapsvernområde. Sogn og Fjordane Turlag, Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern. Norges Skogeierforbund går imot vern av vassdraget og viser til at det vil hindre en sterkere utnyttelse av naturressursene. Også Hyen Bondelag går imot vern. Rognkleiv Kraftverk og Sogn og Fjordane Energi går imot vern av vassdraget. Direktoratet for naturforvaltning mener vassdraget er spesielt viktig i forbindelse med verneplansuppleringen. Fiskeridirektoratet viser til at det er kultiveringsinteresser knyttet til vassdraget.

Gjengedalsvassdraget var ikke ordinært behandlet av utvalget i Verneplan IV, men ble

omtalt av departementet som ikke gikk inn for vern av vassdraget.

Vassdraget har sammen med Nausta vært gjenstand for en helhetlig vurdering gjennom fylkesdelplan for Naustdal-Gjengedalsområdet. NVE deler mange høringsparters oppfatning om at vassdraget har store verneverdier, men er av den oppfatning at de vesentligste verneverdiene og hensynet til urørthet vil kunne ivaretas gjennom vern etter naturvernloven. NVE anbefaler derfor at vassdraget ikke tas med i Verneplan for vassdrag.

Departementshøringen og departementets tilråding

Sogn og Fjordane fylkeskommune viser til tidligere uttalelse, og er imot vern. DN mener vassdraget bør vernes.

Departementet tilrår at Gjengedalsvassdraget ikke tas inn i verneplanen.

9.10.8 086/3 Storelva (Skjerdalen) (V.nr. 086.81Z)

Kommune(r):	Gloppen, Bremanger
Nedbørfelt:	30,1 km ²
Urørt natur:	89 %
SP-kategori/gruppe:	II/7, I/3
Nasjonale laksevassdrag:	–

Storelva ligger vest for Hyenfjorden og drenerer til denne i nordenden av fjorden. Vassdraget er omkranset av fjell på alle kanter, bortsett fra ved utløpet i nordøst. Store deler av Gjengedalundsbreen drenerer til Storelva. Feltet ligger på grensen mellom gneis og devonske bergarter. Dette gjør de berggrunnsgeologiske forholdene særpregede. Snaufjell utgjør størst areal. Dalen har mest boreal lauvskog, men også noe furu. I ytre deler finnes almeskog. Våtmarksmiljøer er knyttet til elva og vannet nede i dalen. Dalføret har stor spennvidde av naturtyper. Det er store kulturminneinteresser langs vassdraget, noen med funksjonell tilknytning til elva. Disse gir kunnskap om variert bruk av utmarka over lange tidsrom.

Dette lavereliggende dalføret skiller seg ut ved at andre tilsvarende daler har markerte inngrep. Området har et urørt preg og inneholder generelt store kontraster i både stor og liten skala. Feltet er relativt vanskelig tilgjengelig, enkleste adkomst er med båt. Urørt preg med store naturkvaliteter er de viktigste verdiene som friluftsområde.

Styringsgruppens vurdering: 89 % av feltet ligger mer enn 1 km fra inngrep. I tillegg har feltet store verdier knyttet til biologisk mangfold. Land-

skapet har et urørt preg, det er variert og til dels dramatisk med store kontraster i både stor og liten skala. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Gloppen kommune går imot vern og peker på at vassdragsvern vil være et av flere vernetiltak som legger begrensninger på arealbruken i kommunen. Sogn og Fjordane fylkeskommune går imot vern og viser til utbyggingsmulighetene i vassdraget og hensynet til videre bosetning i Skjerdalen. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane viser til at de største verdiene i vassdraget er knyttet til de øvre delene som kan ivaretas gjennom vern etter naturvernloven. Sogn og Fjordane Turlag, Naturvernforbundet i Sogn og Fjordane og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern. Sogn og Fjordane Energi går imot vern av vassdraget og viser til at det kan skånsom utnyttes i et opprustings- og utvidelsesprosjekt, og at grunneier har utbyggingsinteresse i nedre del av vassdraget. Fiskeridirektoratet viser til at det er settefiskinteresser knyttet til vassdraget.

De største verdiene i vassdraget er knyttet til urørte områder i øvre del. NVE legger til grunn at disse kan ivaretas gjennom vern etter naturvernloven og anbefaler derfor at vassdraget ikke tas med i Verneplan for vassdrag.

Departementshøringen og departementets tilråding

Sogn og Fjordane fylkeskommune viser til tidligere uttalelse, og er imot vern. DN mener vassdraget bør vernes.

Departementet tilrår at Storelva (Skjerdalen) tas inn i verneplanen.

Særlig i vest har området et utpreget alpint relieff med tinder som når over 1500 moh., markerte botner og aktive breer. Tilsvarende breinnslag i liknende landskapstype er uvanlig innenfor regionen. Området viser hvordan isbreene skaper og former landskap, både over lange og korte tidsperioder. Dette inkluderer morenesystemer foran dagens breer, morenerygger som demmer opp vann i høyfjellet, morener nede i dalene og store, markerte morenerygger som ble dannet i kontakt mot fjorden. Flere av moreneryggene er klassiske. På tross av det alpine helhetsinntrykket ligger størstedelen av vassdraget under tregrensen. Store deler av feltet har bjørkeskog. Bakkemyr er utbredt. Størstedelen av Gåsmyra klassifiseres som ekte høgmyr. Myra har markerte strukturer og representerer en fint utviklet ombotrof myr. Ved utløpet ligger et marint våtmarksområde. Straumgjerde og Fitjavatnet er overvintringsplass for våtmarksfugl. Elva har en stor bestand av laks og sjøørret som går ca. 7 km opp i vassdraget.

Jordbruk preger bunnen av hoveddalen. Store forbygnings- og kanaliseringsarbeider har endret elvas løp i nedre deler. Dalen har spredt bebyggelse. Sidedalene fungerer som tilrettelagte innfartsårer til et nasjonalt viktig turområde som strekker seg sørover fra Velledalen og inn i Ørsta kommune. Området er mye brukt både sommer og vinter. Særlig fjellområdet i vest er krevende, mens Regndalen, som utgjør en kjerne i landskapet, er mye benyttet med sti opp fra Velledalen. Det er store kulturminner langs vassdraget, der flere av disse er funksjonelt knyttet til vassdraget.

Styringsgruppens vurdering: Vassdraget har stor verdi knyttet til geologisk og biologisk mangfold, bl.a. i forhold til laks og våtmarksområder. Landskapsverdier er knyttet til de alpine fjellformene, og verdien for friluftsliv er stor. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

9.11 Møre og Romsdal

9.11.1 097/3 Velledalselva (V.nr. 097.7Z)

Kommune(r):	Sykkylven
Nedbørfelt:	92,0 km ²
Urørt natur:	50 %
SP-kategori/gruppe:	Unntatt
Nasjonale laksevassdrag:	–

Velledalselva ligger i midtre fjordstrøk på Sunnmøre og munner ut innerst i Sykkylvsfjorden, en sørgående sidearm til Storfjorden. Dalen og fjorden er særdeles dypt nedskåret i storlandskapet.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Sykkylven kommune går imot vern av vassdraget og viser til at det er uaktuelt for større utbygging. Møre og Romsdal fylkeskommune går inn for vern av vassdraget. Sykkylven Skogeigarlag, Brunstad Grunneigarlag, Møre og Romsdal Bondelag, Sykkylven Bondelag, en samling ledere/representanter for grunneierlagene innenfor Velledalsvassdraget, Sykkylven energi og Norges Skogeierforbund går imot vern av vassdraget. Sykkylven Jeger og Fiskerforening, Gunnar Velle, Nils S. Drabløs mfl., Odd Drabløs og Samarbeidsrådet for Naturvernsa-

ker går inn for vern av vassdraget og viser til vassdragets store verneverdi.

Hovedvassdraget følger et dalføre med veier, bosetning og intensiv jordbruksvirksomhet, og det er utført vassdragstekniske anlegg i et relativt stort omfang. Vassdragets urørthet er særlig knyttet til alpine fjellformasjoner med dramatisk tindetopografi og er således lite knyttet til vannsystemet som sådan. NVE anbefaler derfor ikke vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Møre og Romsdal fylkeskommune går inn for vern av vassdraget.

Departementet tilrår at Velledalselva ikke tas inn i verneplanen.

9.11.2 103/1 Måna (V.nr. 103.1Z)

Kommune(r):	Rauma
Nedbørfelt:	109,2 km ²
Urørt natur:	59 %
SP-kategori/gruppe:	II/15, II/13
Nasjonale laksevassdrag:	–

Måna har utløp på sørsiden av Romsdalsfjorden, ca. 22 km vest for Åndalsnes. Storlandskapet kan grovt deles i to. De åpne vide dalene Måndalen og Volladalen, og det omkringliggende karakteristiske alpine og brerike fjellområdet med topper over 1500 moh. Et sammensatt system av morener av ulik alder har stor interesse. Nederst i hoveddalføret ligger breelvterrasser langs dalsidene, mens det er elvesletter i dalbunnen. Ferske skredløp viser aktive skråningsprosesser. Store vifteformete avsetninger fra sidedaler og dalsider styrer delvis elveløpet i dalbunnen. Til sammen gir dette et variert landskap med stor geologisk diversitet og stort mangfold. Elva utgjør en viktig del av landskapet, og er tydeligst eksponert i øvre deler. De mange relativt store vannene øverst i feltet er et karaktertrekk ved vassdraget og utgjør lokale landskapselementer. Måna har bestander av laks og sjørret. Viktige naturtyper er knyttet til kulturlandskapet i dalbunnen, edellauvskog, rasmarek og fjell samt interessant og rik fjellvegetasjon i indre deler. Fuglefaunaen er representativ for området. Oter har fast tilhold.

De største dyrkingsarealene ligger i Volladalen. Det meste av barskogen er plantet gran. 59 % av feltet ligger mer enn 1 km fra inngrep og stort sett hele feltets høyereliggende deler inngår i regionalt viktige turområder både sommer og vinter.

Flere viktige innfallsporter til fjellområdene går gjennom sidedalene. Kulturminnene er typiske for området.

Styringsgruppens vurdering: Det er et stort geologisk og biologisk mangfold i vassdraget med store kontraster og gjennomgående store verdier. Elver og vann utgjør viktige elementer. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Rauma kommune går imot vern av vassdraget. Møre og Romsdal fylkeskommune går inn for vern, mens Måndalen Bondelag, Måna Elveeigarlag og Møre og Romsdal Bondelag går imot vern av vassdraget. Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdraget. Vegdirektoratet viser til vedtatte planer for omlegging av vei mellom Voll kirke og Vemora.

Vassdraget ble vurdert i Verneplan IV, men ble ikke vernet da typeaspektet var ivaretatt av vernet av Stordalselva i sør. Når det gjelder virkningene av vern vises det til vurderingene i den generelle delen.

Selv om vassdraget er noe kulturpåvirket i nedre del, har det gjennomgående store verneverdier og NVE anbefaler vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Rauma kommune går imot vern.

Møre og Romsdal fylkeskommune går inn for vern av vassdraget.

Departementet tilrår at Måna tas inn i verneplanen.

9.11.3 103/4 Skorgeelva (V.nr. 103.5Z)

Kommune(r):	Rauma
Nedbørfelt:	43,8 km ²
Urørt natur:	63 %
SP-kategori/gruppe:	II/7
Nasjonale laksevassdrag:	–

Skorgeelva ligger i midtre fjordstrøk i Romsdal. Vassdraget munner ut i Isfjorden ved Skorgen på nordsiden av fjorden, nord for Åndalsnes. Det alpine landskapet er mindre utpreget enn i områdene lenger sør. Øvre deler er karakterisert av åpne dalformer med store moreneavsetninger. Selve dalen er trang og dyp med karakteristisk V-form. Selsetervatnet og Ljosåvatnet ligger åpent og

eksponert i landskapet. Betydelige masser av skred- og morenemateriale blir ført ned av elva. Det ligger store terrasser og deltaavsetninger ned mot fjorden. Elva har en liten bestand av sjørørret. Laks forekommer sporadisk. Det er plantet gran i nedre del av dalen. Lenger inn dominerer fjellbjørk og spredte, monumentale furutrær. Rikmyrpartier finnes flere steder. Vegetasjonen er rikstet ned mot fjorden med stort innslag av varmekjære arter. I nordenden av Selsetervatnet ligger et fint deltaområde med vannvegetasjon og våtmarksfugl.

Rester etter tidligere regulering finnes, blant annet en eldre fløtningsdam fra 1600-tallet. Nedbørfeltet er en innfartsåre, utgangspunkt og en attraktiv del av et større regionalt viktig friluftsområde. Det går vei til opparbeidet parkeringsplass. Nedbørfeltet er svært godt egnet til tradisjonelt friluftsliv.

Styringsgruppens vurdering: Nedbørfeltet har stor verdi for friluftsliv lokalt og regionalt, og aktiviteten er økende. Inngrepene er i stor grad i form av oppførte veier og hytter i forbindelse med friluftaktiviteter. Vassdraget har for øvrig moderate verneverdier, og styringsgruppen foreslår at vassdraget ikke tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Rauma kommune går imot vern av vassdraget og viser til vassdragets store verdier best ivaretas gjennom lokal planlegging. Møre og Romsdal fylkeskommune går inn for vern av vassdraget. Aksjonskomiteen Bevar Skorgedalsvassdraget med støtte av Per Bersås og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdraget og viser spesielt til vassdragets store friluftsinnteresser. Friluftsrådene Landsforbund stiller spørsmålsteget ved om ikke friluftsinnteressene alene bør være et tilstrekkelig argument for vern.

NVE er klar over de store friluftsinnteressene i vassdraget, men viser til styringsgruppens vurdering og anbefaler at vassdraget ikke vernes.

Departementshøringen og departementets tilråding

Møre og Romsdal fylkeskommune ønsker at vassdraget blir vurdert på nytt i forhold til et mulig vern.

Rauma kommune går imot vern av vassdraget.

Departementet tilrår at Skorgeelva ikke tas inn i verneplanen.

9.11.4 107/2 Farstadelva (V.nr. 107.63Z)

Kommune(r):	Fræna
Nedbørfelt:	25,2 km ²
Urørt natur:	12 %
SP-kategori/gruppe:	–
Nasjonale laksevassdrag:	–

Farstadelva ligger i ytre kyststrøk på Nordmøre og renner ut mot Hustadvika og Norskehavet. Området er dårlig dekket i tidligere verneplaner. Nedbørfeltet følger gneisens sprekkeretning og ligger i overgangen mellom strandflaten og de bakenforliggende fjellryggene med Stemshesten i vest. Raskjegler dominerer i kanten av fjellene. Elva drenerer et av de best utviklede områdene med strandflateformer på fastlandet. I senere tid har elva bygget opp en nokså stor elveslette mellom Hostadvatnet og utløpet. Her er elva svært aktiv og har utviklet meanderende løp. Hostadvatnet er vernet som naturreservat knyttet til våtmark. Også den karakteristiske vindavsetningen Farstadsanden i utløpet av elva er vernet som naturreservat. Området er kjent for flere meget sjeldne plantearter. Farstadelva, som er et dominerende element i landskapet, er laks- og sjørørretførende opp til Hostadvatnet. De bratte vestvendte bergveggene og rasmarken nedenfor er biologisk interessante. Her finnes også klippehekkende fuglearter, ikke minst rovfugl.

Det meste av feltet er aktivt drevet jordbruksmark. Elva er stedvis plastret, særlig i meanderområdene. Hostadvatnet ble senket 1,5 m i 1957, og de nærmeste 200 m etter utløpet er kanalisert. Hostadvatnet er tilrettelagt for fritidsfiske.

Styringsgruppens vurdering: Farstadelva representerer et kystområde som er relativt dårlig dekket i tidligere verneplaner. Verdien er gjennomgående store, og elva utgjør et viktig urørt element i landskapet. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Fræna kommune kan på visse vilkår gå med på vern av vassdraget. Møre og Romsdal fylkeskommune går inn for vern av vassdraget. Møre og Romsdal Bondelag og Norges Skogeierforbund går imot vern av vassdraget. Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdraget. Direktoratet for naturforvaltning nevner Farstadelva som et av kystvassdragene som bør vernes.

Vassdragssystemet er noe påvirket av tekniske inngrep, og nedbørfeltet bærer preg av kultivering.

Når det gjelder vassdragets typeverdi, legger NVE ikke vekt på dette forholdet. NVE anbefaler på dette grunnlag ikke vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Møre og Romsdal fylkeskommune og DN går inn for vern av vassdraget. DN fremhever at dette er et kystvassdrag som må vernes, blant annet av hensyn til representativitet.

Fræna kommune har ingen innvendinger mot at vassdraget ikke vernes.

Departementet tilrår at Farstadselva ikke tas inn i verneplanen.

9.12 Sør-Trøndelag

9.12.1 121/1 Svorka (V.nr. 121.AZ)

Kommune(r):	Meldal, Melhus, Orkdal, Midtre Gauldal, Rennebu
Nedbørfelt:	319,8 km ²
Urørt natur:	24 %
SP-kategori/gruppe:	I/5, I/4 (og unntak), II/11

Nasjonale laksevassdrag: –

Svorka er sidevassdrag til Orkla og renner ut i denne ved Svorkmo. Store deler av feltet omfatter et kupert barskog- og myrområde i høydenivået 300–600 moh. I sør går fjellområdene opp mot 1100–1200 moh. Vassdraget har et stort antall vann med varierende størrelse. Under isavsmeltingen ble store mengder løsmasser avsatt i dalgangen sørøstover fra Svorksjøen. Elve- og deltaavsetninger med meandrerende elveløp er utpreget i sideelva Skolda. Svorka har et varierende løpsmønster. Elva meandrerer i flate partier, og veksler med fosser og stryk, dels i canyoner der gradienten er større. De ulike partiene framstår som markerte landskapselementer. Deltaet i Svorksjøen er en interessant fluvial lokalitet. Svorka har stor variasjonsrikdom i ferskvannsfloraen. Produktivitet og mangfold er svært stort, og det er innslag av flere sjeldne arter, bl.a. i forbindelse med de større elvene og de avsnørte meandrene. Nedre deler er lakseførende og vassdraget har ørret og røye. Den næringsrike berggrunnen gjør at dette sannsynligvis er det rikeste barskogsområdet i Sør-Trøndelag. Urdvatnet er et naturreservat for barskog og Litlbumyrn er et naturreservat for våtmark. Skogarealene er fuglerike. Flere av vannene er gode

andefuglhabitat. Flere rødlistede arter er registrert.

De nederste 3 km er berørt av kraftutbygging. Nedbørfeltet er attraktivt i friluftssammenheng både sommer og vinter. Svorksjøen og Holsjøen er viktige badeplasser og det er gode muligheter for kanopadling. Det finnes mange hytter. Sagbruksdrift har lange tradisjoner og tjærebrenning har vært en viktig aktivitet. Grutseter hytteplass hvor det ble smeltet koppar, er et sjeldent kulturminne. Den sørlige delen brukes som reinbeite vinterstid. Bosetning er spredt langs det meste av vassdraget.

Styringsgruppens vurdering: Vassdraget har store verdier knyttet til biologisk og geologisk mangfold. Landskapet er variert og vassdraget har ulike løpsformer som framstår som sentrale landskapselementer. Feltet er attraktivt i friluftssammenheng. Kulturminneinteressene er store og samiske interesser bidrar til å gi området meget stor verdi. Ca. 3 km i nedre del av vassdraget er berørt av utbygging, men dette utgjør en liten del av vassdraget, og vassdraget for øvrig gir et intakt helhetsinnstrykk. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Kommunene Orkdal, Rennebu og Meldal går inn for vern av vassdraget. Midtre Gauldal kommune viser hvilke konsekvenser vern av Gaula har hatt for kommunen. Melhus kommune går imot vern av vassdraget og mener det best kan ivaretas gjennom eksisterende lovverk. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag går inn for vern av vassdraget med støtte av Fylkeslandbruksstyret i Sør-Trøndelag. Aksjonskomiteen for bevaring av Hulsjøen, Svorkavassdraget og Fossjøområdet mener utbygging vil redusere verdien av vassdraget og gi konsekvenser for Orkla som lakselv. Sør-Trøndelag Bondelag og Norges Skogeierforbund går imot vern av vassdraget og viser til de store landbruksinteressene. Kraftverkene i Orkla/TrønderEnergi mener det er uheldig at det er startet en verneprosess i et vassdrag hvor det er satt i gang en konsesjonsprosess. Trondheimsregionens Friluftsråd og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdraget. Direktoratet for naturforvaltning mener vassdraget er spesielt viktig i forbindelse med verneplansuppleringen.

Når det gjelder virkningene av vern vises det til vurderingene i den generelle delen.

Vassdraget ble vurdert i Verneplan IV, og ble ikke vernet med henvisning til at konsesjonsbehandling ville ivareta verneverdiene i vassdraget.

En stor del av vassdraget er relativt urørt, mens nedre del av vassdraget er vesentlig berørt av kraftutbygging. NVE har forståelse for TrønderEnergis synspunkter i forhold til konsesjonsbehandlingen i vassdraget, men er allikevel av den oppfatning at vassdraget har vesentlige verneverdier og anbefaler derfor vern av vassdraget oppstrøms inntaket til Svorkmo kraftverk.

Departementshøringen og departementets tilråding

Melhus kommune er negative til å verne hele vassdraget. Kommunens synspunkt er at den del av vassdraget som tilhører Melhus, Skolda-systemet, helhetlig kan forvaltes uten vern etter vannressursloven.

Meldal kommune og fylkesmannen i Sør-Trøndelag går inn for vern av vassdraget.

Departementet tilrår at Svorka, oppstrøms inntaket til Svorkmo kraftverk, tas inn i verneplanen.

9.12.2 123/3 Garbergselva (V.nr. 123.B8Z)

Kommune(r):	Selbu, Meråker, Stjørdal
Nedbørfelt:	158,1 km ²
Urørt natur:	57 %
SP-kategori/gruppe:	II/13
Nasjonale laksevassdrag:	–

Garbergselva er sidevassdrag til Neavassdraget og har sitt utspring i områdene øst for Selbusjøen. Vassdraget munner ut i Selbusjøen ca. 5 km nord for kommunesenteret i Selbu. I øvre deler renner elva gjennom en vid dal fram mot Storkvern fjellvatnet. Deretter går elva i stryk før dalen igjen åpner seg mot Prestøyområdet. Landskapet varierer fra åslandskap og fjellskog til bart fjell. Elvas erosjon i breelvavsetninger og morenemateriale har bl.a. ført til dannelsen av et stort delta ved Selbusjøen. Ovenfor Stråsjøen går elva i store meandere. Systemet er godt utviklet over tid og flere av meanderene er avsnørt. Fosser, stryk og gjel finnes i sideelvene. Vegetasjonstypene er typiske for området. Feltet har forholdsvis mange vann og våtmarker. Stråsjøen-Prestøyan naturreservat er fredet som våtmarks-område med en svært rik ande- og vadefuglfauna. Flere rødlistede karplanter og fuglearter er registrert. Kulturminnene er varierte og med stor verdi. Steinbruddene og tuftene etter «arbeiderlandsbyer» er unike i nordisk sammenheng.

Nederst ligger Selbu sentrum. Det går vei inn til Tuva, 1 km nedenfor Stråsjøen. Området er preget av gårdsbruk og fritidsbebyggelse. Videre øst-

over er Garbergselva uten større tekniske inngrep. Øvre del inngår i den foreslåtte Skarvan-Roltdalen nasjonalpark og omfatter et større sammenhengende natur-område. Vassdraget har stor verdi for friluftslivet og er mye brukt blant annet til fotturer og kanopadling. Viktige samiske interesser er knyttet til reindrift, kulturmiljø og kulturminner. Øvre del av feltet har særverdi for distriktet som kalvingsland og vårbeite for rein. Hele feltet brukes som høstland og tidvis som vinterbeite. På tvers av elva går det drivingsleier og naturlige trekk for reinen.

Styringsgruppens vurdering: Området øst for Høystakktjønn, 32 % av feltet, ligger mer enn 5 km fra større tekniske inngrep og er dermed definert som villmark. 57 % av feltet ligger mer enn 1 km fra inngrep. Store verneverdier er knyttet til biologisk og geologisk mangfold, kulturminner, reindrift og samiske interesser. Nedbørfeltet er et mye brukt friluftsområde. Deler av feltet ligger innenfor den foreslåtte Skarvan-Roltdalen nasjonalpark. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen slik at dette sammen med evt. opprettelse av nasjonalpark vil sikre vassdragets helhet.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Nord-Trøndelag fylkeskommune har ikke gitt uttalelse til dette vassdraget. Selbu kommune går imot vern, og viser til planer for vern etter naturvernloven og ser ikke behov for vern av vassdraget. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag går inn for vern av vassdraget med støtte av Fylkeslandbruksstyret i Sør-Trøndelag. Selbu Energiverk ønsker å opprettholde muligheten for utbygging i vassdraget. Trondheim Energiverk mener det ikke er nødvendig med vern. Sør-Trøndelag Bondelag går imot vern av vassdraget og frykter båndlegging i forhold til næringsinteresser. Reindriftsforvaltningen mener reindrifta bør inngå i verneformålet. Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdraget.

Vassdraget ble vurdert i Verneplan III og IV og ble ikke vernet med henvisning til at verneinteressene måtte avklares gjennom etablering av Roltdalen nasjonalpark og konsesjonsbehandling. Nasjonalparkforslaget har nylig vært til sentral høring. Grensen for nasjonalparkforslaget er trukket ved Stråsjøen-Prestøyan naturreservat. Nedre del av vassdraget er kulturpåvirket.

NVE er av den oppfatning at vesentlige verdier i vassdraget er ivaretatt gjennom vern etter naturvernloven, og at den planlagte nasjonalparken vil kunne ivareta vassdragets mest urørte område, og

anbefaler derfor ikke vern av vassdraget i Verneplan for vassdrag.

Departementshøringen og departementets tilråding

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag går inn for vern. Det fremheves at vern etter naturvernloven og den planlagte Roltdalen nasjonalpark, ikke vil kunne ivareta vassdragets mest urørte område ettersom den foreslåtte grensen for nasjonalparken gjør at kun ca. 30 prosent av nedslagsfeltet eventuelt blir vernet. Nedstrøms grensen for nasjonalparken ligger Stråsjøen-Presøyan naturreservat. Her ligger store deler av vassdragets verneverdier. Det er imidlertid åpnet for at områdets status som naturreservat kan tas opp til ny behandling dersom Stortinget vedtar utbygging av Garbergselva. Vassdraget må vernes for å unngå tvil om vernestatus. DN mener vassdraget bør vernes.

Selbu kommune går imot vern av vassdraget.

Departementet tilrår at Garbergselva ikke tas inn i verneplanen.

9.12.3 123/5 Hena (V.nr. 123.E1Z)

Kommune(r): Tydal, Holtålen
Nedbørfelt: 93,8 km²
Urørt natur: 89 %
SP-kategori/gruppe: II/10, II/7
Nasjonale laksevassdrag: –

Hena er sideelv til Neavassdraget og renner ut i Nea like nedenfor Ås i Tydal. Landskapet har slake, avrundete former og domineres av Hendaalen og Svartdalen. Hena er et typisk barskogsvassdrag med gran som viktigste treslag. Terrenget er glasialt utformet, men den nordligste delen er preget av fluvial erosjon. Vassdraget har flere juv og fosser, bl.a. Henfallet med 80–90 m fritt fall. Henfallet barskogsreservat, med boreal regnskog, ligger 3 km nord for Henas utløp i Nea. Henfallet er også et viktig botanisk område med flere sjeldne og truede lav- og mosearter. Vassdraget har ikke spesielt mange vegetasjonstyper, men både fattige og rike typer er representert. Stedvis finnes store myrområder og langs en del av elvestrekningene vokser frodig vierkjerr. Produksjonen og mangfoldet i ferskvann er middels til stor og det forekommer sjeldne arter. I Storhena finnes en god bestand av ørret. Fuglefaunaen er typisk for landsdelen og den eneste vannfugllokaliteten er i sørøstenden av Svartåsjøen. Elg og rådyr er vanlig.

Terrenget er lett fremkommelig og egnet for tradisjonelle friluftaktiviteter. Nedbørfeltet er et

av de få gjenværende sidevassdragene til det ellers gjennomregulerte Neavassdraget. Fjellområdet er tradisjonelt samisk bruksområde og det har pågått kontinuerlig reindrift i området fra gammelt av. Hele vassdraget har særverdi for distriktet som kalvingsland og vårbeite. Øvre deler har også sommer- og tidlig høstbeite. En arm av hovedflytteleia krysser vassdraget.

Styringsgruppens vurdering: Nedbørfeltet, som er et lite sidevassdrag til Nea, er preget av urørthet. Hele 89 % av feltet ligger mer enn 1 km fra inngrep. Store verdier er knyttet til biologisk og geologisk mangfold. Selve vassdraget er et viktig element i landskapsbildet med store vann, fosser, juv og meanderende områder. Feltet er mye brukt i friluftssammenheng og store verdier er knyttet til reindrift og samiske interesser. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag går inn for vern av vassdraget med støtte av Fylkeslandbruksstyret i Sør-Trøndelag. Trondheim Energiverk mener det ikke er nødvendig med vern. Sør-Trøndelag Bondelag går imot vern av vassdraget og frykter båndlegging i forhold til næringsinteresser. Samarbeidsrådet for Naturvernaker går inn for vern av vassdraget. Reindriftsforvaltningen mener reindrifta bør inngå i verneformålet.

NVE viser til styringsgruppens vurdering og majoriteten av høringsuttalelsene, og anbefaler vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag støtter vern av vassdraget.

Departementet tilrår at Hena tas inn i verneplanen.

9.12.4 123/2 Homla (V.nr. 123.4Z)

Kommune(r): Malvik, Stjørdal, Selbu
Nedbørfelt: 157,4 km²
Urørt natur: 15 %
SP-kategori/gruppe: I/4, II
Nasjonale laksevassdrag: –

Homla ligger på sørsiden av Trondheimsfjorden med utløp i Hommelvik ca. 20 km øst for Trondheim. Vassdraget er et lavlandsvassdrag i skogsterreng, med bare et lite areal over 400 moh.

Typisk for området er store glasimarine avsetninger med ravinelandskap i dalene og endemorener i høyere partier. Elveavsetninger finnes langs hele Homla. Ovenfor Foldsjøen er terrenget flatt med mange meandere og stilleflytende partier. De største fossene ligger midt i feltet der Homla renner inn i den trange Homladalen. Storfossen og Dølanfossen utgjør betydelige landskapselementer. Ved utløpet i sjøen ligger et stort gruntvannsområde, som på grunn av stor sedimenttransport, er i stadig forandring. Elva er lakseførende 5 km opp til Dølanfossen og produksjonsforholdene for fisk er gode. Mellom Dølanfossen og Foldsjøen er Homla et rent ørretvassdrag. Vegetasjonen er variert. I tillegg til barskog i nordvest og bjørkeskog i øst, finnes edellauvskog og gråorheggeskog. Høymyr og bakkemyr dekker store arealer. Området nordøst for Gauphaugen har rik sumpgranskog med rødlistede planter. Fossesprutsonen ved Storfossen er botanisk viktig. Området omkring Foldsjøen, Langvik og Sneisen er viktig trekkvei for storvilt. Dette er også rasteplass for flere andearter. Utløpet av elva er viktig overvintringsområde for vannfugl. Flere rødlistede fuglearter er registrert.

Nedbørfeltet er i stor grad berørt av inngrep som veier, skogsdrift, kraftledninger og bebyggelse. 63400 daa er produktivt skogareal og 3300 daa er dyrket mark. Feltet, særlig området rundt Foldsjøen, er mye brukt til tradisjonelle friluftaktiviteter som turgåing og bading. Nærheten til Trondheim gjør feltet attraktivt. Flere steder finnes plasser og småbruk etter arbeiderbosetning tilknyttet fløtning og skogsdrift. Spesielt interessante er kulturminner fra jernproduksjonens historie. Restene etter Mostadmarkens Verk regnes som et at de viktigste tekniske kulturminnene i Midt-Norge.

Styringsgruppens vurdering: Biologisk og geologisk mangfold har store verdier. Elvelandskapet er variert og spesielt, og både ravinelandskap og karakteristiske fosser i dette lavlandsvassdraget gir landskapet stor verdi. Nedbørfeltet har stor verdi i friluftssammenheng og har store kulturminneinteresser. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Malvik kommune går inn for vern av vassdraget, mens Selbu kommune mener det ikke er forhold som berører kommunen ved dette vassdraget. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag går inn for vern av vassdraget med støtte av Fylkeslandbruksstyret i Sør-Trøndelag. NORSKOG viser til at vassdraget

ikke ble vernet i Verneplan IV og at det heller ikke er grunnlag for det nå. Sør-Trøndelag Bondelag går imot vern av vassdraget og frykter båndlegging i forhold til næringsinteresser. Foldsjøen velforening, Trondheimsregionens Friluftsråd og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdraget. Norges Skogeierforbund viser blant annet til inngrep i vassdraget og går imot vern.

Vassdraget ble vurdert i Verneplan IV men ble ikke vernet fordi konsesjonsbehandling ville ivareta vassdragets verneverdier. En konsesjonssøknad for utbygging ble avslått i 2001.

Selv om vassdraget ikke kan karakteriseres som urørt, legger NVE vekt på at verdiene i vassdraget er gitt avgjørende betydning i konsesjonssaken og anbefaler derfor vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Norskog går mot vern av vassdraget.

Malvik og Selbu kommuner samt fylkesmannen i Sør-Trøndelag støtter vern av vassdraget.

Departementet tilrår at Homla tas inn i verneplanen.

9.12.5 133/1 Nordelva (V.nr. 133.3Z)

Kommune(r):	Bjugn, Åfjord, Rissa, Verran
Nedbørfelt:	214,7 km ²
Urørt natur:	74 %
SP-kategori/gruppe:	I/4
Nasjonale laksevassdrag:	–

Nordelva ligger på Fosenhalvøya og drenerer mot sør, til Nordfjorden som ligger vest for og parallelt med Trondheimsfjorden. Hoveddelen av vassdraget ligger 100–400 moh. En ur langs Holvasselva og Juvvasselva viser Trondheimsdekkets skyvegrense og er et viktig landskapselement. Feltet har lite løsmasser. Øverst ligger morenerygger som kan følges over Fosenhalvøya fra Skaudalen til Namdalen. Landformene er slake og avrundet og varierer fra åpent skogpreg til bart fjell der elva utgjør en markert del av landskapet. Vassdraget har flere fossefall, strykpartier, gjel, deltaer og meandere. Storfossen med et samlet fall på 45 m er et framtreddende landskapselement. Sleppelvas utløp i Holvatn er et markert gruntvannsområde som strekker seg 200 m ut i vannet. Elvefaunaen er variert med et godt utvalg av dyregrupper og arter. Fiskefaunaen er representativ for Fosenhalvøya. Nedre del av vassdraget er lakse- og sjørøretførende. Den elvegytende røyebestanden i Rødsjø-

vatnet er særegen. Naturtypen er karakteristisk fattig Fosennatur der skogen domineres av gran. Over skoggrensen på ca. 300 moh. utgjør bart fjell en stor del av arealet. Nordelva barskogsreservat har boreal regnskog. Feltets viktigste funksjon for fuglefaunaen er som produksjonsområde. Flere rødlistede fuglearter lever i området. Vassdraget er helårsområde for oter. Elgbestanden er forholdsvis stor.

Det går vei gjennom vestre deler av feltet. Betydelige mengder grus er tatt ut nederst i Holvasselva. 3000 daa er produktivt skogareal, 660 daa er dyrket mark. Ellers er feltet uten tyngre inngrep og er godt egnet som turområde både sommer og vinter. Svært mange vann brukes til bading og fiske. Kulturminnene er typiske for regionen. Det er funnet rester etter en steinalderboplass og de indre delene har lange tradisjoner knyttet til reindrift og jordbruk. Feltet ligger i et grenseområde med ulike sesongbeiter der alle årstidsbeiter er representert. Her er også viktige flytt- og trekkruter på tvers av elveløpet. 6 aktive gårdsbruk ligger innenfor feltet.

Styringsgruppens vurdering: Store verdier er knyttet til biologisk og geologisk mangfold, samt kulturmiljøet. Landskapsbildet er variert, og 74 % av feltet ligger mer enn 1 km fra inngrep. Storfossen utgjør et viktig landskapselement. Området er mye brukt som friluftsområde, som også har stor betydning for reindrift og samiske interesser. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Rissa kommune og Bjugn kommune anbefaler vern av vassdraget, mens Åfjord kommune går imot vern av vassdraget. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag går inn for vern av vassdraget med støtte av Fylkeslandbruksstyret i Sør-Trøndelag. Sør-Trøndelag Bondelags lokallag går inn for vern av vassdraget, men ønsker ingen båndlegging av bruken av utmarksressursene. Norges Skogeierforbund går imot vern av vassdraget. TrønderEnergi går imot vern av vassdraget og mener det er uriktig å verne et vassdrag som er konsesjonssøkt. Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern. Reindriftsforvaltningen mener reindriften bør vektlegges sterkt i vernevurderingen.

NVE har forståelse for TrønderEnergis synspunkter i forhold til konsesjonsbehandlingen i

vassdraget, men er allikevel av den oppfatning at vassdraget har vesentlige verneverdier og stor grad av urørthet, og anbefaler derfor vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag støtter vern av vassdraget.

Departementet tilrår at Nordelva tas inn i verneplanen.

9.12.6 136/2 Håvikvassdraget (V.nr. 136.31Z)

Kommune(r):	Roan, Åfjord
Nedbørfelt:	15,0 km ²
Urørt natur:	100 %
SP-kategori/gruppe:	–
Nasjonale laksevassdrag:	–

Håvikvassdraget ligger nordvest på Fosen. Vassdraget har sitt utspring i fjellområdene like vest for Steinheia og har utløp i Skjøråfjorden. Feltet har ingen store vann. Berggrunnen består stort sett av gneisbergarter. Dalføret følger en sprekkeseone som er skåret dypt ned i åslandskapet. De indre delene består stort sett av myr- og skoglandskap som omkranses av kuperte fjellområder. Feltet har flere juv og fosser. I øvre del ligger flere små krok-sjøer. Deler av området har meget stor landskapsestetisk verdi. Fossvikfossen er et markert landskapselement med et fossefall på 60 m. De nederste 3 km av Håvikelva går i en 300 m dyp canyon. Topografien, sammen med feltets urørthet gir hele området et villmarkspreget. Ål går opp i nedre deler. De fleste vann har bestander av ørret. Skogen består stort sett av bjørk og delvis lavvokst glissen barskog. Fuglearter og fuglesamfunn tilknyttet myr og fjell dominerer. Flere rødlistede arter er registrert.

Feltet brukes til tradisjonelle friluftaktiviteter som jakt, fiske, turgåing sommer og vinter. Feltet har ikke veiforbindelse.

Styringsgruppens vurdering: Hele feltet ligger mer enn 1 km fra inngrep med utløp til ytre fjordstrøk. Topografien, sammen med feltets urørthet gir området et villmarkspreget. Elva og vannsystemet utgjør et viktig og variert element i landskapsbildet. Flere rødlistede dyre- og fuglearter har tilhold i området, og styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Åfjord kommune går imot vern av vassdraget. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag går inn for vern av vassdraget med støtte av Fylkeslandbruksstyret i Sør-Trøndelag. Sør-Trøndelag Bondelag og Norges Skogeierforbund går imot vern av vassdraget, mens Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern. Reindriftsforvaltningen går ikke inn for vern av vassdraget. Direktoratet for naturforvaltning nevner Håvikvassdraget som et av kystvassdragene som bør vernes.

NVE er av den oppfatning at vassdragets vesentlige kvalitet er urørthet, men at de øvrige verdier er begrensede og i liten grad skiller seg fra det typiske for området. Siden vassdraget heller ikke har utbyggingspotensial i Samlet plan, anbefaler NVE ikke vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Roan kommune er imot vern av vassdraget.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag og DN går inn for vern. DN fremhever at dette er et kystvassdrag som må vernes, blant annet av hensyn til representativitet. Sametinget påpeker at det er viktige samiske interesser i vassdraget.

Departementet tilrår at Håvikvassdraget ikke tas inn i verneplanen.

9.13 Nord-Trøndelag**9.13.1 127/2 Verdalsvassdraget (V.nr. 127.Z)**

Kommune(r):	Verdal, Levanger, Meråker, Steinkjer, Inderøy, Snåsa
Nedbørfelt:	1470,7 km ²
Urørt natur:	58 %
SP-kategori/gruppe:	I
Nasjonale laksevassdrag:	Avklares i runde 2

Verdalsvassdraget, som når opp i 1090 moh. har sine kilder i grensetraktene mot, og delvis i Sverige, og utløp i Trondheimsfjorden. Elva har to hovedgreiner, Helgåa og Inna. Den største sideelva til Helgåa, Skjækra, ble vernet i Verneplan III for vassdrag. Verdalsvassdraget har til dels mektige avsetninger som er dannet i forbindelse med isavsmeltingen. Øverst er landskapet åpent og har viddepreg. I øvre deler av Helgåa er dalen kraftig V-formet med svært steile dalsider. De landskapsmessige skiftningene mellom fjell, vann og fosser

utgjør markerte landskapelementer med stor opplevelsesverdi. Nedre deler av hovedvassdraget renner gjennom vide, flate jordbruksbygder. Ved Røsgrenda i Helgådalen har fluvial erosjon i leiravsetningene dannet et erosjonslandskap som er nasjonalt særegent. Størrelsen på vassdraget bidrar til stor diversitet knyttet til både biologisk og geologisk mangfold. Vassdraget har store botaniske verneverdier, bl.a. finnes flere lokaliteter med rik sumpvegetasjon, elvekantbestander av gråorhegg og kalkfuruskog. Flere botaniske reserverater med vann som viktig habitat er opprettet; Barsjøen og Kaldvassmyra våtmarksreservater, Breidvatnet og Fjellmannmyra-Vargdalsfloa myrreservater, Langnes og Ørin flommarksskogsreservater og Kausmofjæra fuglefredningsområde. Et stort spekter av landskapelementer bidrar til en meget artsrik fuglefauna og et allsidig dyreliv der et stort antall truede arter inngår. Vassdraget er et av fylkets 5 viktige storlaksvassdrag og har bra bestander av ørret og røye. Også ferskvannsfaunaen har stor variasjonsrikdom.

Nedre deler av vassdraget er betydelig preget av tekniske inngrep, særlig i deltaområdet i utløpet til Trondheimsfjorden. Det er tatt ut store mengder grus fra deler av elva. Verdalsvassdraget er det eneste store vassdraget i Midt-Norge som har få/ingen reguleringer til kraftutnyttning. Feltet brukes til tradisjonelt friluftsliv og store deler ligger langt fra vei. Vassdraget har en stor variasjon av kulturminner som kan belyse ulike etniske grupper over et langt tidsrom. Kulturminner og kulturlandskap har kulturhistoriske verdier av regional betydning. Deler av vassdraget danner naturlige og gode grenser mellom reinbeitedistriktene. Området er et helårsdistrikt og de fleste årstidsbeitene er representert.

Styringsgruppens vurdering: Verdalsvassdraget er hele 1470 km² og er i forhold til størrelsen ubetydelig berørt av kraftutbygging. Deler av Verdalsvassdraget er berørt av inngrep, men vassdraget har likevel store verdier av nasjonal og delvis internasjonal betydning. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Verdal kommune, Nord-Trøndelag fylkeskommune, fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Forum for natur og friluftsliv Nord-Trøndelag og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern. Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk går imot vern av vassdraget. Direktoratet for naturforvaltning mener vassdraget er spesielt viktig i forbindelse med

verneplanssuppleringen. Reindriftsforvaltningen mener reindriftsinteressene bør tillegges vekt. Fiskeridirektoratet viser til at det er settefisk-, kultiverings- og matfiskinteresser knyttet til vassdraget. NGU viser til at det er viktige forekomster av kalk og malm innenfor vassdragets nedbørfelt.

NVE er klar over at nedre del av vassdraget er kultur- og inngrepspåvirket. Bl.a. er det gjennomført omfattende vassdragstekniske inngrep, og veier følger vassdraget langs hoveddalførene. Vassdraget er imidlertid stort og nesten uberørt av kraftverksinngrep og består av en relativt stor andel kvalifisert villmark. På grunnlag av samstemte høringsuttalelser, med unntak av utbyggingsinteressene, og vassdragets store verneverdier, anbefaler NVE vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Verdal kommune, Nord-Trøndelag fylkeskommune og Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag går inn for vern av vassdraget.

Departementet tilrår at Verdalsvassdraget tas inn i verneplanen.

9.13.2 128/2 Jørstadelva (V.nr. 128.CZ)

Kommune(r):	Snåsa
Nedbørfelt:	269,1 km ²
Urørt natur:	45 %
SP-kategori/gruppe:	–
Nasjonale laksevassdrag:	–

Jørstadelva er en av to større elver med utløp i Snåsavatnet. Elva drenerer et skog- og fjellområde med topper opp mot 1000 moh. Området er karakterisert av mange små vann, tjern og dammer. Nedre og midtre deler har skogkledte åser, kulturlandskap og jordbruksvirksomhet med rik og frodig vegetasjon. I overgangen mellom fjell og dal ligger flere mindre fosser som utgjør markerte landskapselementer. I nedre del ligger tykke lag av marine sedimenter og vassdraget har store flater med breelv- og elveavsetninger. Flere steder er det utviklet fine meanderløp, særlig de nederste 3–4 km av Grønnøra som ved utløpet utgjør et unikt innlandsdeltasystem med meandere, kroksjøer og bakevjer. Dette er samtidig et våtmarksområde for fugl og det har en rik og spesiell vegetasjon knyttet til skog, våtmark, gruntvannsområder, elvekanter og tørre partier. På nordsiden ligger en lang sandstrand med aktiv massetransport og akkumulasjon fra elva. Snåsavatnet har en god bestand av storørret og Jørstadelva er den viktigste gyteelva for

bestanden. Vegetasjonen er artsrik og har høgstau-depreg. Botanisk sett er vassdraget en meget fin representant for innlandsvassdragene i Midt-Norge med flere forekomster av sjeldne og interessante plantearter. Flere viktige våtmarksområder finnes, bl.a. Grønnøra og Steinkjermyran/Åsamyra i Imsdalen. Feltet har store viltinteresser. Flere rødlistede arter er registrert.

I nedre deler er det gjennomført betydelige forbygningsarbeider langs hovedelva. Øvre deler brukes mye til turgåing. 13 km² av feltet er del av et stort villmarkspreget område og inngår i en foreslått nasjonalpark. De viktigste friluftsområdene er knyttet til Grønnøraområdet, fiske langs elva og jakt i midtre og øvre deler. Vassdraget har svært store kulturminneinteresser. Kulturminnene viser bruk og bosetting gjennom et langt tidsrom, der mye av bruken er knyttet til elver og vann. Det har vært kontinuerlig reindrift i området fra gammelt av. Hovedvassdraget danner en naturlig og god grense mellom reinbeitedistrikt. Naturlige trekkleier krysser sidevassdrag. Innenfor nedbørfeltet er det en variert og verdifull jordbruksproduksjon.

Styringsgruppens vurdering: Indre del av vassdraget er en del av et stort villmarkspreget område, og inngår i planene for etablering av en nasjonalpark. Det er for øvrig store verdier knyttet til hele vassdraget, med særlig vekt på den meanderende elvestrekningen i nedre del før utløpet i Snåsavatn. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Snåsa kommune går sterkt imot vern og viser til at vern vil legge for store begrensninger på næringsinteresser. Nord-Trøndelag fylkeskommune går også mot vern, mens fylkesmannen i Nord-Trøndelag går inn for vern. Statskog ønsker ikke at verneforslaget skal legge for store begrensninger på arealutnyttelsen. Forum for natur og friluftsliv Nord-Trøndelag og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdraget. Reindriftsforvaltningen mener reindriftsinteressene bør vektlegges sterkt i vernevurderingen. NGU viser til at det er viktig forekomst av kvartsittskifer innenfor vassdragets nedbørfelt.

NVE er av den oppfatningen at verdiene i vassdraget særlig er knyttet til den øvre delen av vassdraget og til utløpsområdet. Vassdraget har ikke utbyggingspotensial i Samlet plan, og andre vernede vassdrag ivaretar typeaspektet. NVE mener også de vesentligste verdiene i vassdraget vil kunne bli ivarettatt gjennom vern etter naturvernlo-

ven og anbefaler derfor ikke vern av vassdraget gjennom Verneplan for vassdrag.

Departementshøringen og departementets tilråding

Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag går inn for vern. Sametinget påpeker at det er dokumentert viktige samiske interesser i vassdraget, og forutsetter at vassdraget blir vernet etter naturvernloven. DN mener vassdraget bør vernes.

Nord-Trøndelag fylkeskommune støtter NVEs innstilling.

Departementet tilrår at Jørstadelva tas inn i verneplanen.

9.13.3 139/7 Nesåa (V.nr. 139.CZ)

Kommune(r):	Grong, Namsskogan, Røyrvik
Nedbørfelt:	273,3 km ²
Urørt natur	79 %
SP-kategori/gruppe:	I/3, II/10, II/10, I/3, I/3
Nasjonale laksevassdrag:	Inngår i lakseførende del av Namsen

Nesåa (Neselva) er en av de største sideelvene til Namsenvassdraget. Kildene ligger i fjellområdene mellom Namdalen og Lierne, med utløp i Namsen like nord for tettstedet Harran. Høyfjellsområdene, med et stort innslag av vann og tjern, gir området egenart. Generelt varierer området mellom panoramalandskap til områder med kupert topografi. I midtre deler ligger morenemateriale og store bre- randavsetninger. De nederste fem km er dominert av marin leire med ravinelandskap og til dels skredmasser. Særlig mellom de tre Nesåvatnene ligger flere fine fosser. Nedre deler har flere lengre meanderende partier. Ørret og røye finnes naturlig i hele vassdraget, til dels med god kvalitet. Elva har fått stor betydning som oppvekstområde for utsatt lakse-yngel. Dalbunnen og nordvendte lier har myr og fattig vegetasjon. I rike berggrunnsområder vokser reinrosehei og mer krevende arter. Feltet er viktig som viltområde, særlig for arealkrevende arter. Det er tidsvis stor tetthet av elg i nedre deler. Området har sjeldne arter som jerv, gaupe og fjellrev samt rype, kongeørn og fjellvåk. Feltet har også et par gode biotoper for våtmarksfugl.

En stor kraftledning som krysser nedre del utgjør det største inngrepet. Nesåa omfatter et større regionalt friluftsområde med urørt karakter, og store deler av midtre og øvre del representerer et av de siste større villmarkspregete naturområdene i Nord-Trøndelag. Området er meget godt

egnet for tradisjonelt friluftsliv med lite tilrettelegging. Vassdraget har store kulturminneinteresser der kulturminnene har nær tilknytning til elver og vann. Nesåa er et sentralt vassdrag i samisk sammenheng og her har vært en kontinuerlig reindrift i området fra gammelt av. Feltet er viktig for reindriften i alle årstidene. Det drives konvensjonelt landbruk. Nedre del er et viktig og aktivt drevet skogområde.

Styringsgruppens vurdering: Nedbørfeltet utgjør en vesentlig del av et av de største sammenhengende urørte områdene i Midt-Norge, og en relativt stor del av vassdraget er villmarkspregert. Vassdraget har meget stor verdi for biologisk mangfold, friluftsliv, samiske interesser og reindrift. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Namsskogan kommune, Røyrvik kommune, Grong kommune, Nord-Trøndelag fylkeskommune, fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Forum for natur og friluftsliv Nord-Trøndelag og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdraget. Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk går imot vern av vassdraget. Direktoratet for naturforvaltning mener vern av Nesåa vil styrke en helhetlig fiskeforvaltning i Namsen og mener vassdraget er spesielt viktig i forbindelse med verneplansuppleringen. Reindriftsforvaltningen mener reindriftsinteressene bør inngå som en del av verneformålet for vassdraget.

På grunnlag av samstemte høringsuttalelser, med unntak av utbyggingsinteressene, og vassdragets urørthet og store verneverdier anbefaler NVE vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Nord-Trøndelag fylkeskommune og Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag går inn for vern av vassdraget.

Departementet tilrår at Nesåa tas inn i verneplanen.

9.13.4 141/1 Kvistaelva (V.nr. 141.4Z)

Kommune(r):	Nærøy
Nedbørfelt:	41,4 km ²
Urørt natur	100 %
SP-kategori/gruppe:	–
Nasjonale laksevassdrag:	–

Kvistaelva har utløp i Storkvisten innerst i Kvistenfjorden, som er en av tre fjordarmer i Folla fjorden. Nedbørfeltet har sine kilder i fjellområdet Skjolden. Fjellområdene er relativt homogene med avrundede, knudrete topper og et nettverk av elver, små vann og tjern. De nederste 4–5 km renner elva gjennom et relativt trangt dalføre der elva går i en rekke små fall og strykpartier ned til fjorden. Dalbunnen preges av store og flate myrer der elva meandrerer. Det meste av feltet består av snauffjell med alpin vegetasjon. Store deler preges av terrengdekkende gråmose, et resultat av den maritime påvirkningen med jevnlig og mye nedbør. I lavereliggende områder dominerer gran. Det er mye småvokst gammel skog i området. Stedvis finnes mer krevende vegetasjon som gråor, selje, hegg, rogn og alm. De nederste 4 km av elva er lakse- og sjørrettførende. Feltet har et stort antall fuglearter og mange har tilknytning til selve vassdraget og nærliggende myr- og våtmarksområder. Flere rovfugarter bruker området regelmessig.

Området er tradisjonelt samisk bruksområde. Fjellet Skjolden er i følge samisk tradisjon ett av flere hellige fjell i Nærøy. De samiske kulturminnene utgjør et helhetlig og godt bevart kulturmiljø. Det reindriftsamiske kulturmiljøet viser en kontinuitet i bruken av området i et langt tidsperspektiv og området er i dag meget viktig for reindriften. Feltet er kalvingsland og vårbeite. Feltet er uten veiforbindelse og uten tekniske inngrep. Det er ingen turishytter eller stimerking i området og dette utgjør en viktig del av områdets egenverdi. Det er ikke jordbruk i området. Ca. 2/3 av 2610 daa produktivt skogareal er yngre skog.

Styringsgruppens vurdering: Hele vassdraget er uten veiforbindelse og har, selv om det ikke kvalifiserer til betegnelsen villmark, et unikt urørt preg. Kvistaelva har i tillegg store verdier, og styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Nærøy kommune går i mot vern av vassdraget. Nord-Trøndelag fylkeskommune går ikke inn for vern av vassdraget. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Forum for natur og friluftsliv Nord-Trøndelag, Sametinget og Samarbeidsrådet for Naturvernssaker går inn for vern av vassdraget. Norges Skogeierforbund går imot vern fordi det ikke er utbyggingsinteresser i vassdraget. NORSKOG og Firma Albert Collett viser til at det ikke er utbyggingsinteresser i vassdraget, men bærer preg av aktiv skogsdrift, og peker på at vern vil kunne innebære

at fiskekultivering ikke kan finne sted. Reindriftsforvaltningen mener reindriftsinteressene bør vektlegges sterkt i verne vurderingen.

NVE er av den oppfatning at vassdragets vesentlige kvalitet er urørthet i forhold til tekniske inngrep, men at de øvrige verdier i liten grad skiller seg fra det typiske for området. Siden vassdraget heller ikke har utbyggingspotensial i Samlet plan og at lokale og regionale myndigheter ikke ønsker vern, anbefaler derfor NVE ikke vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

DN og Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag går inn for vern av vassdraget.

Nord-Trøndelag fylkeskommune støtter NVEs innstilling.

Departementet tilrår at Kvistaelva tas inn i verneplanen.

9.13.5 142/1 Kongsmoelva m/Nordfolda (V.nr. 142.3Z)

Kommune(r):	Høylandet, Namskogan, Bindal
Nedbørfelt:	232,6 km ²
Urørt natur:	74 %
SP-kategori/gruppe:	I/3, II/9, I/4
Nasjonale laksevassdrag: –	

Kongsmoelva har utløp ved Kongsmoen innerst i Indre Folla fjorden. Nordfolda renner ut i Kongsmoelva ca. 1 km før utløp i sjøen. Kongsmodalen ligger i sterkt omvandlete kambrosilurske sedimentbergarter, mens Folldal og resten av vassdraget består av overveiende granittbergarter. Dette gir de to dalene ulikt preg. Kongsmodalen er en forholdsvis rettlinjet og åpen dal. Dalsidene når opp i fjellpartier med topper på over 700 moh. De to dalsystemene Kongsmodalen og Nordfolda har forbindelse via Folldalen som er en særegen dal der dalbunnen har store og flate myrer. Dalsidene er bratte og delvis vegetasjonsdekket, bl.a. av alm. Landskapet er variert og kontrastrikt med estetiske kvaliteter. Nordfoldas nedbørfelt karakteriseres av mektige landskapsformer der fjellene når opp mot 1000 moh. Oppe på høyfjellsplatået ligger mange små vann og tjern.

Det går vei gjennom Kongsmodalen. Nederste vann i Nordfolda har inntak til kommunal vannforsyning. Deltaområdet ved utløpet til Indre Folla fjorden er noe preget av elveforbygninger, settefiskanlegg og oppdyrking. Deltaet inngår i DN's

«elvedeltaprojekt». Nordfolda omfatter et betydelig område med urørt karakter. Området er egnet til fotturer, men terrenget er stedvis bratt og kupert. Her er ingen turisthytter eller merkede ruter og dette er en egenverdi for området. Det reindriftsamiske kulturmiljøet viser til en kontinuitet i bruken av området i et langt tidsperspektiv. Området er også i dag meget viktig for reindriften.

Styringsgruppens vurdering: Landskapet i vassdragene er særpreget, og de to hovedgreinene har noe ulik karakter som utfyller hverandre. 74 % av feltet ligger mer enn 1 km fra inngrep. Dette omfatter i stor grad sidegreinen Nordfolda, men store deler av hovedvassdraget har også et urørt preg. Samiske interesser og reindrift har svært store interesser. Disse er knyttet til hovedvassdraget. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Høylandet kommune går imot vern av Nordfolda og Kvernelva, men har ikke merknader til vern av Kongsmoelva utover at vernet ikke bør være til hinder for utbygging av mini- og mikrokraftverk. Namsskogan kommune er positive til vern. Nord-Trøndelag fylkeskommune går ikke inn for vern av vassdraget. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Forum for natur og friluftsliv Nord-Trøndelag og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdraget. Norges Skogeierforbund går imot vern og viser til ønsket om å utnytte ressursene i vassdragene. Reindriftsforvaltningen mener reindriftsinteressene bør inngå som en del av verneformålet for Kongsmoelva. Fiskeridirektoratet viser til at det er settefiskinteresser knyttet til vassdraget.

Urørt natur utgjør en stor andel av nedbørfeltet, men begge vassdragene er kulturpåvirket i nedre del. Kvernelva, som ikke er spesielt omtalt i styringsgruppens rapport, har utløp mellom de to andre vassdragene.

NVE mener det er naturlig å vurdere vassdragene hver for seg selv om de har felles utløpsområde. Fordi Kongsmoelva synes å ha en noe større verdi enn Nordfolda, og lokale myndigheter støtter vern av denne delen av vassdraget, anbefaler NVE vern av Kongsmoelva.

Departementshøringen og departementets tilråding

Nord-Trøndelag fylkeskommune går mot vern av vassdraget.

DN og Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag går inn for vern av Kongsmoelva med Nordfolda.

Høylandet kommune går inn for vern av Kongsmoelva.

Departementet tilrår at Kongsmoelva med Nordfolda tas inn i verneplanen.

9.14 Nordland

9.14.1 144/2 Urdvollelva (V.nr. 144.5Z)

Kommune:	Bindal
Nedbørfelt:	63,0 km ²
Urørt natur:	64 %
SP-kategori/gruppe:	II/9
Nasjonale laksevassdrag:	–

Urdvollelva ligger på østsiden av Tosenfjorden. Skoggrensen ligger 150–300 moh. Granbostadtinden, 1043 moh., er den høyeste toppen. Avstanden mellom fjord og høyfjell er kort og terrenget stedvis bratt. Berggrunnen har en variert sammensetning, med granitt i høyfjellsområdene og lettere forvitrbare bergarter i øst og vest. I høyfjellet ligger en rekke småvann i et åpent fjellandskap med avrundede former. I dalbunnen ligger 3 vann der det nederste på ca. 1 km² er det største. Urdvollvatnet er adskilt fra Tosenfjorden ved en kort elvestubb. Det er store kontraster mellom de frodige dalbunnene og de høyereliggende fjellområdene. Elva går vekslende mellom stryk og rolige partier. Det finnes en rekke større og mindre vann samt en del myrområder. Alle tre arter av anadrom laksefisk har gode bestander. Her finnes bl.a. Norges sørligste anadrome røyebestand. Bergartsskillet gjenspeiles i vegetasjonen og både fattige og rike vegetasjonstyper er representert. I vest finnes områder med rik vegetasjon, som høgstaudegran- og bjørkeskog, godt utviklede flommarkskoger, bekkekløfter og rasmarker. Enkelte områder er viktige for våtmarksfugl.

Det reindriftsamiske kulturmiljøet viser en kontinuitet i bruken av området i et langt tidsperspektiv og området er i dag meget viktig for reindriften. Mangfoldet av kulturminner fra flere epoker gir området høy identitetsverdi.

Styringsgruppens vurdering: Vassdraget er av stor verdi for biologisk mangfold, spesielt for anadrom fisk. Landskapet har store kontraster med kort avstand fra frodig lavland til vegetasjonsfritt fjell. Nedbørfeltet er svært viktig for reindrift og samiske interesser. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas med i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Bindal kommune går imot vern av vassdraget og mener beslutninger om arealbruk bør tas lokalt. Nordland fylkeskommune går også mot vern av vassdraget, mens fylkesmannen i Nordland støtter verneforslaget. Plathes Eiendommer, Åbygda Bondelag og Terråk Jeger og Fiskerforening går imot vern, mens Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern. Reindriftsforvaltningen mener reindriftsinteressene bør inngå som en del av verneformålet for vassdraget.

Vassdraget var vurdert i Verneplan IV, men ble ikke vernet med henvisning til at andre vassdrag i området har større verneverdier.

NVE viser til de verneverdier som er knyttet til vassdraget, og anbefaler at vassdraget vernes. Når det gjelder kommunens anmerkning om at lokale myndigheter bør styre arealbruken i vassdraget, vises det til den generelle vurderingen av virkningene av vern.

Departementshøringen og departementets tilråding

Nordland fylkeskommune og Bindal kommune går imot vern. Bindal kommune fremhever at selvråderetten og det at beslutninger angående arealbruk bør fattes lokalt tilsier at vassdraget ikke bør vernes.

Fylkesmannen i Nordland går inn for vern.

Departementet tilrår at Urdvolluelva tas inn i verneplanen.

9.14.2 145/3 Eidevassdraget (V.nr. 145.22)

Kommune:	Bindal, Brønnøy
Nedbørfelt:	105,3 km ²
Urørt natur:	52 %
SP-kategori/gruppe:	II
Nasjonale laksevassdrag:	–

Eidevassdraget ligger på nordsiden av Tosenfjorden med utløp i Hardangsfjorden. Landskapsbildet domineres av mange og relativt store innsjøer med korte elvestrekninger uten noe særlig fall. Berggrunnen i området gir et variert landskap. I vest ligger harde og sure bergarter som fremstår som høye, blankskurte fjell, men med frodige lier. I nord og øst finnes store områder med kalkholdig fjell som har gitt et roligere landskap med koller og åsdrag med kalkfuruskog. Feltet har en rekke godt utformede jettegryter, enkelte gjel, små deltaområ-

der og meanderende strekninger. Variasjonen av naturtyper er stor. Vassdraget har gode bestander av laks og sjøørret. Også elvemusling finnes. Av vilt og fuglearter finnes de artene som er representative for regionen, inkludert flere rødlistede arter.

Det er en god del inngrep i vassdragets østre del, først og fremst veier. Det fins også en del bebyggelse, noe landbruk og granplanting. Helhetsinntrykket er likevel at området er urørt. To naturreservater ligger innenfor feltet, Eidsvatnet naturreservat har boreal regnskog, mens Votnmyra er myrreservat. Viktige samiske interesser er knyttet til reindrift. Det reindriftsamiske kulturmiljøet viser en kontinuitet i bruken av området gjennom et langt tidsrom. Bruken av området er avhengig av en viktig drivingslei som krysser elva i øvre del.

Styringsgruppens vurdering: Verdien er knyttet til variasjoner innenfor vassdraget med hensyn på geologisk og biologisk mangfold samt landskap. Feltet gir et urørt helhetsinntrykk, og er viktig for reindrift og samiske interesser. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Bindal kommune går imot vern av vassdraget og mener beslutninger om arealbruk bør tas lokalt. Brønnøy kommune går også mot vern. Nordland fylkeskommune og fylkesmannen i Nordland går også mot vern av vassdraget. Plathes Eiendommer, Velfjord Bonde og Småbrukarlag, Velfjord og Sømna Skogeierlag og Velfjord Landbrukslag går imot vern, mens Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern. Reindriftsforvaltningen mener reindriftsinteressene bør inngå som en del av verneformålet for vassdraget. Vegdirektoratet viser til at det på sikt vil være nødvendig å utbedre og legge om riksveg 76 Tosenvegen.

Det framkom ikke av styringsgruppens forslag at det foreligger et utbyggingsprosjekt i Samlet plan kategori II i vassdraget.

Når det gjelder Bindal kommunes anmerkning om at lokale myndigheter bør styre arealbruken i vassdraget, vises det til den generelle vurderingen av virkningene av vern.

Verneverdiene som er knyttet til vassdraget er delvis ivaretatt gjennom vern etter naturvernloven og delvis gjennom vern av nabovassdrag. Lokale og regionale myndigheter går imot vern av vassdraget. NVE vektlegger disse forholdene og anbefaler ikke vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Bindal kommune går imot vern. Det fremheves at selvråderetten og det at beslutninger angående arealbruk bør fattes lokalt tilsier at vassdraget ikke bør vernes.

Fylkesmannen i Nordland og DN går inn for vern. Sametinget påpeker at det er viktige samiske interesser i vassdraget.

Departementet tilrår at Eidevassdraget ikke tas inn i verneplanen.

9.14.3 151/2 Vefsna (V.nr. 151.Z)

Kommune:	Vefsn, Grane, Hattfjelldal, Brønnøy, Bindal, Vevelstad
Nedbørfelt:	3562,2 km ²
Urørt natur:	62 %
SP-kategori/gruppe:	II/13, I/5 unntatt
Nasjonale laksevassdrag:	Avklares i runde 2

Vefsnvassdraget som er det største vassdraget i Nordland, strekker seg inn i Sverige i øst, og munnar ut i Mosjøen i nordvest. Nedbørfeltet, som strekker seg fra høyfjell som når opp i 1700 moh. og ned til kysten, består av flere delfelt og variasjonen mellom disse er stor. Den komplekse berggrunnen har sammen med isavsmeltingen og klimatiske forskjeller mellom øst og vest, resultert i en interessant geomorfologisk utvikling. Et karakteristisk trekk er lange daler som følger strøkretningen, og korte tverrgående sprekkedaler. Denne strukturen førte til dannelse av agnordaler under isavsmeltingen, dvs. at vannskillet flyttet seg gradvis mot øst. Feltet har en rekke klassiske kvartære avsetninger som flere marin grense lokaliteter, terrasselandskap og dødisterreng. Elvas løpsform har stort mangfold. Deltaer og vifter er avsatt og flere steder går elva i gjel. I flere av de flate dalbunnene i sidevassdragene meandrerer elva. Det finnes flere godt utviklete karstområder. Vefsna er bl.a. lakse- og sjørrettførende, men laksen er truet av Gyrodactylus salaris. Fattige granskoger er dominerende, men også rikere skogstyper dekker betydelige arealer. Feltet har flere store myrområder og en rekke større vann. Området har mange arter og plantesamfunn hvorav flere er sjeldne. Vassdraget spenner over uvanlig mange vegetasjonsregioner. Flere våtmarksområder har stor verdi som trekk-, hvile- og hekkeområde for fugl. En rekke rødlistede arter er registrert.

I forhold til størrelsen er vassdraget relativt lite berørt av kraftutbygging. Feltet er velegnet for en

rekke friluftaktiviteter, inkludert vannrelaterte aktiviteter. Det varierte landskapet gir særlig stor opplevelsesverdi. Tilknytningen til Børgefjell nasjonalpark øker bruken av området. 6 naturreservater ligger innenfor nedbørfeltet. Området er rikt på kulturminner med stort mangfold som belyser ulike etniske gruppers tilpasninger fra steinalderen fram til i dag. Vassdraget er et kjerneområde for rein-drift. Alle sesongbeiter er representert og her foregår kalving, oppsamling, flytting, merking, samling med mer. Det reindriftsamiske kulturmiljøet viser kontinuitet i bruken av området over lang tid. Mangfoldet gir høy identitetsverdi. Landbruk er en av de viktigste næringene i de berørte kommunene.

Styringsgruppens vurdering: Den største verdien ligger i nedbørfeltets størrelse i kombinasjon med graden av urørthet, samtidig som feltet spenner over en høydegradient fra nær 1700 moh. til fjorden. Dette gir et svært stort geologisk og biologisk mangfold, store opplevelsesverdier og rike friluftsmuligheter. Store verdier er også knyttet til kulturminneinteresser, samiske interesser og landbruk. Vassdraget er berørt av kraftutbygging, men de eksisterende overføringene er av marginal betydning for verdiene som er knyttet til vassdragets helhet, og styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Brønnøy kommune har ikke gitt uttalelse til dette vassdraget. Følgende høringsinstanser går imot vern og ønsker en konsekvensutredning av utbyggingsplanene i vassdraget: Hattfjelldal, Grane, Vefsn og Hemnes kommuner, Nordland fylkeskommune og fylkesmannen i Nordland, Indre Helgeland Regionråd, Sør-Helgeland Regionråd og Helgeland Regionråd (Helgelandskonferansen), Statkraft, Helgelandskraft, Hattfjelldal Jakt- og Fiskelag, Hattfjelldal Arbeiderparti, Hattfjelldal skogeierlag, Hattfjelldal Bondelag og Byrkie reinbeitedistrikt, Hattfjelldal Senterparti og Norges Skogeierforbund. Bindal kommune har ingen kommentarer til vernespørsmålet. Fylkesmannen i Nordland mener alternativt at verneverdiene i vassdraget tilsier vern. Reindriftsforvaltningen, Forum for natur og Friluftsliv i Nordland, Aksjon Vern av Vefsna og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern. Statskog viser til at vern må vurderes opp mot virkningene av en eventuell utbygging. Direktoratet for naturforvaltning mener vassdraget er spesielt viktig i forbindelse med verneplansuppleringen. Fiskeridirektoratet viser til at

det er settefisk-, kultiverings- og matfiskinteresser knyttet til vassdraget. Vegdirektoratet viser til at det på sikt vil være nødvendig å utbedre og legge om E6 i området, og at det vil kunne være synergieffekter med en utbygging av vassdraget. NGU viser til at det er viktige forekomster av dolomitt og kalk innenfor vassdragets nedbørfelt.

Vefsna ble også vurdert i Verneplan IV. En del vassdrag i Helgelandsområdet ble da vurdert under ett, og det ble konkludert med at en utbygging av Hattfjelldalsgrenen og Eiteråga kunne vurderes når kraftbehovet tilsa det. Sidevassdraget Svenningdalselva ble vernet, og en utbygging av store Fiplingdalselva var forutsatt bare å kunne vurderes nedenfor nedre Fiplingdalsvatn.

NVE mener at vassdragets relative urørthet i forhold til størrelsen sammen med verneverdiene i vassdraget som helhet, klart tilsier at vernegrunnlaget er tilstede slik bl.a. fylkesmannen påpeker. Samtidig har Statkraft presentert utbyggingsplaner som en må forvente vil ha mindre negative miljøkonsekvenser enn eldre utbyggingsplaner. NVE mener også det er av betydning at planene sees i sammenheng med en modernisering og opprusting av eksisterende utbygging i Røssåga.

NVE har forståelse for Vefsn kommune som stiller spørsmålsteget ved den verdi som lakseinteressene i vassdraget er gitt i styringsgruppens forslag ut fra at laksestammen er sterkt redusert som følge av lakseparasitten *Gyrodactylus salaris*. Imidlertid er det NVEs oppfatning at vassdragets potensial i denne forbindelse er udiskutabel og må tillegges vekt. Etablering av fiskesperre i Forsjordfossen er presentert som et mulig tiltak for å bekjempe lakseparasitten i vassdraget, og en slik sperre kan finansieres gjennom at fallet også utnyttes til kraftproduksjon, et forhold Statkraft kan være interessert i å vurdere.

Mange uttalelser uttrykker bekymring for vassdragsvernets betydning for øvrig ressursutnyttelse i vassdraget. NVE viser i denne forbindelse til omtalen av virkningen av vern i den generelle delen.

NVE kan ikke se bort fra at de nye utbyggingsplanene for Vefsna innebærer en betydelig økt energiproduksjon, og at miljøkonsekvensene må forventes å være redusert i forhold til tidligere planer. NVE kan heller ikke se bort fra at samstemte høringsuttalelser fra lokale og regionale politiske myndigheter ønsker en konsekvensvurdering av en utbygging i vassdraget. NVE anbefaler ut fra dette at vassdraget ikke vernes, men at en konsekvensutredning kan gjennomføres som grunnlag for en eventuell senere konsesjonsbehandling. En konsekvensutredning bør i den forbindelse rede-

gjøre for konsekvensene for vassdragets samlede verneverdi.

Samtidig anbefales det at store Fiplingdalselva fra nedre Fiplingdalsvatn og oppover gis et formelt vern som er i samsvar med Stortingets føringer i Verneplan IV for utbygging av dette sidevassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

DN, Riksantikvaren og Vefsn og omegn Naturvernforbund går inn for vern av vassdraget. DN legger vekt på at vassdraget er foreslått som nasjonalt laksevassdrag. Vassdraget anses å ha en særlig betydning på grunn av representativitet, størrelse, verdier og inngrepsstatus. Sametinget går også inn for vern av vassdraget.

Hemnes, Vefsn, Grane og Hattfjelldal kommuner er imot vern av vassdraget. Alle fire kommuner fremhever behovet for å kunne foreta en konsekvensutredning av utbygging av vassdraget. Vern avskjærer en slik mulighet. Nordland fylkeskommune er også mot vern av vassdraget.

Statkraft støtter NVEs innstilling.

Fylkesmannen i Nordland går inn for vern, men støtter samtidig kravet til de berørte kommuner om konsekvensutredning av vern, ikke vern og realisering av Muligheter Helgeland.

Departementet legger stor vekt på miljøkvalitetene i Vefsnavassdraget, og det er klare verneinteresser knyttet til vassdraget. For å sikre et så godt beslutningsgrunnlag som mulig, har de fire berørte kommunene i samarbeid med fylkesmannen i Nordland, fylkeskommunen og Statkraft tatt initiativ til en utredning som tar for seg muligheter og begrensninger ved kraftutbygging og vern. På bakgrunn av utredningen fremhever kommunene behovet for å foreta en konsekvensutredning av utbygging av vassdraget. Det aktuelle utbyggingsprosjektet er kalt «Muligheter Helgeland», og er utarbeidet av Statkraft og Helgelandskraft i fellesskap. Prosjektet innebærer nødvendig rehabilitering av eksisterende kraftanlegg og eventuelle nyanlegg i Helgelandsområdet der dette kan kombineres med viktige miljø- og naturhensyn. Lokale og regionale myndigheter har anmodet meget sterkt om at dette prosjektet må bli undergitt en nærmere vurdering og eventuell konsesjonsbehandling før det fattes et vernevedtak.

Departementet viser til Sem-erklæringen der det heter: «... *Epoken med store vannkraftutbygginger er over. Hensynet til kommende generasjoners naturopplevelser tilsier en restriktiv holdning til videre vassdragsutbygging, og at vi lar de aller fleste vassdrag som står igjen forbli urørt.*»

Det vil derfor uansett ikke være aktuelt for regjeringen å åpne for noen omfattende kraftutbygging i Vefsna. Det er store verneinteresser knyttet til vassdraget. Med bakgrunn i det brede og sterke engasjementet lokalt, går departementet inn for at det gis anledning til å utrede og konsekvensvurdere prosjekter som kan kombineres med disse verneinteressene.

Departementet går inn for at Vefsna ikke tas med i verneplanen nå. Departementet vil imidlertid komme tilbake med forslag om vern av Vefsna i egen sak der det kan åpnes for mindre utbyggingsalternativer som kan kombineres med miljøinteressene i vassdraget.

9.14.4 145/2 Glomåga (Glomdalselva) (V.nr. 156.CD0)

Kommune: Rana, Rødøy, Meløy
Nedbørfelt: 214,0 km²
Urørt natur: 61 %
SP-kategori/gruppe: –
Nasjonale laksevasdrag: –

Glomdalselva munner ut i Langvatnet, nord for Ranafjorden. En stor del av vassdraget ligger mellom østre og vestre Svartisen, og breen henger i dalsidene. Høyeste punkt er Istinden, 1572 moh. Kontrastene er store. Glomdalen er et av Norges viktigste karst- og grotteområder. Området viser stort mangfold av aktive glasialgeologiske prosesser. Løsmassedekket er generelt sparsomt, men dalførene har breelv- og breelvvasssetninger. Elveløpet er variert. Glomådeltaet, ved utløpet av elva, er et aktivt breelvdelta som drenerer en stor del av Svartisen. Store mengder sedimenter transporteres med elva og avsettes på deltaet. Nær breene er vegetasjonen mangelfull eller i tidlig etableringsfase. Særlig i vassdraget blir vegetasjonen rikere. I Glomdalen vokser bjørkeskog med hogstauder og med innslag av mer varmekjære arter. Ved Fisktjørna vokser gammel skog av nasjonal verdi. Karstlandskapet gir rike botaniske forhold. Glomådeltaets verdi for fuglelivet er av regional/nasjonal betydning. Dette er en av de viktigste innlandshekelokaliteter for våtmarksfugl i trekkfunksjonen for Saltendistriktet, særlig som rasteområde under vartrekket. Flere rødlistede fuglearter hekker eller har rasteområde i feltet.

De nordlige delene ligger innenfor Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. I sør ligger Glomådeltaet landskapsvernområde og Fisktjønnmoen naturreservat. Begge er knyttet til våtmark og aktive prosesser som styres av forhold lenger nord. Helheten i vassdraget, fra tidlig biologisk innvandring i nord,

aktive prosesser og aktiv utvikling av våtmark og deltaområder med tilhørende biologisk aktivitet, gjør feltet særlig verdifullt som helhetlig vassdrag. Det store mangfoldet gjør nedbørfeltet til et attraktivt friluftsområde med variert bruk. Området er også viktig for reindriften, alle årstidsbeiter er representert. Mange og viktige drivingsleier krysser både hovedelva og sideelvene.

Styringsgruppens vurdering: Store deler av vassdraget er vernet etter naturvernloven. Vassdraget spenner over en stor høydegradient og rommer et helhetlig landskapsbilde. Mangfoldet knyttet til aktive prosesser og biologi er meget stort. Friluftsinteressene er store. For å sikre vassdragets helhet foreslår styringsgruppen at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Rana kommune og Rødøy kommune går imot vern. Nordland fylkeskommune går også mot vern, mens fylkesmannen i Nordland går inn for vern. Rødøy-Lurøy kraftverk og Saltens Kraftsamband ønsker ikke vern av sidevassdraget Tverråga. Salten Friluftsråd og Samarbeidsrådet for Naturvern saker går inn for vern, mens Reindriftsforvaltningen mener reindriftinteressene må vektlegges sterkt i vernevurderingen, men påpeker også at vern etter naturvernloven kan være et alternativ.

Rana kommune går imot vern og viser til en mulig framtidig bygging av gassrørledning. NVE er av den oppfatning at vassdragsvern ikke nødvendigvis vil være til hinder for lokalisering av en eventuell gassrørledning i dette området.

Statkrafts konsesjon for Melfjordutbyggingen er ikke lenger aktuell for gjennomføring. NVE legger vekt på dette forholdet men anser ikke dette som et forhold som tilsier at vassdragene må tas med i verneplanen. Styringsgruppen har vurdert vassdragene individuelt på grunnlag av at vassdragene er ulike både når det gjelder verneverdier og størrelse, og NVE er enig i framgangsmåten.

NVE legger avgjørende vekt på at vassdraget har vesentlige verneverdier og anbefaler vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Rødøy kommune, Nordland fylkeskommune og Landsammenslutninga av vasskraftkommuner går mot vern av vassdraget.

Fylkesmannen i Nordland går inn for vern.

Departementet tilrår at Glomåga tas inn i verneplanen.

9.14.5 159/3 Storelva (V.nr. 159.3Z)

Kommune: Rødøy, Rana
Nedbørfelt: 53,3 km²
Urørt natur: 63 %
SP-kategori/gruppe: –
Nasjonale laksevassdrag: –

Storelva har utløp i Melfjordbotn, innerst i Melfjorden. I øst grenser vassdraget til Glomåga. Sammenlignet med Glomåga og elvene på nordsiden av Melfjorden er dette et forholdsvis lavtliggende vassdrag der 51 % ligger under 500 moh. Feltet består av to klart adskilte deler. Gjervaldalen har granittiske bergarter og landskapet skiller seg ut med glattskurte berg og høye fjell til dels med breer. Til Storvatnet øst for Melfjordbotn drenerer vann fra platåene rundt Storvatnet og fra Tverråga i nord. Delfeltet er dominert av bergarter tilhørende Ravnålidekket, med en rikere sammensetning enn for Gjervaldalen. Landskapet er typisk for området nord for Melfjorden, med bratte lisider som går i flere trinn oppover fjellsidene. Storvatnområdet har større individtetthet i elvefaunaen enn andre undersøkte elver i området. Ulike naturtyper som bekekløfter, bjørkeskog med høgstauder, kalkrike fjellområder, rikmyr, sørvendte berg og rasmarker samt brakkvannsdelta finnes. En lang rekke fuglearter er registrert, mange av dem hekker. Flere rødlistede rovfuglarter er registrert.

Viktige samiske interesser er knyttet til kulturmiljøer, kulturminner og landskap. Det finnes overlappende samiske kulturmiljø fra forskjellige grupper og tidsepoker med et mangfold av kulturminner med stor tidsdybde. Området fremstår som et viktig historisk dokument som forteller om bosetting og økonomisk tilpasning. For reindriften består området av mange små, avgrensede beiteområder og er et svært arbeidsintensivt distrikt. Det er viktige drivingsleier inn mot og over elva i området rundt Storelva.

Styringsgruppens vurdering: Vassdraget har store kontraster i landskapet, med det til dels vegetasjonsløse landskapet i sør og det frodigere området i nord. Mangfoldet i berggrunnsgeologien er stor, noe som påvirker det biologiske mangfoldet. 63 % av feltet ligger mer enn 1 km fra inngrep. Verdien for samiske interesser og reindrift er meget stor. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Rødøy kommune og Rana kommune går imot vern av vassdraget. Nordland fylkeskommune går imot vern, mens fylkesmannen i Nordland går inn for vern av vassdraget og viser bl.a. til at det utgjør del av et større sammenhengende naturområde som grenser til Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Rødøy-Lurøy kraftverk og Salten Kraftsamband peker på utbyggingsmulighetene nord for Storvatn og vest for Evendalen og ønsker ikke vern av denne delen av vassdraget. Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdraget. Reindriftsforvaltningen mener reindriftinteressene må vektlegges sterkt i vernevurderingen.

Statkrafts konsesjon for Melfjordutbyggingen er ikke lenger aktuell for gjennomføring, NVE legger vekt på dette forholdet men anser ikke dette som et forhold som tilsier at vassdragene må tas med i verneplanen. Styringsgruppen har vurdert vassdragene individuelt på grunnlag av at vassdragene er ulike både når det gjelder verneverdier og størrelse, og NVE er enig i framgangsmåten.

NVE er av den oppfatning at vassdraget har varierende men begrensede verneverdier, og på dette grunnlag anbefaler NVE ikke vern av vassdraget. Dette er også i tråd med lokale myndigheters uttalelser.

Departementshøringen og departementets tilråding

Rødøy kommune og fylkesmannen i Nordland er mot vern. Sametinget påpeker at det er dokumentert viktige samiske interesser i vassdraget.

Departementet tilrår at Storelva ikke tas inn i verneplanen.

9.14.6 159/4 Indre Stelåga (V.nr. 159.33Z)

Kommune: Rødøy
Nedbørfelt: 15,3 km²
Urørt natur: 73 %
SP-kategori/gruppe: –
Nasjonale laksevassdrag: –

Indre Stelåga drenerer til Melfjorden fra nordøst. Mot vest grenser vassdraget til Ytre Stelåga. De tre nedbørfeltene Nattmoråga, Ytre Stelåga og Indre Stelåga utgjør en samlet enhet på 30 km² mellom Melfjorden i sør og Svartisen i nord. Vassdragene er forholdsvis korte og har stor høydeforskjell. Landskapet er storslått og dramatisk med store kontraster. Feltet er preget av rasmateriale.

Flekkvis rik berggrunn og frodig lauvskog gir levestruktur for flere sjeldne rovfugler. Flere steder er det også vanntilknyttede naturtyper som bekkeklofter og fossesprutsamfunn.

Kraftoverføringsledningen fra Svartisen kraftverk krysser nedbørfeltene. Ellers er området uten tekniske inngrep. I nord ligger Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Feltet ligger mellom nasjonalparken og fjorden og er uten veiforbindelse. Viktige samiske interesser er knyttet til kulturmiljøer, kulturminner og landskap og fremstår som et viktig historisk dokument. For reindriften er nedbørfeltet vårbeite og kalvingsland, og brukes også sommer og høst. Det går en viktig drivingslei over elva i nedre del.

Styringsgruppens vurdering: 73 % av nedbørfeltet ligger mer enn 1 km fra inngrep og grenser mot nasjonalpark i nord. Det 15 km² store vassdraget ligger mellom nasjonalparken og fjorden. Verdien i vassdraget er knyttet til et landskap med store kontraster, samiske interesser og reindrift. Med bakgrunn i at Indre Stelåga er et svært lite vassdrag, har det ut fra en helhetsvurdering begrenset verdi. Styringsgruppen foreslår derfor at vassdraget ikke tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Se under Nattmoråga

9.14.7 159/5 Ytre Stelåga (V.nr. 159.34Z)

Kommune: Rødøy
Nedbørfelt: 7,5 km²
Urørt natur: 53 %
SP-kategori/gruppe: –
Nasjonale laksevassdrag: –

Ytre Stelåga drenerer til Melfjorden fra nord. Vassdraget grenser til Indre Stelåga i vest og Nattmoråga i øst. De tre nedbørfeltene Nattmoråga, Ytre Stelåga og Indre Stelåga utgjør en samlet enhet på 30 km² mellom Melfjorden i sør og Svartisen i nord. Vassdragene er forholdsvis korte og har stor høydeforskjell. Landskapet er storslått og dramatisk med store kontraster. Feltet er preget av rasmateriale. Flekkvis rik berggrunn og frodig lauvskog gir levestruktur for flere sjeldne rovfugler. Flere steder er det også vanntilknyttede naturtyper som bekkeklofter og fossesprutsamfunn.

Kraftoverføringsledningen fra Svartisen kraftverk krysser nedbørfeltene. Ellers er området uten tekniske inngrep. I nord ligger Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Feltet ligger mellom nasjonalparken

og fjorden og er uten veiforbindelse. Viktige samiske interesser er knyttet til kulturmiljøer, kulturminner og landskap og fremstår som et viktig historisk dokument. For reindriften er nedbørfeltet vårbeite og kalvingsland, og brukes også sommer og høst.

Styringsgruppens vurdering: Det 7,5 km² store vassdraget ligger mellom nasjonalparken og fjorden. Verdien i vassdraget er knyttet til et landskap med store kontraster, samiske interesser og reindrift. Med bakgrunn i at Ytre Stelåga er et svært lite vassdrag, har det ut fra en helhetsvurdering begrenset verdi. Styringsgruppen foreslår derfor at vassdraget ikke tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Se under Nattmoråga

9.14.8 159/6 Nattmoråga (V.nr. 159.34Z)

Kommune: Rødøy
Nedbørfelt: 6,5 km²
Urørt natur: 49 %
SP-kategori/gruppe: –
Nasjonale laksevassdrag: –

Nattmoråga drenerer til Melfjorden fra nord. Mot øst grenser vassdraget til Ytre Stelåga. De tre nedbørfeltene Nattmoråga, Ytre Stelåga og Indre Stelåga utgjør en samlet enhet på 30 km² mellom Melfjorden i sør og Svartisen i nord. Vassdragene er forholdsvis korte og har stor høydeforskjell. Landskapet er storslått og dramatisk med store kontraster. Feltet er preget av rasmateriale og har flekkvis rik berggrunn og frodig lauvskog. En rekke fuglearter er registrert, bl.a. rødlistede rovfuglearter. Mange av dem hekker. Flere steder er det også vanntilknyttede naturtyper som bekkeklofter og fossesprutsamfunn.

Kraftoverføringsledningen fra Svartisen kraftverk krysser nedbørfeltene. Ellers er området uten tekniske inngrep. I nord ligger Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Feltet ligger mellom nasjonalparken og fjorden og er uten veiforbindelse. Viktige samiske interesser er knyttet til kulturmiljøer, kulturminner og landskap og fremstår som et viktig historisk dokument. For reindriften er nedbørfeltet vårbeite og kalvingsland, og brukes også sommer og høst.

Styringsgruppens vurdering: Det 6,5 km² store vassdraget ligger mellom nasjonalparken og fjorden. Verdien i vassdraget er knyttet til et landskap med store kontraster, samiske interesser og rein-

drift. Med bakgrunn i at Nattmoråga er et svært lite vassdrag, har det ut fra en helhetsvurdering begrenset verdi. Styringsgruppen foreslår derfor at vassdraget ikke tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling for Indre Stelåga, Ytre Stelåga og Nattmoråga

Rødøy kommune har ikke merknader til at vassdragene ikke vernes. Nordland fylkeskommune går imot vern, mens fylkesmannen i Nordland går inn for vern av vassdragene og viser bl.a. til at de utgjør del av et større sammenhengende naturområde som grenser til Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Rødøy-Lurøy kraftverk og Salten Kraftsamband peker på at Indre Stelåga kan utnyttes sammen med andre vassdrag og ønsker ikke vern. Samarbeidsrådet for Naturvernssaker og Direktoratet for naturforvaltning går inn for vern av vassdragene. Reindriftsforvaltningen mener reindriftinteressene må vektlegges sterkt i vernevurderingen.

Statkrafts konsesjon for Melfjordutbyggingen er ikke lenger aktuell for gjennomføring. NVE legger vekt på dette forholdet men anser ikke dette som et forhold som tilsier at vassdragene må tas med i verneplanen. Styringsgruppen har vurdert vassdragene individuelt på grunnlag av at vassdragene er ulike både når det gjelder verneverdier og størrelse, og NVE er enig i framgangsmåten.

Styringsgruppen har ikke foreslått vern av vassdragene med begrunnelse at det er små vassdrag med begrenset verdi ut fra en helhetsvurdering. NVE er klar over at Nattmoråga utpeker seg landskapsmessig med et dramatisk fossefall ned mot fjorden, men slutter seg til styringsgruppens vurdering og anbefaler ikke vern av vassdragene.

Departementshøringen og departementets tilråding

Fylkesmannen i Nordland fremhever at vassdragene er urørte og viktig del av særpreget i Melfjorden, og at vassdragene er en naturlig del av den sørvestlige utløperen av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Fylkesmannen i Nordland går derfor inn for vern av vassdragene. Sametinget påpeker at det er viktige samiske interesser i vassdragene.

Departementet tilrår at Indre Stelåga, Ytre Stelåga og Nattmoråga ikke tas inn i verneplanen.

9.14.9 156/3 Tespa (V.nr. 156.EAZ)

Kommune: Rana
Nedbørfelt: 143,8 km²

Urørt natur: 100 %
SP-kategori/gruppe: –
Nasjonale laksevassdrag: –

Tespa renner ut i Rana ved Bjøllånes, ca. 3 km nedenfor Bjøllåga. Det er bare de nederste 5 km av vannstrengen som ikke allerede er vernet. Feltet har et stort mangfold av kvartære avsetninger og er viktig for forståelsen av avsmeltingsforløpet i siste fase av istiden. Feltet har vekslinger mellom fattige og rikere vegetasjonstyper. De nederste 5 km fra samløpet med Kvitvasselve til Bjøllåneset, går elva gjennom et trangt gjel. Her er mange stryk og flere store fosser, bl.a. Tespfossen. Gjelet har naturtypen bekkekløft, der floraen er spesiell. Rovfugler hekkes i denne nederste delen av vassdraget. Nedbørfeltet har et storslagent landskap som varierer fra høye, bredekte fjell/tinder til mer avrundete fjell, brede daler og trange juv.

Nedbørfeltet er uten tekniske inngrep og har et klart urørt preg. Det meste av feltet er allerede vernet, enten gjennom Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark eller Storlia naturreservat. Området er et populært friluftsområde. Den gamle ferdselsveien mellom Rana og Saltdal går opp fra Bjøllånes og er både et viktig kulturminne og en av de viktigste innfallsportene til nasjonalparken.

Styringsgruppens vurdering: Vassdraget har et urørt preg, og hele 91 % av feltet ligger mer enn 5 km fra inngrep. Den delen av vassdraget som ikke er omfattet av vern etter naturvernloven, utgjør en smal kile som i sin tid ble holdt utenfor av hensyn til kraftutbyggingsinteressene. Styringsgruppen anser delen av vassdraget som ikke er vernet etter naturvernloven som en viktig del av vassdragets helhet, og foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen, men vassdragets verdier bør fortrinnsvis ivaretas gjennom en justering av grensene for de eksisterende naturvernområdene.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Se under Bjøllåga

9.14.10 156/4 Bjøllåga (V.nr. 156.FZ)

Kommune: Rana
Nedbørfelt: 375,6 km²
Urørt natur: 99 %
SP-kategori/gruppe: –
Nasjonale laksevassdrag: –

Bjøllåga renner ut i Rana ved Øvre Raufjellfossen, få km øst for Bjøllånes, i nordenden av Dunder-

landsdalen. Med unntak av selve vannstrengen nedstrøms Raudfjellva, er hele feltet vernet. Feltet har grottesystemer og unike spor etter isavsmeltingen. Mangfoldet av kvartærgeologiske avsetninger er stort. Feltet har interessante vekslinger mellom fattige og rikere vegetasjonstyper. De siste km som ikke er vernet, er en trang og dyp strøkdal. Her går elva skiftevis i flere fosser og lange stryk. I dette trange elvejuvet finnes områder med fossesprøytoner. Landskapet er preget av en vid nord-sørgående U-dal. En rekke øst-vestgående tverrdaler skjærer gjennom fjellet til nabodalene. Særlig i øst er fjellene alpine og tindepregete. På vestsiden har fjellene et roligere preg. I sør er dalen trang og elva går for det meste i juv. For reindriften fungerer elva opp til Bjøllåvatn som grense mellom årstidsbeiter.

Nedbørfeltet er uten tekniske inngrep og har et klart urørt preg. Det meste er allerede vernet, enten gjennom Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Storlia naturreservat eller Saltfjellet landskapsvernområde. Området er et populært friluftsområde. Den gamle ferdselsveien mellom Rana og Saltdal går opp fra Bjøllånes og er både et viktig kulturminne og den viktigste innfallsporten til nasjonalparken.

Styringsgruppens vurdering: Vassdraget har et urørt preg og nedbørfeltet er stort, med store variasjoner. Den delen av vassdraget som ikke er omfattet av vern etter naturvernloven, utgjør en smal kile som i sin tid ble holdt utenfor av hensyn til kraftutbyggingsinteressene. Styringsgruppen anser delen av vassdraget som ikke er vernet etter naturvernloven som en viktig del av vassdragets helhet, og foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen, men vassdragets verdier bør fortrinnsvis ivaretas gjennom en justering av grensene for de eksisterende naturvernområdene.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling for Tespa og Bjøllåga

Rana kommune, Nordland fylkeskommune, Direktoratet for naturforvaltning og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går alle inn for vern. Reindriftsforvaltningen og fylkesmannen i Nordland mener vassdraget bør ivaretas gjennom justering av nasjonalparkgrensen. Direktoratet for naturforvaltning er enig i at dette bør gjøres på sikt, men anbefaler også vern av vassdragene.

NVE legger vekt på at Statkrafts konsesjon for Ranautbyggingen ikke lenger er aktuell for gjennomføring. Med bakgrunn i hvordan nasjonalparkgrensen er trukket langs vassdragene, går NVE inn for at vassdragene vernes gjennom justering av

nasjonalparkgrensen og anbefaler derfor ikke at vassdragene tas inn i verneplanen.

Departementshøringen og departementets tilråding

Fylkesmannen i Nordland og Nordland fylkeskommune går inn for at vern av vassdragene gjøres gjennom endring av nasjonalparkgrensene rundt vassdragene, i stedet for vern etter verneplanen.

Departementet tilrår at Tespa og Bjøllåga ikke tas inn i verneplanen, men at vassdragene vernes gjennom en justering av nasjonalparkgrensen.

9.14.11 161/1 Beiarelva u/Arstadåga (V.nr. 161.Z)

Kommune:	Beiarn, Rana, Skjerstad, Saltdal, Gildeskål, Meløy
Nedbørfelt:	863,7 km ²
Urørt natur:	67 %
SP-kategori/gruppe:	–
Nasjonale laksevassdrag:	–

Beiarelva munner ut innerst i Beiarfjorden. Nedbørfeltet, som spenner fra fjell opp i over 1600 moh. til kysten, drenerer Beiardalen med tilhørende store sidevassdrag. Landskapet er preget av store kontraster mellom høye snø- og isdekte fjell i sør og vest, og roligere fjell i øst. Geologisk har nedbørfeltet et stort mangfold både med hensyn til berggrunnen, avsetninger og aktive prosesser. Store faglige verdier er knyttet til karstlandskapet i Beiarn. Den varierte geologien har gitt grunnlag for svært mangfoldig og til dels sjelden biologi. Elva er en storlakselv, og blant de tre beste lakseelvene i Nordland. Vassdraget har meget gode oppvekstområder for laks, sjørret og sjørøye. Særlig gjelder dette sideelver som Store Gjeddåga og Tollåga. Den rike berggrunnen gir en del svært interessante naturtyper samt sjeldne planter og dyr. Totalt sett er det store biologiske verdier i Beiarelvas nedbørfelt.

Nedbørfeltet omfatter ca. 120 000 daa produktiv skogareal og ca. 12 000 daa dyrket mark. Graden av inngrep varierer fra helt urørte områder inne i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark til regulerte industriområder i Beiardalen. Store deler av de østlige sidevassdragene ligger innenfor nasjonalparken. Tollåga (233 km²), Store Gjeddåga (41,3 km²) og Tverråga (54,8 km²) er alle sidevassdrag som i ulik grad ligger innenfor nasjonalparken. Det er disse områdene som i størst grad utgjør den delen av Beiarvassdraget som er uten tekniske inngrep. Selve Beiarelva er forholdsvis sterkt påvirket av vannkraftutbygging og et takrennesystem i fjellom-

rådene i sørvest fører vann over i Storglommagasi-
net. Nedbørfeltet er mye brukt i friluftssammen-
heng. Ramskjellvatnet i Store Gjeddåga er et
attraktivt hytteområde inn mot nasjonalparken.
Tollåurda nederst i Tollådalen har stor opplevels-
sverdi. Tollådalen og Tverrådalen er viktige innfall-
sporter til Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Det er
svært store kulturminneinteresser langs vassdra-
get. Mange av disse er knyttet til spor etter samisk
bosetning. For reindriften danner Beiarelva en
naturlig grense mellom ulike årstidsbeiter. Tollå-
dalen er et viktig kalvingsområde.

Styringsgruppens vurdering: Store verdier er
knyttet til biologisk og geologisk mangfold. Vass-
draget spenner over store høydegradianter fra
fjord til høyfjell. I sør og øst grenser feltet til, og er
delvis overlappende med Saltfjellet-Svartisen nasjo-
nalpark, og 67 % av nedbørfeltet ligger mer enn
1 km fra inngrep. Landskapet har store kontraster,
og feltet er attraktivt i friluftssammenheng. Store
verdier er knyttet til kulturminneinteresser,
samiske interesser og landbruk. Hovedvassdraget
er berørt av kraftutbygging i såpass stor grad at
styringsgruppen ikke forslår at vassdraget vernes i
sin helhet. Det er imidlertid styringsgruppens vur-
dering at både Store Gjeddåga og Tollåga bør tas
inn i verneplanen. Disse sidevassdragene er i ulik
grad omfattet av vern etter naturvernloven, og vern
vil ivareta helhetsverdier knyttet til vassdragene og
verneområdene.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Beiarn kommune går imot vern av sidevassdra-
gene Store Gjeddåga og Tollåga og viser bl.a. til
manglende dokumentasjon av verneverdiene i
disse vassdragene. Nordland fylkeskommune går
imot vern, mens fylkesmannen i Nordland går inn
for vern av Tverråga i tillegg til de to sidevassdra-
gene som er foreslått. Salten Regionråd går imot
vern av sidevassdragene og slutter seg til uttalel-
sen fra kommunen. Statskog har interesser i at det
blir etablert minikraftverk i Tollåga. Samarbeidsrå-
det for Naturvernsaker går inn for vern av de fore-
slåtte sidevassdragene og ønsker også vern av
Tverråga. Reindriftsforvaltningen mener reindrift-
interessene må vektlegges sterkt i vernevrderin-
gen og understreker betydningen av Tollåga. Sal-
ten Friluftsråd går inn for vern av vassdraget.
Direktoratet for naturforvaltning går inn for vern av
hele vassdraget. Fiskeridirektoratet viser til at det
er kultiveringsinteresser knyttet til vassdraget.

Utbygging av vassdraget etter tidligere gitt
konsesjon er ikke lenger aktuelt. NVE legger vekt

på dette forholdet, men anser ikke dette som et for-
hold som tilsier at vassdraget må tas inn i vernepla-
nen. Styringsgruppen har foreslått vern av to av de
tre sidevassdragene som inngikk i Beiarutbyggin-
gen. Det er ikke begrunnet hvorfor det tredje vass-
draget Tverråga ikke er foreslått vernet.

NVE er enig med styringsgruppen i at hele Bei-
arvassdraget ikke er egnet for vern med utgangs-
punkt i at den allerede er mye berørt av kraftutbyg-
ging.

Det er til tross for den gjennomførte utbyggin-
gen meget store verneverdier i Beiervassdraget
vurdert under ett. NVE er enig i at den forelig-
gende dokumentasjonen for sidevassdragene
kunne ha vært mer utførlig, men at det likevel er
vesentlige verneverdier knyttet til landskap, kul-
turminner, biologisk mangfold, reindriftsinteres-
ser og øvrige samiske interesser. Tverråga, som
ikke er foreslått vernet, har et større urørt preg enn
de delene av Store Gjeddåga og Tollåga som ikke
er vernet etter naturvernloven.

NVE anbefaler vern av Store Gjeddåga og Tol-
låga, og anbefaler at også Tverråga blir omfattet av
vernet.

Departementshøringen og departementets tilråding

Nordland fylkeskommune, Landsammenslutninga
av vasskraftkommuner og Minikraftlaget Beiarn
går mot vern av vassdraget. Beiarn kommune er
mot et samlet vern av Store Gjeddåga, Tollåga og
Tverråga, men kan godta vern av Tverråga under
forutsetning av at Tollåga ikke vernes.

Fylkesmannen i Nordland går inn for vern av
vassdraget.

Departementet tilrår at Store Gjeddåga, Tollåga
og Tverråga tas inn i verneplanen.

9.14.12 162/2 Lakselva, Misvær (V.nr. 162.7Z)

Kommune:	Skjerstad, Beiarn, Saltdal
Nedbørfelt:	186,8 km ²
Urørt natur:	52 %
SP-kategori/gruppe:	II/9
Nasjonale laksevassdrag:	–

Lakselva renner mot nord med utløp ved Misvær
innerst i Misværfjorden. Rolige, ubrutte linjer
dominerer landskapet. Feltet har både urørte fjell-
områder med fine fjellvann og levende jordbruks-
bygder. I dalføret ligger morene, terrasser, elve-
sletter og deltaer. En breavsetning markerer isens

utbredelse i Preboreal tid. I kalksoner er det utviklet karakteristiske karstformer. Resent forvitring utgjør en betydelig materialkilde. Vassdraget er variert både med hensyn til arter og naturtyper. Nedre del av elveløpet meandrerer, og ved utløpet er det utviklet munningsbanker. Her finnes kalkrike strandenger og brakkvannslommer. Laks og sjørret går 11 km opp i elva. Middels produktive vegetasjonstyper dominerer, men her er også rike til ekstremrike bakkemyrkompleks og våtmarker som er gode biotoper for fugl. Feltet har en viktig funksjon som raste- og venteplass for gressender og vadere under trekk. Flere rødlistede arter er registrert.

Nedre del av vassdraget går gjennom bebyggelse med omfattende inngrep. Det er bl.a. utført forbygningsarbeider i elva. Nedbørfeltet omfatter ca. 45 200 daa produktivt skogareal og ca. 30 gårdsbruk i aktiv drift. Gåsvatnan landskapsområde bevarer et egenartet og vakkert naturlandskap. Loddvatnet er naturreservat for våtmarksfugler. Vassdraget har både lakse- og innlandsfiske. Friluftinteressene er store og det urørte fjellområdet er mye brukt til turer hele året og er en sentral innfallsport til Saltfjellet. Feltet er rikt på varierte kulturminner som viser norske og samiske tilpasninger over lang tid. Dagens reindrift driver helårsdrift i regionen. Det går viktige drivingsleier på tvers av elveløpet flere steder.

Styringsgruppens vurdering: Store verdier er knyttet til biologisk og geologisk mangfold. Landskapet i fjellområdet har et rolig preg, og vassdraget har meget stor verdi for friluftsliv og kulturmiljø. Verdien knyttet til samiske interesser, reindrift og landbruk er store. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Skjerstad kommune går inn for vern, med unntak av sideelva Rognlivassdraget og hovedvassdraget fra innløp Kykkelvatn til utløp i Skardsvatnet. Øvrige kommuner har ikke avgitt uttalelse til dette vassdraget. Nordland fylkeskommune går ikke inn for vern av vassdraget, mens fylkesmannen i Nordland går inn for vern med unntak av Rognlivassdraget. Statskog har interesser i at det blir etablert minikraftverk i vassdraget. Salten Friluftsråd og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdraget. Reindriftsforvaltningen mener reindriftinteressene må vektlegges i vernevurderingen. Vegdirektoratet viser til at det er planer om omlegging av riksveg 812 gjennom Misvær sentrum og lenger opp i dalen. NGU viser til at det er

viktige forekomster av marmor og dolomitt innenfor vassdragets nedbørfelt.

Vassdraget var vurdert i Verneplan IV men ble ikke vernet av hensyn til at de vesentligste verdiene var ivaretatt gjennom vern etter naturvernloven, og at øvrige verdier vil kunne bli ivaretatt gjennom konsesjonsbehandling.

Skjerstad kommune utdyper i sin uttalelse begrunnelsen for at Rognlivassdraget og deler av hovedelva ikke ønskes vernet, og peker på at kommunen har planer for området etter plan- og bygningsloven.

Med bakgrunn i vassdragsvernets virkninger, kan NVE ikke se noen prinsipiell motstrid mellom kommunal planlegging og vern av vassdraget. Rognlivassdraget har samløp med hovedvassdraget, og NVE kan ikke se at de omtalte verneverdiene i særlig grad er knyttet til dette sidevassdraget, og anbefaler derfor vern av vassdraget med unntak av Rognlivassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Nordland fylkeskommune går imot vern av vassdraget.

Departementet tilrår at Lakselva, med unntak av Rognlivassdraget, tas inn i verneplanen.

9.14.13 166/1 Laksåga, Rago (V.nr. 166.5B0)

Kommune:	Sørfold
Nedbørfelt:	10,2 km ²
Urørt natur:	58 %
SP-kategori/gruppe:	–
Nasjonale laksevassdrag:	–

Laksåga har nedbørfelt fra svenskegrensen til Torrfjorden. Største delen av feltet ligger i Rago nasjonalpark. Stor variasjon i berggrunnen bidrar til et dramatisk landskap med store kontraster. Vassdraget har stilleflytende elvepartier og særpregete fossefall. Verneforslaget omfatter sideelva fra Lille Verivatn og hovedvassdraget fra grensen til nasjonalparken til samløpet med Sleipdalselva, slik at vassdragsvernet vil strekke seg fra Sverige og nesten ned til fjorden. Store deler av området er dekket av avsetninger som elva graver i. Hele området ligger under Marin grense. Storskogelva/Laksåga er en aktiv meandrerende elv uten tekniske inngrep, noe som gir den stor referanseverdi. Spor etter tidligere elveløp finnes, slik at historisk utvikling kan dokumenteres. Nedre deler av området er viktig oppvekstområde for anadrom laks og sjørret. En rikholdig berggrunn gir grunnlag for

flere naturtyper som rik bjørkeskog, tydelig flom-påvirket gråor-heggeskog og kalkrikt berg med kil-deutspring, noe som i tillegg til geologisk egen-verdi også gir en spesiell vegetasjon. Verivassfos-sen er et markert landskapselement.

Feltet inngår i et attraktivt friluftsområde og er den viktigste innfallsporten til Rago nasjonalpark. Mot Sverige grenser nasjonalparken til Padjelanta nasjonalpark, som videre er del av et sammenheng-ende kompleks hvor også Sarek og Stora sjøfallet nasjonalparker inngår.

Styringsgruppens vurdering: Verdien i det aktuelle området er knyttet til nærheten til nasjonalparken samt geologisk og biologisk mangfold. Vassdraget inngår i et stort sammenhengende naturområde der villmarkspreget er bevart. Verivassfossen utgjør et svært markert landskaps-element. Ut fra hensynet til at området er viktig for vassdraget som helhet, forslår styringsgruppen at vernet for Laksåga utvides til å gjelde ned til samløpet med Sleipdalselva.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Nordland fylkeskommune og fylkesmannen i Nordland går inn for vern. Norges Skogeierforbund går imot vern pga. manglende kraftpotensial. Salten Friluftsråd og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdraget. Reindriftsforvaltningen peker på at en utvidelse av nasjonalparken kan være et alternativ til vassdragsvern.

NVE viser til styringsgruppens vurdering og foreslår at vassdraget vernes i sin helhet ned til samløpet med Sleipdalselva. Det bør også vurderes hvorvidt en justering av grensene for nasjonalparken kan ivareta de verdiene som er knyttet til vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Nordland fylkeskommune og fylkesmannen i Nordland går inn for vern av vassdraget.

Departementet tilrår at Laksåga tas inn i verneplanen.

9.14.14 171/1 Forsaelva (V.nr. 171.12)

Kommune:	Tysfjord, Hamarøy
Nedbørfelt:	31,3 km ²
Urørt natur:	55 %

SP-kategori/gruppe: II/9
Nasjonale laksevassdrag: –

Forsaelva ligger mellom Vestfjorden og Tysfjorden. Elva renner fra Kilvatnet og østover til Forsa. Nedbørfeltet er preget av rolige former og kan karakteriseres som et lavlandsvassdrag. Høyeste punkt ligger 504 moh. Berggrunnen består av sure bergarter og terrenget er dominert av lave, avrundete knauser med innslag av stup, skrenter, ur og rasmark. Størstedelen av feltet ligger under tre-grensen som ligger 250 moh. Kilvatnet på 6 km² ligger midt i nedbørfeltet og utgjør 20 % av dette. Vannet har en rekke bukter, holmer og halvøyer som gjør at det dekker en forholdsvis stor del av feltet. Mellom Kilvatnet og sjøen har elva meandre-rende strekninger. Ved utløpet til fjorden ligger et mindre delta. Vassdraget har bestand av laks og sjøørret. Vegetasjonen er variert med furuskog og blandings-lauvskog. Stedvis finnes også rikere vegetasjon. Store arealer er dekket av ulike myrtyper. Bestanden av storfugl er relativt god og økende. Flere rødlistede rovfuglarter hekker.

Hele feltet er regnet som et viktig friluftsområde, der vannbaserte aktiviteter utgjør en viktig funksjon. En god del hytter finnes. Viktige samiske interesser er knyttet til kulturmiljøer, kulturminner og landskap. For reindrift ligger feltet innenfor det beste og viktigste vinterbeiteområdet i distriktet, som er et arbeidsintensivt distrikt. En viktig drivingslei går langs Kilvatnet og krysser elva nedstrøms vannet.

Styringsgruppens vurdering: Kilvatnet utgjør 20 % av det 31,3 km² store vassdraget og er et viktig landskapselement. Vassdraget har stor verdi for friluftslivet, samiske interesser og reindrift. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Nordland fylkeskommune og fylkesmannen i Nordland går inn for vern. Salten Friluftsråd og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdraget. Reindriftsforvaltningen mener reindriftinteressene må vektlegges sterkt i vernevurderingen.

Vassdraget var vurdert i Verneplan IV, men ble ikke vernet med henvisning til at andre vassdrag ville ivareta typeaspektet, og at det delvis var berørt av inngrep.

NVE viser til styringsgruppens vurdering og anbefaler vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Nordland fylkeskommune og fylkesmannen i Nordland går inn for vern av vassdraget.

Departementet tilrår at Forsaelva tas inn i verneplanen.

9.14.15 175/2 Østervikelva (V.nr. 175.1Z)

Kommune: Evenes, Narvik,
Skånland, Gratangen
Nedbørfelt: 95,5 km²
Urørt natur: 49 %
SP-kategori/gruppe: II/10
Nasjonale laksevassdrag: –

Østervikelva renner ut i Bogen, på nordsiden av Ofotfjorden. Hovedtrekkene i landskapet er et kupert skogkledd lavfjellsterreng med mange vann og myrer. Mot øst ligger høye fjelltopper. Øvre halvdel har relativt mye fall med flere store fosser og lange partier med stryk, mens den siste delen går gjennom flattere områder med stilleflytende elvestrekninger, delvis med meanderende partier. Vegetasjonen er dominert av bærlyngskog, men også rikere arter finnes. Her er spesielt mange vann, og myr og våtmark har stor utbredelse. Fuglefaunaen er rik og vassdraget har meget godt egnede biotoper for ender og vadefugl. En rekke rovfugler finnes og flere rødlistede arter er registrert.

En rekke hytter og flere plantefelt finnes. Nedbørfeltet brukes til tradisjonelle friluftaktiviteter og er et av de viktigste utfartsområdene for folk i regionen. Fiskemulighetene er gode. Viktige samiske interesser er knyttet til reindrift, kulturmiljøer, kulturminner og landskap. Øvre del ligger innenfor et sentralt kalvingsområde. Det går viktige drivingsleier på tvers av elveløpet flere steder.

Styringsgruppens vurdering: Store verdier er knyttet til biologisk mangfold. Landskapet er variert, der elv og vann utgjør en viktig del. Nedbørfeltet er et viktig utfartsområde. Vassdraget er svært viktig for samiske interesser. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Evenes kommune har ingen merknader til verneforlaget men forutsetter at vern bare gjelder mot kraftutbygging. Narvik kommune og Nordland fylkeskommune går inn for vern, mens fylkesmannen i Nordland ikke går inn for vern pga. inngrep og

påvirkninger i vassdragets nedbørfelt. Hålogoaland Kraft går imot vern av vassdraget. Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdraget. Reindriftsforvaltningen mener reindriftinteressene må vektlegges sterkt i verne vurderingen.

Til tross for de inngrep som er gjennomført som fylkesmannen henviser til, har vassdraget til dels store verneverdier som bl.a. er knyttet til selve vannsystemet. NVE anser ikke inngrepene som så vesentlig for vassdragets verdi som helhet, og anbefaler vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Fylkesmannen i Nordland går imot vern av vassdraget.

Evenes kommune har ingen innvendinger mot vern, og Nordland fylkeskommune går inn for vern av vassdraget.

Departementet tilrår at Østervikelva tas inn i verneplanen.

9.14.16 177/4 Sneiselva (V.nr. 177.73Z)

Kommune: Lødingen
Nedbørfelt: 30,4 km²
Urørt natur: 93 %
SP-kategori/gruppe: I/5
Nasjonale laksevassdrag: –

Sneiselva ligger sør på Hinnøya med utløp ved Sneisa ytterst i Haukfjorden. Landskapet er variert, med høye tinder og brede daler. De ytre delene har mer avrundede former. Selve vassdraget varierer mellom rolige partier og partier med mye fall. Ved Sneisvatnet ligger et godt utviklet delta, og nedenfor vannet ligger et tynt dekke av marine sedimenter. Vassdraget har bestander av laks, sjørret og sjørøye. Vegetasjonen domineres av næringsfattig lyngbjørkeskog med røsslyng og spredte furuer. Mer næringskrevende arter finnes stedvis. Langs elvene vokser frodige kantsoner i veksling med åpne stein og sandbredder. Vassdraget har mange gode biotoper for vadefugl, andefugl og storlom. En rekke områder er egnet for klippehekkende rovfugl. Rødlistede arter er registrert.

Ved utløpet er det vei og spredt bebyggelse. Skogsbilvei går opp til Sneisvatnet. Ellers er hele Norddalen og Sordalen uten inngrep, noe som er uvanlig i lavlandet. Friluftinteressene er store og vassdraget blir mye brukt til turer hele året. Vassdraget er det lakse- og sjørøye vassdraget i Lødingen som blir mest brukt av lokalbefolkningen. Viktige samiske interesser er knyttet til kulturmiljøer,

kulturlandskap og kulturminner. Mange tidligere inngrep på Hinnøya har redusert mulighetene til å drive reindrift. Distriktet er likevel arbeidsintensivt og åpne drivingsleier er viktige. Dalbunnen brukes som trasé for flytting mellom vinter- og vårbeiteområdene. Vestlige deler er kalvingsland.

Styringsgruppens vurdering: Verdien er knyttet til urørthet. Hele 93 % av feltet ligger mer enn 1 km fra inngrep. Landskapet viser stor variasjon, og det er store reindriftsinteresser. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Lødingen kommune, Nordland fylkeskommune og fylkesmannen i Nordland går inn for vern av vassdraget. Hålogaland Kraft går imot vern av vassdraget og viser bl.a. til behandlingen av vassdrag i området i forbindelse med Verneplan IV. Reindriftsforvaltningen mener reindriftsinteressene bør inngå som en del av verneformålet, og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdraget.

Vassdraget var vurdert i Verneplan IV, men ble ikke vernet med henvisning til at andre vassdrag ville ivareta typeaspektet, og med henvisning til kraftpotensialet.

Når det gjelder Hålogaland Krafts merknader, vil NVE vise til at forutsetningene for vern av vassdrag er endret av Stortinget, og at konklusjonene fra de foregående verneplanvurderingene ikke nødvendigvis fortsatt har gyldighet.

NVE er av den oppfatning at hensynet til verneverdiene og vassdragets urørthet tilsier at disse forhold må vektlegges foran utbyggingspotensialet, og anbefaler vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Nordland fylkeskommune og fylkesmannen i Nordland går inn for vern av vassdraget.

Departementet tilrår at Sneiselve tas inn i verneplanen.

9.14.17 185/3 Nykvågvassdraget (V.nr. 185.71Z)

Kommune:	Bø
Nedbørfelt:	10,6 km ²
Urørt natur:	29 %
SP-kategori/gruppe:	–
Nasjonale laksevassdrag:	–

Nykvågvassdraget ligger sør og øst for fiskeværet Nykvåg ca. 55 km vest for Sortland på Langøya i Vesterålen. Klimaet er maritimt og været domineres av pålandsvind fra sørvest. Kystvassdraget er preget av et værhardt miljø. Kontrastene er store og området kjennetegnes ved både alpint fjellandskap og maritime omgivelser. En rekke kvartærgeologiske avsetninger finnes, blant annet en 1,5 km lang endemorene som er blant de eldste i landet. Flere vann utgjør en forholdsvis stor del av nedbørfeltet. Vassdraget har gode bestander av småvokst ørret og røye. Det er svært lite vegetasjon i området. Forskjellige former for lyngvegetasjon dominerer, men med til dels betydelige innslag av lågurt- og småbregnebjørkeskog i indre deler. Også kalkkrevende arter finnes. Fuglefaunaen er relativt variert, med innslag av typiske marine arter. Et fuglefjell ligger nær Nykvåg. En rekke rødlistede rovfuglarter hekker.

Ved Nykvåg er det bebyggelse og jordbruk. I tillegg finnes granplanting og noen hytter. Totalt sett er inngrepene få. Feltet blir brukt som turområde; jakt, fiske og bærplukking er de vanligste aktivitetene.

Styringsgruppens vurdering: Vassdraget har en eksponert beliggenhet ut mot havet i Vesterålen. Landskapet domineres av fjell, kvartære avsetninger og vann. Det er meget store geologiske og biologiske verdier knyttet til vassdraget, og det kan styrke verneplanens representativitet av kystvassdrag. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Nordland fylkeskommune og fylkesmannen i Nordland går inn for vern av vassdraget. Norges Skogeierforbund går imot vern pga. manglende kraftpotensial. Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdraget. Direktoratet for naturforvaltning nevner Nykvågvassdraget som et av kystvassdragene som bør vernes.

Vassdraget var vurdert i Verneplan IV, men ble ikke vernet med henvisning til interessene som var knyttet til forsøksvirksomhet med havbeite. Etter hva NVE er kjent med, er dette ikke lenger en aktuell utnyttelsesform, og anbefaler vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Nordland fylkeskommune og fylkesmannen i Nordland går inn for vern av vassdraget.

Departementet tilrår at Nykvågvassdraget tas inn i verneplanen.

9.15 Troms

9.15.1 197/2 Straumselva (V.nr. 197.4Z)

Kommune(r):	Tromsø
Nedbørfelt:	44,4 km ²
Urørt natur:	76 %,
SP-kategori/gruppe:	–
Nasjonale laksevassdrag:	–

Straumselva ligger sentralt på Kvaløya. Hoveddalen er preget av vide myrflater avgrenset av lave fjellåser. Sidedalene er trangere med bratte fjellsider opp mot alpine fjellformasjoner som når 900 moh. På vestsiden av dalen ligger omdannede dypbergarter og i øst omdannede sedimentære bergarter. I tillegg til bart fjell har fjellområdene og dalsidene store mengder skredur, blokkmark og forvitningsmateriale. Betydelige avsetninger, både marine- og breelvavsetninger i til dels stor mektighet, ligger i nedre del av hoveddalen. Det pågår aktiv erosjon der elva har skåret seg ned i løsmassene. Vassdraget har få vann, og elvestrekningene er relativt strie. I fjellet dominerer kreklinghei. Lenger ned vokser bærlyngmark på skogdekket dalbunn mens myrflatene har middels rike myrsamfunn. Nederst finnes frodig høgstaudekog. Forrhaugen med olivinholdig berggrunn er et markert landskapselement i hoveddalen, godt synlig, med særegen og artsrik flora og blokkskred langs kanten. Nedbørfeltet har betydning som hekke- og rasteområde for vadefugl, men også spurvefugl er svært vanlig. Hoveddalføret er viktig for trekkfugler. Feltet er rikt på rovfugl. Flere av dem hekker. Området har en stor elgstamme der feltet har kalvingsplasser og rikt vinterbeite.

Nedbørfeltet har et urørt preg og er attraktivt som tradisjonelt friluftsområde. Beliggenheten nær store befolkningssentra (Tromsø) øker bruken. Kulturminneinteressene er svært store. Disse representerer samisk bosetting og kontinuitet og viser ulik bruk gjennom lang tid.

Styringsgruppens vurdering: Straumselva har et urørt preg, og 3/4 av feltet ligger mer enn 1 km fra inngrep. Vassdraget har stor verdi for geologisk og biologisk mangfold. Landskapet har stor opplevelsesverdi som sammen med nærheten til Tromsø bidrar til å gi vassdraget stor verdi for friluftinteressene. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Tromsø kommune støtter vern av vassdraget. Troms fylkeskommune og Troms Fylkeslandbruksstyre går inn for vern forutsatt at det ikke legges nye restriksjoner på landbruket utover dagens ordning. Landbruksinteressene vurderes som viktige. Fylkesmannen i Troms går inn for vern av vassdraget, og har en gjennomgang av verdiene i vassdraget. Tromsøysund skogeierlag kan ikke slutte seg til vern før det kommer opplysninger om vassdragsvernets betydning. Norges Skogeierforbund går imot vern pga. manglende kraftpotensial og fordi det er viktige landbruksinteresser i vassdraget. Reindriftsforvaltningen mener reindriftinteressene må vektlegges i vernevurderingen. Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdraget.

Dokumentasjon fra fylkesmannen underbygger etter NVEs vurdering styringsgruppens konklusjon. Når det gjelder virkningene av vassdragsvernet, vises det til den generelle delen. NVE anbefaler vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Fylkesmannen i Troms går inn for vern av vassdraget.

Departementet tilrår at Straumselva tas inn i verneplanen.

9.16 Finnmark

9.16.1 211/3 Sør-Tverrfjordvassdraget (V.nr. 211.32Z)

Kommune(r):	Loppa, Kvænangen
Nedbørfelt:	31,9 km ²
Urørt natur:	Ikke beregnet, feltet har et urørt preg
SP-kategori/gruppe:	–
Nasjonale laksevassdrag:	–

Sør-Tverrfjordvassdraget ligger på Bergsfjordhalvøya, drenerer mot nord, og har utløp i Sør-Tverrfjord, en liten sidearm til Langfjorden. Vassdraget drenerer høye fjellmassiver som i sør når over 1000 moh. I dette området ligger Langfjordjøkelen. Det brepåvirkete feltet tilhører sørlige del av Vest-Finnmarks kystregion som er rik på små og mellomstore vann. Berggrunnen består av gabbro og gneis som er relativt sterkt oppsprukket og store raskjegler og rasskråninger ligger på begge sider

av dalføret. Indre del er dominert av resente former og aktive prosesser knyttet til brerandsonen foran breutløperen fra Langfjordjøkelen. Mellom vannene i hoveddalen går elva i stryk. Vassdraget er et sjørøyevassdrag og har anadrom fisk. Vegetasjonen er overveiende fattig, der lynghei dominerer. Dalbunnen har relativt mye myr. Spredt bjørkeskog vokser i dalsidene i nedre del. Feltet er viktig for enkelte våtmarksfugl. Flere arter vadefugl hekker. Tettheten og mangfoldet av spurvefugl er stor. Enkelte rovfuglarter hekker eller bruker området. Kontrastene mellom breen og brerandsonen innerst i dalen, dalføret og utløpet i fjorden er store. Vassdraget utgjør en helhet der elva har en viktig funksjon.

Det er litt bebyggelse i nedre del. Oppover i dalføret er feltet helt uten inngrep. Vassdraget er svært viktig for friluftslivet. Sportsfiske er attraktivt, men feltet brukes også til turer og småviltjakt.

Styringsgruppens vurdering: Vassdraget har store verdier knyttet til både biologisk og geologisk mangfold. Landskapsformene er typisk for regionen og vassdraget har et urørt preg der elva inngår som en viktig del. Dette er en type kystvassdrag som er dårlig dekket i tidligere verneplaner. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Loppa kommune går med visse forbehold inn for vern av vassdraget. Fylkesmannen i Finnmark går inn for vern. Norges Skogeierforbund går imot vern pga. manglende utbyggingspotensial. Reindriftsforvaltningen mener reindriftinteressene må vektlegges sterkt i vernevurderingen. Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern av vassdraget.

NVE er av den oppfatning at kommunens interesser i plansammenheng ikke nødvendigvis vil være i konflikt med vern av vassdraget. NVE viser til styringsgruppens vurdering og anbefaler vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Det har ikke kommet uttalelser til NVEs innstilling.

Departementet tilrår at Sør-Tverfjordvassdraget tas inn i verneplanen.

9.16.2 213/2 Skillefjordelva (V.nr. 213.22)

Kommune(r):	Alta, Kvalsund
Nedbørfelt:	94,2 km ²
Urørt natur:	Ikke beregnet, feltet har et urørt preg
SP-kategori/gruppe:	II/13
Nasjonale laksevassdrag:	–

Skillefjordelva ligger sørvest for Sennalandet med utløp i Skillefjorden. Vassdraget har en rekke vann av ulik størrelse i høydelaget 250–500 moh. Berggrunnen er variert og sammensatt med grunnfjell som har innslag av olivin og skifer. Dalsidene er steile ved utløpet, men blir gradvis slakere oppover dalen. De mange vannene med strykpartier mellom, danner kontrast til blokkhavene og svabergene omkring. Elva har anadrom laksefisk med stor referanseverdi, og regnes som Finnmarks beste sjørøretelv. Vegetasjonen følger variasjonen i bergartene. I fjellet dominerer kreklinghei og blokkmark. I rasmarkene oppover hoveddalen er det en artsrik flora med krevende planter. Langs elva vokser frodig flommarkskog med særlig stor tetthet av spurvefugl. Fjære- og strandengområdet ved utløpet er viktig raste-, beite- og hekkeplass for ender og vadefugl. Artsmangfoldet er relativt stort med flere krevende arter.

Vassdraget er nesten uten inngrep og preges av urørthet. Det ligger noen hytter i feltet. De viktigste bruksområdene knytter seg til jakt og fiske der sportsfiske er den klart viktigste aktiviteten. Området har varierte kulturminner etter ulike etniske grupper og spesielt mangesidig samisk bruk over et langt tidsrom. For reindriften er feltet kalvingsland og viktig for vår- og sommerbeite.

Styringsgruppens vurdering: Vassdraget har et spenn fra middels til meget store verdier. For biologisk mangfold er det knyttet verdier til vannsystemet i hoveddalføret og de sørøstlige delene av feltet. Skillefjordelva er et meget godt sjørøretvassdrag. Det er store friluftsinnteresser i vassdraget, særlig knyttet til fiske, og betydningen for reindrift og øvrige samiske interesser er stor. Styringsgruppen foreslår at vassdraget tas inn i verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Alta kommune, fylkesmannen i Finnmark og Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går alle inn for vern av vassdraget. Reindriftsforvaltningen mener reindriftinteressene må vektlegges sterkt i vernevurderingen.

NVE viser til styringsgruppens vurdering og høringsuttalelsene, og anbefaler vern av vassdraget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Det har ikke kommet uttalelser til NVEs innstilling.

Departementet tilrår at Skillefjordelva tas inn i verneplanen.

9.16.3 220 Vassdrag til Vesterbotn i Kobbefjorden

Kommune(r): Måsøy, Porsanger
Nedbørfelt: 143 km²
Urørt natur: Ikke beregnet
SP-kategori/gruppe: Vurderes
Nasjonale laksevassdrag: –

Området består av vassdragene Neselva (220.6Z), Vesterelva (220.62Z) og Austerelva (220.63Z). Vassdragene er foreslått vernet av Sametinget i forbindelse med suppleringen av Verneplan for vassdrag. Forslagene framgår av rapport fra Sametinget datert 29. juli 2002, og prosjektsekretariatet ble første gang orientert om forslaget pr. e-post 5. juli 2002.

Kobbefjorden ligger på nordspissen av Porsangerhalvøya i Måsøy kommune. Innerst i fjordbotn renner det ut tre elver i Vesterbotn.

- Neselva (Avžejåkka) renner ut på vestsiden ved munningen av botnen og har sitt utspring sørvest ved Ráššalakku. Elva renner gjennom Nuortat Ráššalakkujavri, Unna og Stuorra Ráššajávri og Avžejávri. Mellom Stuorra Ráššajávri og Avžejávri heter elva Ráššajákka.
- Vesterelva renner ut på vestsiden innerst i Vesterbotn og har sitt utspring fra flere små vann like øst for Ráššalakku. Elva renner gjennom Oarjavži (avži = kløft) og Oarjijávri.
- Austerelva renner ut på østsiden innerst i Vesterbotn og har sitt utspring fra noen små vann sørvest for Guhkesjávri og fra Garanasjávrit. Elva renner gjennom Oalanjávri. Sideelva Bælljaidjåkka er overført til Repvåg kraftverk, men ellers er elva urørt.

Nedbørfeltene grenser opp mot de tidligere vernede vassdragene 218/2 Russelvvassdraget (Russajákka), 220/1 Snøfjordvassdraget og 220/2 Ham-

nelva. Samlet er nedbørfeltet på 143 km², og er i sin helhet ikke berørt av tyngre tekniske inngrep.

Innenfor nedbørfeltet til vassdragene til Vesterbotn er det viktige reindriftsamisk og sjøsamisk kulturlandskap og kulturmiljø med et mangfold av kulturminner med stor tidsdybde. Kulturminnene er representativ for områder og er av stor identitetsverdi. Kulturmiljøet omfatter også sjøarealene og det aktive fisket i fjorden er videreføring av en ressursutnyttelse som har eksistert så lenge det har bodd folk i Kobbefjorden.

Styringsgruppens vurdering: Vassdragene har meget stor verdi for samiske interesser og er ikke berørt av inngrep. Etter at forslag om disse vassdragene ble fremmet, har det ikke vært mulig å framskaffe informasjon om vassdragene utover samiske interesser. Styringsgruppen finner ikke å kunne konkludere i spørsmålet om vern av vassdragene, men vil avvente høringsuttalelsene.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Måsøy kommune går imot vern av vassdragene. Fylkesmannen i Finnmark ber om at kommunens uttalelse legges til grunn. Sametinget går inn for vern, mens Samarbeidsrådet for Naturvernsaker går inn for vern dersom det kan dokumenteres verneverdier. Direktoratet for naturforvaltning mener vern av vassdragene vil bedre verneplanens representativitet med hensyn til kystvassdrag.

I Austerelva er Bællajávri regulert 12 m og overført til nabovassdraget i øst. NVE anser vassdraget som uaktuelt for vern.

De vurderte vassdragene grenser bl.a. mot Hamnelvvassdraget, Snøfjordvassdraget og Russelvvassdraget, som alle er vernet, og kan derfor ikke ansees å ha verdi som typevassdrag. Med unntak av for samiske interesser, er det ikke dokumentert vesentlige verneverdier i vassdragene. I tillegg er Austerelva allerede utbygd, og lokale og regionale høringsuttalelser går imot vern. NVE anbefaler på dette grunnlag ikke vern av vassdragene.

Departementshøringen og departementets tilråding

Sametinget påpeker at det er dokumentert viktige samiske interesser i vassdragene.

Departementet tilrår at Neselva, Vesterelva og Austerelva ikke tas inn i verneplanen.

9.17 Vassdrag tatt ut av Sauda-utbyggingen

Ved Stortingets behandling av St.prp.nr. 55 (2002–2003), jf. Innst. S. nr. 274 (2002–2003) ble det gitt samtykke til at Kongen gir tillatelse til fortsatt regulering av Storelvvassdraget og videre kraftutbygging i Saudafjellene. Slik tillatelse ble gitt ved kgl.res. av 02.08.03. I forbindelse med konsesjonsbehandlingen ble flere vassdrag tatt ut av det omsøkte prosjektet, blant annet Åbødalsvassdraget, Vaulovassdraget og Saltåna. Vaulo og Saltåna inngikk i Nordoverføringen. Det ble under konsesjonsbehandlingen lagt vekt på opplevelsesverdien og turisme knyttet til Vaulovassdraget med Langfossen, og karakteren av urørthet i området ved Vaulo og Saltåna. Overføringen av Åbødalsvassdraget ble tatt ut blant annet av hensyn til kulturlandskapet i området med betydelige miljøkvaliteter.

Langfossen i Vaulovassdraget er allerede vernet i 5 sommermåneder gjennom Verneplan II. Kraftpotensialet i de tre vassdragene er anslått til ca. 200 GWh/år. Vassdragene har riktignok ikke vært gjenstand for høring i forbindelse med verneplansuppleringen, men de har vært gjenstand for en omfattende utredning nær i tid som tilsier at de kan tas inn i Verneplan for vassdrag.

Departementet tilrår på denne bakgrunn at Vaulo m/Langfossen, Saltåna og Åbødalsvassdraget tas inn i verneplanen.

9.18 Justering av tidligere vernede vassdrag

9.18.1 001/1 Mjølnerødfoss i Enningdalselva (V.nr. 001.12)

Kommune(r): Halden
Nedbørfelt: 150 km²
Urørthet: Ikke vurdert
SP-kategori/gruppe: –
Nasjonale laksevassdrag: Foreslått

Styringsgruppens vurdering: Styringsgruppen mener at hele vassdraget bør omfattes av vassdragsvernet. Det er ikke vurdert hvorvidt laksens oppgang fortsatt kan sikres ved en eventuell utbygging av Mjølnerødfoss. Det er ikke grunnlag for å forskjellsbehandle denne utbyggingsplanen i forhold til planer om småkraftverk i andre vernede vassdrag. Styringsgruppen vektlegger også at vassdraget ikke er berørt av kraftutbygging fra tidligere, og at vassdragsvernet i størst mulig grad bør omfatte hele vassdrag.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Mjølnerød gård og Enningdal fisk går imot at vassdragsvernet også skal omfatte Mjølnerødfossen. Samarbeidsrådet for Naturvernsaker slutter seg til styringsgruppens forslag.

I forbindelse med vern av Enningdalselva i Verneplan IV ble det presisert at vernet ikke skulle være til hinder for ev. konsesjonsbehandling av et kraftverk i Mjølnerødfossen, og at forholdet til laksen ville bli ivaretatt ved en konsesjonsbehandling.

NVE viser til uttalelsen fra rettighetshaveren til fossen og kan ikke se at det er framkommet nye opplysninger i forhold til behandlingen i Verneplan IV som tilsier at ikke konsesjonsbehandling kan gjennomføres som forutsatt. NVE vektlegger at det fra tidligere er gjennomført inngrep i fossen og anbefaler at det unntaket som ble gjort ved vern av vassdraget i Verneplan IV fastholdes.

Departementshøringen og departementets tilråding

Fylkesmannen i Østfold mener hele vassdraget bør inn i verneplanen.

Departementet tilrår at grensene ikke justeres og det unntaket som ble gjort ved vern av Enningdalselva i Verneplan IV fastholdes.

9.18.2 016/6 Lifjellområdet

Kommune(r): Sauherad, Notodden, Hjarthdal, Bø, Seljord
Nedbørfelt: Ca. 641 km²
Urørthet: Ikke vurdert
SP-kategori/gruppe: –
Nasjonale laksevassdrag: –

Styringsgruppens vurdering: Lifjellområdet har et areal på ca. 641 km². Dersom vassdragsvernet skal følge nedbørfeltgrensene, bør vernet omfatte følgende vassdrag:

016.EA2Z Mjella, 47 km²
016.CA1Z Hørteåa, 161 km²
016.CA3Z Gjuvsåa, 36 km²
016.CB1Z Bjønndøla, 36 km²
016.E2Z Klevaråa, 41 km²

Disse utgjør i alt 321 km². Det resterende området består av små vassdrag som isolert ikke vurderes som aktuelle verneobjekt. Styringsgruppen mener at vassdragsvernet i størst mulig grad må knyttes til vassdrag og deres nedbørfelt, og foreslår at de områdene som ikke omfattes av de angitte felt over utgår fra verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Notodden kommune ønsker ikke vern av den delen av Hørteelv-vassdraget som omfatter Resjhemvassdraget. Fylkesmannen i Telemark og Samarbeidsrådet for naturvernsaker er enig i styringsgruppens vurdering.

Når det gjelder Notodden kommunes uttalelse, viser NVE til at det aktuelle vassdraget allerede er vernet.

NVE slutter seg til styringsgruppens vurdering og anbefaler en justering i tråd med forslaget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Fylkesmannen i Telemark støtter NVEs innstilling.

Departementet tilrår at vernegrensene for Lifjellområdet justeres i tråd med forslaget.

9.18.3 016/2 Området mellom Seljordvatn og Flåvatn

Kommune(r):	Kviteseid, Nome, Bø, Seljord
Nedbørfelt:	412 km ²
Urørt natur:	Ikke vurdert
SP-kategori/gruppe:	–
Nasjonale laksevassdrag:	–

Styringsgruppens vurdering: Området mellom Seljordvatn og Flåvatn har et areal på ca. 412 km². Dersom vassdragsvernet skal følge nedbørfeltgrensene, bør vernet omfatte følgende vassdrag:

- 016.BB1Z Kileåi, 128 km²
- 016.BA7Z Flåmelva, 18 km²
- 016.BA3Z Østeråa, 111 km²
- 016.CB2Z Bygdaråi, 61 km²

Østeråa og Bygdaråi inngår i dag ikke i sin helhet i det vernede område.

De angitte felt utgjør i alt 318 km². Det resterende området består av små vassdrag som isolert ikke vurderes som aktuelle verneobjekt. Styringsgruppen mener at vassdragsvernet i størst mulig grad må knyttes til vassdrag og deres nedbørfelt, og foreslår at de områdene som ikke omfattes av de angitte felt over utgår fra verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Nome kommune går inn for at vernet skal omfatte Østeråa og Flåmelva og at områdene som ligger

utenfor disse feltene tas ut av verneplanen. Fylkesmannen i Telemark og Samarbeidsrådet for naturvernsaker er enig i styringsgruppens vurdering. Nome skogeierlag mener Østerå til Åsetjønn eller Flåmelva ikke bør vernes, men at Eikavassdraget kan ligge inne.

NVE slutter seg til styringsgruppens vurdering og anbefaler en justering i tråd med forslaget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Nome kommune har ingen ytterligere merknader til NVEs innstilling. Fylkesmannen i Telemark støtter NVEs innstilling.

Departementet tilrår en justering i tråd med forslaget.

9.18.4 017/1 Bamble-Solum-Drangedal

Kommune(r):	Bamble, Kragerø, Drangedal
Nedbørfelt:	229 km ²
Urørt natur:	Ikke vurdert
SP-kategori/gruppe:	–
Nasjonale laksevassdrag:	–

Styringsgruppens vurdering: Området Bamble-Solum-Drangedal har et areal på ca. 190 km². Dersom vassdragsvernet skal følge nedbørfeltgrensene, bør vernet omfatte følgende vassdrag:

- 017.1Z Åbyelva, 50 km²
- 017.2Z Lona, 63 km²
- 017.22Z Hullvannvassdraget, 24 km²

Disse utgjør i alt ca. 137 km². Det resterende området består av små vassdrag som isolert ikke vurderes som aktuelle verneobjekt. Styringsgruppen mener at vassdragsvernet i størst mulig grad må knyttes til vassdrag og deres nedbørfelt, og foreslår at de områdene som ikke omfattes av de angitte felt over utgår fra verneplanen.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Kragerø kommune ser det som positivt at vernet knyttes til vassdrag, men at vernet ikke må vanskeliggjøre utnyttelsen av utmarksressursene. Fylkesmannen i Telemark og Samarbeidsrådet for naturvernsaker er enig i styringsgruppens vurdering.

NVE slutter seg til styringsgruppens vurdering og anbefaler en justering i tråd med forslaget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Fylkesmannen i Telemark støtter NVEs innstilling.

Departementet tilrår at grensene for verneområdet Bamble-Solum-Drangedal justeres i tråd med forslaget.

9.19.5 017/3 Rørholtfjorden

Kommune(r): Drangedal, Bamble,
Skien, Kragerø
Nedbørfelt: 68 km²
Urørt natur: Ikke vurdert
SP-kategori/gruppe: –
Nasjonale laksevassdrag:–

Styringsgruppens vurdering: Rørholtfjorden har et areal på ca. 8 km². Nedbørfeltet utgjør sammen med fjorden ca. 68 km². Styringsgruppen mener at vassdragsvernet i størst mulig grad må knyttes til vassdrag og deres nedbørfelt, og foreslår at Rørholtfjordens nedbørfelt inkluderes i vernet.

Høringsuttalelsene og NVEs vurdering og anbefaling

Skien kommune, fylkesmannen i Telemark og Samarbeidsrådet for naturvernsaker er enig i styringsgruppens vurdering.

NVE slutter seg til styringsgruppens vurdering for dette objektet og anbefaler en justering i tråd med forslaget.

Departementshøringen og departementets tilråding

Fylkesmannen i Telemark støtter NVEs innstilling. Departementet tilrår at vernegrensene for Rørholtfjorden justeres i tråd med forslaget.

Olje- og energidepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om supplering av Verneplan for vassdrag.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om supplering av Verneplan for vassdrag i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag til vedtak om supplering av Verneplan for vassdrag

I

Stortinget vedtar at følgende vassdrag tas inn i Verneplan for vassdrag i det omfang som det er redgjort for i proposisjonen:

Objekt	Fylke	Vassdrag
002/29	Hedmark	Imsa
002/30		Sølna
002/31		Tunna
002/13		Tora
002/32	Oppland	Glitra
002/34		Måråi
002/35		Åfåtgrovi
002/14		Jora
012/1	Buskerud	Nedalselva
015/10	Vestfold	Dalelva
016/8	Telemark	Kåla
016/9		Rauda
016/11		Digeråi
020/3		Tovdalsvassdraget ovenfor Herefossfjorden
022/5	Vest-Agder	Kosåna
025/1		Litleåna
027/2	Rogaland	Bjerkreimsvassdraget
–		Åbødalsvassdraget
059/1	Hordaland	Rylandselva
060/1		Loneelvi
062/2		Øvstedalsvassdraget
063/1		Hesjedalsvassdraget
–	Sogn og Fjordane	Vaulo m / Langfossen og Saltåna
071/2		Nærøydalselvi
073/1		Erdalselvi
082/4		Sørebøelva i Guddalsvassdraget
084/1		Nausta
086/3		Storelva (Skjerdalen)
103/1		Måna
121/1		Svorka
123/5	Møre og Romsdal	Hena
123/2		Homla
133/1		Nordelva
127/2		Verdalsvassdraget
128/2		Jørstadelva
139/7		Nesåa

Objekt	Fylke	Vassdrag
141/1	Nordland	Kvistaelva
142/1		Kongsmoelva m/Nordfolda
144/2		Urdvollelva
156/2		Glomdalselva
161/1		Beiarelva
162/2		Lakselva (Misvær)
166/1		Laksåga (Rago)
171/1		Forsaelva
175/2		Østervikelva
177/4		Sneiselva
185/3	Troms	Nykvågvassdraget
197/2		Straumselva
211/3	Finnmark	Sør-Tverrfjordvassdraget
213/2		Skillefjordelva

II

Stortinget vedtar at vernegrensene for følgende vassdrag justeres i tråd med det som er beskrevet i proposisjonen:

Objekt	Fylke	Vassdrag
016/6	Telemark	Lifjellområdet
017/1		Bamle-Solum-Drangedal
017/3		Rørholtfjorden
016/2		Området mellom Seljordsvatn og Flåvatn

III

Stortinget vedtar at det åpnes for konsesjonsbehandling av kraftverk med installert effekt opp til 1 MW i vassdrag som er vernet etter Verneplan for vassdrag.

IV

Stortinget vedtar at vannkraftprosjekter med en planlagt magasininstallasjon på opp til 10 MW eller med en årsproduksjon på opp til 50 GWh, fritas for behandling i Samlet plan.
